Leto VI., štev. 100 | Ljubljana, sreda 29. aprila 1925 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tariffu.

Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta štev. 16/I. — Telefon štev. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflovi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:
Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 36.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 2. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842, - Praha číslo 78.180, Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 28. aprila.

Klerikalizem je znova silno oškodoval Slovence. Glasilo ljubljanskega škofa, ki je obenem glavni organ klerikalne stranke, je skočilo v najbolj kritičnem zunanjepolitičnem položaju naši mladi državi v hrbet. Radi dogodkov na Bolgarskem se je postavilo odkrito na stran naših narodnih in državnih sovražnikov ter s svojo pisavo direktno podprlo klevete Cankove vlade proti Jugoslaviji.

S tem veleizdajniškim činom klerikalizem ni prizadejal slovenskemu ljudstvu le nove sramote nelojalnosti napram državi, marveč ga je pred vso jugoslovensko javnostjo tudi žigosal kot nezanesljiv element, ki ne zasluži v naši državi tiste obzirnosti, ki jo smejo zahtevati zvesti in zavedni državljani.

Zaman svarimo Slovence že šest let, naj se v Jugoslaviji otresejo brezdomovinskega klerikalizma, ako hočejo očuvati svojo narodno čast ter ohraniti svoje gospodarstvo pred uničujočim vplivom politikujoče duhovščine. Zaman. Kraniec in Štajerc nadalje slepo drvita v vedno večjo svojo sramoto in nesrečo. Izučila jih ni niti svetovna vojna. Oni hočejo biti uničeni in pogubljeni od lastne neumne zaverovanosti.

«To ni avtonomizem, ni separatizem, nego je eksplozija globoke mržnje, ki jo klerikalci gojo proti državi kot posvetni organizaciji in proti srbskemu delu našega naroda kot njenemu najjačjemu stebru.» Tako je lapidarno označil beograjski list pisavo škofovega lista in stališče klerikalne stranke ob bolgarskih dogodkih. Upravičeno! Mržnja je globoko utemeljena v bojazni, da klerikalizem kot internacijonalna rimska kuga, ki črpa svojo moč in obstanek le iz zlorabljanja katoliške cerkve in vere, ne bi v Jugoslaviji izgubil svojega političnega vpliva. Odkar se je začela iz našega Pijemonta ob Donavi čvrstiti jugoslovenska propaganda za združenje in osvobojenje vseh Jugoslovenov izpod turškega in avstro-ogrskega jarma, obstoja v slovenskem klerikalizmu ost strupene propagande proti Srbom in jugoslovenskemu unitarizmu.

Svojo nrav so klerikalci pokazali že dovoli odkrito ob času aneksijske krize leta 1908., ko so ne samo v svojih listih, ampak tudi v dunajskem parlamentu ter v kranjskem deželnem zboru slovesno manifestirali za aneksijo Bosne in Hercegovine ter protestirali proti «pohlepnosti» in «požrešnosti» Srbov in Srbije, ki si je po božjih in naravnih postavah lastila pravico do teh izključno srbohrvatskih dežel.

Ob balkanski vojni je «Slovenec» igral isto dvomljivo ulogo, zlasti leta 1913., ko so Bolgari pod vplivom Ferdinanda Koburškega in na direktive z Dunaja, ki se je zbal premoči Srbije, zavratno napadli svoje srbske zaveznike, brez katerih bi bila njihova zmaga nad turško armado nemogoča. Takrat je klerikalno novinstvo s «Slovencem» na čelu verno prepisovalo in objavljalo laži dunajskega vladnega tiska o srbski nenasitljivosti in srbski krivdi ter se očitno postavilo na stran Bolgarske, ki je zakrivila veliki greh na slovanski in zlasti jugoslovenski stvari.

In pred začetkom svetovne vojne, ob sarajevskem atentatu, so klerikalci naravnost konkurirali v psovanju Srbov. Njihove izjave so bodrile tudi dunajske krvoločnike. Takrat je proglašal ljubljanski škof Jeglič vojno proti Srbom za sveto stvar; in ko so v mobilizacijskih dneh vabovile po ljubljanskih ulicah množice vojaštva, so kanoniki prinesli v večernih urah iz ljubljanske stolne cerkve pod baldahinom monštranco ter na Vodnikovem trgu blagoslavljali z Rešnjim Telesom množico, ki je po večtedenskem huškanju klerikalnega časopisja kričala kakor razdražen papagaj: «Srbe na vrbe!» . . .

Zvesti hlapci avstrijskega in protijugoslovenskega režima so bili v medvojnih letih najbolj vneti vojni priganjači za zmago nemškega orožja ter denuncijanti in krvniki vsega, kar je čutilo jugoslovensko.

Svetovna vojna je maščevala krivico, prizadeto Srbom in vsem žrtvam klerikalne brezvestnosti. Ko je ob propadanju Avstrije vzplamtelo v še večjem žaru jugoslovensko gibanje, se klerikalci niso mogli izogniti tem pojavom, toda v svoji globoki mržnji do Srbov so urbi et orbi proglašali, da zahtevajo samo združitev jugoslovenskih dežel v okviru habsburške dinastije, ter so tako znatno otežkočili akcijo jugoslovenskih emigrantov v inozemstvu.

Ob prevratu so se potuhnili, ker jim je šlo za kožo in ni bilo varno dražiti navdušenih in razburjenih jugoslovenskih množic. Kakor hitro pa se je poleglo revolucijonarno razpoloženje množic, so zopet začeli dvigati glavo in samo radi slepe mržnje proti Srbom in proti Jugoslaviji ter v bojazni za vpliv klerikalizma so začeli proglašati svoja separatistična načela, držati se z vsemi prevratnimi elementi, z Radičem, komunisti, z Nemci in Turki.

Izbruh glasila škofa Jegliča in SLS ob zadnjih bolgarskih dogodkih je znova dokumentiral klerikalno staro mržnjo proti Srbom in skupnim jugoslovenskim interesom, ki pa se seveda ne skladajo z interesi klerikalizma. Naši klerikalci so ponovno pokazali vso svojo nejugoslovensko miselnost in jezuitsko zlobo. Quousque tandem? Tako ne vprašujemo samo mi, slovenski nacijonalisti, temveč vsa jugoslovenska javnost, kakor to dokazuje upravičeno ogorčenje v večini beograjskih dnevnikov.

Velesile posredujejo med Jugoslavijo in Bolgarijo

Prijateljske intervencije v Sofiji in Beogradu. — Novo opravičilo bolgarske vlade. — Naš konflikt z Bolgarijo se bliža povoljni rešitvi.

Sofija, 28. aprila. r. Poslaniki Francije, Anglije in Italije so včeraj skupno pri zunanjem ministru Kalfovu izrazili željo svojih vlad, naj bolgarska vlada preneha z insinuacijami proti kraljevini SHS. Poslaniki so naglasili, da so bolgarske obtožbe napravile zelo slab vtis na kraljevino SHS. Ministrski predsedniki Chamberlain, Briand in Mussolini so v tem smislu naročili svojim poslanikom, naj posredujejo pri bolgarski vladi.

Demarša poslanikov Francije, Anglije in Italije pri bolgarski vladi je imela za posledico, da se je včeraj bolgarski poslanik v Beogradu Vakarevski oprostil v imenu svoje vlade v zunanjem ministrstvu.

Beograd, 28. aprila. r. Dopoldne so posetili pomočnika zunanjega ministra Jovana Markovića angleški poslanik Young, francoski poslanik Grenard in češkoslovaški odpravnik poslov Černy radi informacij o odnošajih naše vlade napram Bolgarski z ozirom na pisanje jutranjih listov, ki so nekateri pisali ostrejše, a nekateri zopet zmernejše, kar je povzročilo nejasnost glede našega stališča napram Bolgarski.

G. Marković je odgovoril, da se naši odnošaji napram Bolgarski razvijajo k ugodni rešitvi in da se po včerajšnji izjavi bolgarskega poslanika Vakarevskega pričakuje definitivna izjava Bolgarske, ki bo likvidirala vsled izjav bolgarskih ministrov nastali nesporazum.

Poslaniki so vzeli to izjavo z zadoščenjem na znanje in sporočili željo svojih vlad, da se diference med Beogradom in Sofijo čim prej izravnajo prijateljskim potom.

Sofija, 28. aprila. s. Vlada je izdala naslednji komunike: «Vsled napačnega tolmačenja, ki so ga povzročile gotove oficijelne izjave o zadnjih terorističnih aktih, izjavlja bolgarska vlada, da ni nikoli izrazila kak sum in da tudi sedaj nima nobenega vzroka misliti, da je bila jugoslovenska vlada ali so bili njeni uradni organi udeleženi pri pripravah ali izvršitvi omenjenih činov».

Beograd, 28. aprila. p. Demanti, ki ga je včeraj izdala bolgarska vlada glede izjav ministrov Kalfova in Ruseva, žaljivih za našo državo, ni mogel zadovoljiti našega kabineta. Vlada je to sporočila v Sofijo, nakar je prišla nova izjava bolgarske vlade, ki utegne biti zadostna. S tem bi bila zadeva z Bolgarsko poravnana.

Milan, 28. aprila. a. Današnji popoldanski «Secolo» poroča obširno o intervenciji italijanske vlade v Beogradu in Sofiji. List poudarja, da se je intervencija, ki je bila sporedna s sličnimi koraki ostalih velesil, izvršila v prijateljski obliki, tako da ni mogla žaliti niti Jugoslavije niti Bolgarije. Zlasti v Sofiji, kjer je italijanski poslanik obenem izrazil Mussolinijeve simpatije za Bolgarijo, je korak italijanske vlade naredil globok vtis.

NAJDBE MUNICIJE IN OROŽJA.

Sofija, 28. aprila s. Ko sta župan in občinski tajnik v Bojani, predmestju Sofije hotela aretirati nekega sumljivega tujca je ta pričel streljati. Ubil je tajnika ter ranil še neko drugo osebo. Nato je pobegnil. V vreči, ki jo je pustil na licu mesta so našli bombe.

Zadnje dni so preiskovalne komisije končale svoje delo ter izpustile na svobodo približno 600 aretirancev. Vojaške patrulje so našle v prestolici in v drugih krajih mnogo eksplozivnih snovi, bombe, orožje in prepovedane tiskovine. Preiskava je dognala, da so se uporniki poslužili za špijonažo raznih vlačug. Več od njih so aretirali. Pri zaslišanju so izpovedale mnogo obtežilnega za upornike.

Radić o novi taktiki HSS

Zanimive izjave Radićevega zaupnika o vzrokih in namerah strankine preorijentacije. — Zakaj je postala HSS monarhistična. — Radiću se mudi k sporazumu in — iz zapora.

Zagreb, 28. aprila. n. Ugleden politik Radićeve stranke je podal danes novinarjem izjave in to očividno v sporazumu z Radićem samim. Izjavil je med drugim:

«Kar se tiče nove orientacije hrvatske seljaške stranke, moram pribiti, da ne gre za taktiko, ampak za politiko, ki nam jo nalaga razum in srce. To politiko hočemo izvajati do konca. Mi nismo postali monarhisti iz strahu, ker Hrvatje niso strahopetci. Postali smo monarhisti, ker smo kot stranka stopili v konstruktivno razdobje našega delovanja. To je naraven razvoj vsake velike stranke, ki hoče živeti in napredovati. Pri tem svojem novem delovanju se moramo ravnati po splošnih razmerah v državi. Zato smo pripravljali prehod k monarhističnemu stališču že preje. K temu naziranju bi prišli tudi, ako ne bi dobili tako točnih podatkov o osebi našega kralja. Danes vemo zelo dobro, da je naš kralj v prvi vrsti velik patriot in zelo kulturen človek, evropski vladar, vzgojen v evropskem naziranju svojega položaja in svojih dolžnosti. Zato tudi ni nikoli odobraval nasilja proti Hrvatom.

Mislim, da bo prej ali slej prišlo do sporazuma med Hrvati in Srbi, ker je psihološki moment za to ugoden, zlasti pa za sporazum med hrvatsko seljaško stranko in radikali. Mi nočemo ničesar storiti, kar bi otoževalo sporazum med Hrvati in Srbi. Ako so Srbi boljši vojskovodje in diplomati, znamo mi bolje graditi ceste in urejevati šole. Čimprej moramo priti do skupnega dela. Želimo si sporazuma z radikalno stranko in zato ne stavljamo nikakih posebnih pogojev.»

Končno je izjavil ta radičevski politik, ki je moral govoriti, kakor se vidi iz načina izražanja in iz vsebine izjav, v imenu Radića, da bo prav gotovo prišlo do aranžmana med hrvatsko seljaško in radikalno stranko. Hrvatje da bodo s svoje strani storili vse, da pride čim prej do tega.

Politična situacija

Beograd, 28. aprila. p. Današnja seja Narodne skupščine, prva po velikonočnem premirju, je sicer absolvirala vse politične dogodke, vendar pa tudi ona radi monotonih formalnosti — čitanja poedinih sporočil in navadnega izčrpavanja dnevnega reda — ni vzbudila posebnega interesa. Razen plenarne zborničnе seje ni danes deloval noben parlamentarni odbor. Opažati je torej bilo precejšno zatišje. Pač je izven skupščinske dvorane bila vsa pozornost političnih krogov in javnosi koncentrirana v pričakovanju rekonstrukcije kabineta, a tudi danes zaman.

V ministrskem predsedništvu in posameznih ministrstvih je enako vladal običajen dnevni tok brez pomembnejših dogodkov. Po seji Narodne skupščine je g. Pašića posetilo nekaj ministrov, ki so s premijerjem konferirali o resortnih vprašanjih. Dalje časa je g. Pašić razpravljal z zunanjim ministrom dr. Ninčićem o odnošajih napram Bolgariji in ostalih aktualnih vprašanjih zunanje politike. Opoldne se je minister Ninčić podal na dvor v krajšo avdijenco, kateri je takoj nato sledila avdijenca vojnega ministra generala Dušana Trifunovića. Ob 5. popoldne pa je kralj sprejel trgovinskega ministra dr. Šurmina.

Viseča vprašanja naših odnošajev napram Bolgariji in izvolitev Hindenburga v Nemčiji nahajajo še neprestane odmeve v vsej politični javnosti in dajejo povod živahnemu komentiranju.

Pogajanja z Avstrijo in Italijo

Beograd, 28. aprila. p. Jutri zvečer odpotuje na Dunaj dr. Miroslav Ploj, vodja naše delegacije, ki se pogaja z avstrijsko vlado glede vprašanj, ki so še sporna v stvari razdelitve dolgov po čl. 208. st. germainske mirovne pogodbe.

Beograd, 28. aprila. p. Jutri ali najkasneje pojutrišnjem odpotuje jugoslovenska delegacija za pregovore z Italijani pod vodstvom poslanika dr. Otokarja Rybaža v Firenze, da nadaljuje pogajanja z italijansko delegacijo. Pregovori se zopet pričnо okoli 3. maja. V tem času pride v Firenze italijanski kralj Viktor Emanuel.

Nov list frankovskih disidentov

Zagreb, 28. aprila. n. Dne 3. maja začne izdajati oni del frankovcev, ki so za sporazum z radikali, svoj list «Hrvatsko samoupravo», ki jo bo urejeval dr. Šuflaj, ki ga je drugi del frankovcev izključil iz stranke.

In angleškega parlamenta

London, 28. aprila K. Spodnja zbornica, ki se je danes sestala zopet po velikonočnih praznikih, je bila z ozirom na napovedan govor zakladnega kancelarja Churchilla polno zasedena. Churchill je izjavil med drugim, da znaša čisti dobiček iz davkov 6 milijonov 816.000 funtov.

Včerajšni sestanek Narodne skupščine

Čitanje došlih vlog. — Predloženemu zakonskemu načrtu o kmetijskih kreditih je zbornica priznala nujnost. — Sodišče zahteva izročitev največ klerikalnih poslancev. — Prihodnji sestanek skupščine v četrtek.

Beograd, 28. aprila. r. Za današnjo sejo narodne skupščine, ki se je pričela ob pol 11., je vladal mal interes. Prisotstvo poslancev ni bilo baš polnoštevilno. Skupščinski predsednik je najprej prečital brzojavko, s katero je v imenu narodne skupščine čestital kraljevskemu domu Velikonočne praznike, ter odgovor kralja in kraljice. Za tem je bilo prečitano sporočilo vladnega predsednika Pašića, da je minister za socijalno politiko Marko Gjuričić obolel in da ga bo za časa njegove bolezni zastopal v diskusiji o stanovanjskem zakonu in pa v zakonodaj. odboru minister brez portfelja dr. Prvislav Grisogono.

Prečitanih je nato bilo veliko število prošenj in pritožb, ki so vse bile oddane zadevnim odborom. Sporočen je bil nato predlog notranjega ministra o **razporedbi občin** in pa predlog ministra pravde, da se na osnovi čl. 8. zakona o vojni škodi izvolita dva člana v upravni odbor za vojno škodo. Sporočeno je bilo nadalje, da je naš pariški poslanik v Parizu dr. Miroslav Spalajković podal ostavko na svoj poslanski mandat v travniškem okrožju.

Poljedelski minister predloži **zakonski osnutek o poljedelskih kreditih. Narodna skupščina soglasno sprejme predlog, da se zakon o zemljoradniških kreditih začne obravnavati po pospešenem postopku.**

Sporočeno je bilo nadalje, da so gg. Kojić in tovariši predložili načrt zakona o odškodninah vsem onim, ki jim je toča uničila posevke. V to svrho bo na eni prihodnjih sej izvoljen poseben odbor. Vloženih je tudi število interpelacij na posamezne ministre, ki bodo nanje odgovorili čim zberejo potrebni materijal.

Prečitan je bil predlog ministra pravde, da se sodišču izroči večje število narodnih poslancev radi tiskovnih deliktov. Čitanje predloga je radi velikega števila obtoženih izzvalo smeh. Interesantno in značilno je, da so med obtoženimi tudi vsi glavni faktorji klerikalnega kluba: posl. Fran Smodej je obtožen sedmih deliktov, Vladimir Pušenjak radi prestopka po členu 1. zakona o zaščiti države, Franceta Kremžarja zasleduje sodišče radi § 104 k. z. itd. O zadevi vseh obtoženih poslancev bo sklepal imunitetni odbor.

Minister pravde je predložil **osnutek zakonov o sodiščih, sodnikih in drž. pravdnikih.** Projekt bo proučeval skupščinski odbor, ki bo izvoljen na eni prihodnjih sej.

Finančni minister dr. Stojadinović je odgovarjal na interpelacijo poslanca dr. Angjelinovića radi izplačila zaostalih dolgov sadilcem tobaka v Dalmaciji. Dejal je, da se izplačevanje že vrši in da je za vse preostale dolgove denar že odposlan. Dr. Angjelinović se z odgovorom zadovolji, nakar predsednik skupščine odredi kratek odmor, v katerem se šefi poedinih skupin sporazumevajo o volitvi odbora za predlog zakona o poljedelskih kreditih.

Seja se nadaljuje ob 12. in predsednik sporoči, da so se šefi parlamentarnih skupin sporazumeli, da bo odbor za poljedelske kredite voljen na seji v četrtek. Predsednik predlaga, da se današnja seja zaključi in prihodnja določi za četrtek ob 10. dopoldne z nastopnim dnevnim redom: Volitev odbora za razporedbo občin po zakonskem predlogu notranjega ministra; volitev dveh članov po čl. 8. zakona o povračilu vojne škode; volitev zastopnikov skupščinskega predsednika in dveh podpredsednikov narodne skupščine v državnem odboru po čl. 7. zakona o volitvah narodnih poslancev.

Skupščina sprejme ta dnevni red. Klerikalec Hohnjec vzklikne ob zaključku: »A kje je deklaracija vlade?« — »Čuli jo boste«, ga zavrne minister Pribičević.

Mirnejše presojanje Hindenburgove izvolitve

Prvotna nervoznost izginja. — Počakati hočejo razvoja nove nemške politike. — Stališče ameriških bankirjev.

Newyork, 28. aprila. s. Ameriška bančna firma Speyer in Comp. objavlja sledečo izjavo: «Ako bo Hindenburg sledil smernicam, ki jih je označil njegov prednik in ki stremijo za tem, da se točno izvrši Dawesov načrt, se Amerika ne bo brigala za notranjo politiko Nemčije. Ako bo novo izvoljeni predsednik ob svojem nastopu izjavil, da bo sledil temu kurzu, bodo ameriški bankirji brez dvoma sodelovali pri finančni in gospodarski obnovi Nemčije. Dali bomo kredite, kadarkoli bo to dovolila splošna situacija.»

Sinoči se je vršil v Newyorku banket, ki so ga priredili ameriški bankirji na čast nemškega poslanika Maltzahna. Nemški poslanik je imel nagovor, ki je napravil na prisotne zelo ugoden vtis. Podal je izjave glede volitve državnega predsednika. Kakor izgleda, da so njegova izvajanja razpršila dvome ameriških bankirjev.

Praga, 28. aprila. s. «Prager Presse» piše, da izvolitev Hindenburga za predsednika nemške republike v krogih češkoslovaške vladne koalicije ni presenetila na ta način, kakor se je pričakovalo z ozirom na napetost, s katero je javnost pričakovala volilni izid. Meni se, da Hindenburgova izvolitev ne bo imela za posledico neposredne izpremembe ali celo revolucije v politični konstelaciji Nemčije. List opozarja na to, da so se tudi zunanje politične izjave kandidata dr. Marxa skušale držati v onih smernicah, ki jih je podal Hindenburg.

Rim, 28. aprila. (Avala.) «Agenzia di Roma» javlja, da se je izvolitev Hindenburga sprejela z dobrohotno mirnostjo in brez predsodkov. Italijanski diplomatični krogi ne verujejo, da bo Nemčija izpremenila kurz svoje dosedanje zunanje politike. Zaradi tega je preuranjena bojazen nekaterih inozemskih krogov, da bo Nemčija zopet pričela s politiko neizvrševanja mirovnih pogodb in da bo umaknila svoje predloge glede garancijskega pakta.

Francija in hindenburgovska Nemčija

Zunanji minister Briand o posledicah nedeljskih volitev v Nemčiji. — Hindenburg bo anektiral Avstrijo? — Vpliv volitev na francosko notranjo politiko.

London, 28. aprila. s. Francoski zunanji minister Briand je izjavil pariškemu poročevalcu «Daily Expressa», da sta bili Anglija in Amerika mogoče presenečeni po izvolitvi Hindenburga. Francija pa nikakor ne. «Mi», je dejal Briand, «nismo nikoli spekulirali na zmago Marxa. Menim, da bo eden prvih korakov Hindenburga, da bo anektiral Avstrijo. Ne verjamemo, da bi Nemčija preprečila izvršitev Dawesovega načrta. Potrebno pa je, da se še nadalje izvršuje vojaška kontrola nad Nemčijo in potrebno je tudi, da skupno s svojimi zavezniki vzdržimo stražo ob Renu. Dosedaj nismo dobili nobenega povabila, da bi o tej zadevi razpravljali z angleško vlado. Vendar pa bi tako povabilo sprejeli z največjo pripravljenostjo. Ako bo nemška vlada po veljavnih običajih sporočila izvolitev Hindenburga, bomo poslali kot odgovor potrdilo, da smo sprejeli to sporočilo. Niti besede več».

Nekateri francoski politiki so istemu poročevalcu izjavili, da bo vsled Hindenburgove izvolitve že začetkom poletja prišlo do novih volitev v Franciji, ker je zunanja politika francoskega kartela levice vsled nemških volitev doživela poraz. Izid teh volitev bo, da bosta Millerand in Poincare zopet dobila večino.

Iz zunanje službe

Novi jugoslovenski konzuli. — Odlikovanje inozemcev.

Beograd, 28. aprila. p. Ob 1. popoldne je bil na dvoru minister za zunanje posle dr. Ninčić, ki je pri tej priliki predložil kralju v podpis večje število ukazov.

Za jugoslov. honorarnega generalnega konzula v Bremenu je imenovan Barchausen, za honorarnega generalnega konzula v Lipskem Viljem Meyer, za honorarnega konzula v Firenzi Alfredo Ribarberi za honorarnega konzula v Brnu inženjer Milan Vuletić.

Kralj je odlikoval z redom sv. Save II. razreda francoskega senatorja Georgea Renaulta, z redom sv. Save III. razreda predsednika civilne bolnice v Lyonu Evgena Grisona in župana lyonskega Emanuela Levija, tajnika prefekture v Rhonu (Francija) Evgena Corin-Binderja in znanega švicarskega novinarja Paula di Bocheta, z redom sv. Save IV. razreda pa tajnika madžarskega poslaništva Nikolaja Szecheyija in Andreja Revechea, urednika madridskega lista »ABC«.

Mussolini kupuje inozemske liste

***Berlin*, 28. aprila. s. Po vesti «Vorwärtsa», ki pa še ni potrjena, namerava tiskovni urad italijanskega zunanjega ministrstva kupiti list «Deutsche Allgemeine Zeitung», ki je last dedičev Hugo Stinnesa. Obenem hoče Mussolini poskusiti, da kupi tudi v Parizu nekatere liste.**

Kupujte srečke za Razlagov spomenik

JDS in agrarna reforma

Načelnost in doslednost JDS. — Navzlic vsem mahinacijam je dobilo dosedaj veleposestniške zemlje skoraj četrt milijona rodbin, samostojnih gospodarjev pa je postalo nad 25.000 kolonistov.

Kakor v drugih velikih državnih vprašanjih so bili samostojni demokrati tudi glede agrarne reforme, odkar obstoji naša država, načelni in dosledni. Nobena druga stranka v današnji Narodni skupščini ni zastopala tako jasnega in odločnega stališča, kakor tudi nihče drugi ni bil v izvajanju agrarne reforme tako brezobziren kot ravno samostojni demokrati. «Slovenčeva» obrekovanja in škofovske drznosti ne morejo te resnice utajiti, pa naj se SLS še toliko trudi, da bi predstavila kapitalistično stališče svojega poglavarja in komandanta kot prizadevanje za «čim radikalnejšo socijalno pravično izvedbo agrarne reforme».

Pod predsedstvom Svetozarja Pribičeviča je že Narodno Viječe v Zagrebu in to 26. novembra 1918. sklenilo, da se ukinejo fevdalni odnosi ter da se bo vršila ekspropriacija in parcelacija veleposestev na korist onih kmetskih ljudi, ki sploh nimajo zemlje, ali vsaj ne dovolj. Pri tem sklepu ni bilo nobenega slovenskega klerikalca.

Zasluga Svetozarja Pribičeviča je nadalje, da je prišlo vprašanje agrarne reforme tudi v proklamacijo ujedinjenja, ki jo je 24. decembra 1918. izdal regent Aleksander. Zadevni pasus se glasi: «Ja želim, da se odmah pristupi pravednom rešenju agrarnog pitanja i da se ukinu kmetstva i veliki zemljišni posjedi. U oba slučaja zemlja će se podeliti medju siromašne zemljoradnike, pravičnom naknadom dosadanjim vlasnicima njenim!» — Prečanski demokrati so torej skrbeli za temelje agrarne reforme v naši državi že takoj ob njenem rojstvu, torej takrat, ko so klerikalnim voditeljem v Beogradu po glavi brnele republikanske in druge skrbi, dočim so doma samo tuhtali, kako bi čim hitreje pokradli preostali vojni plen.

Dne 27. februarja 1919. so bile po ministru Koraču izdane za izvajanje agrarne reforme «Predhodne odredbe», ki so dobile zakonsko moč. Že takrat se je pokazalo, da ima agrarna reforma pri nas tudi v političnih strankah obilo odkritih in prikritih nasprotnikov, med katerimi so seveda bili tudi slovenski klerikalci, kar so najbolj jasno dokumentirali s tem, da je njihova vlada pod predsedstvom g. Stojana Protiča, v kateri so bili poleg klerikalcev tudi Hrvatski zajedničarji, takoj napravila atako na izvajanje agrarne reforme. Priti je moral za ministra agrarne reforme demokrat Krizman, ki je kot naslednik črnih gavranov izdal naredbo, po kateri je moglo ljudstvo, zlasti na Hrvatskem, takoj priti do svobodnega uživanja delov veleposetniške zemlje.

Slovenska JDS je že leta 1919. na svojem glavnem zborovanju 5. in 6. julija, katerega se je udeležilo okoli 800 zaupnikov, zavzela glede agrarne reforme po referatu posl. dr. V. Kukovca prav radikalno stališče ter sprejela resolucijo, v kateri zahteva, da se agrarna reforma «nemudoma in po demokratičnih načelih izvede in veleposestva razdele med one, ki nimajo zemlje, oziroma da se podržavijo». Strankin kongres v Beogradu pa je leta 1921. sprejel program, ki določa kot glavno načelo glede agrarne reforme tole: «Demokratska stranka smatra izvršitev agrarne reforme in definitivno reguliranje agrarnih odnošajev kot bistven del nacijonalnega programa osvoboditve in ujedinjenja. Zato hoče izvesti agrarno reformo v tem smislu, da mora pripasti zemlja poljedelcu».

«Slovenec» piše, da so agrarno reformo izvajali v veliki meri demokratski ministri. Dokaj je resnice na tem, četudi ne popolna. V kolikor pa so samostojni demokrati kot ministri izvajali agrarno reformo, smejo biti na svoje delo samo ponosni; to temboli, ker so za svoj trud želi v zahvalo vedno le klevete od strani prizadetih krogov veleposetništva, med drugimi tudi od slovenskih klerikalcev, ki so za interese škofovskih veleposestev, ter latifundij vlastelinov, grofov, baronov in ag. sramotno pohodili in opljuvali ljudski program ter prezirali življenjske interese siromašnega in zemlje potrebnega ljudstva. Kje bi že bila danes izvedba agrarne reforme, da niso Radič in klerikalci tudi uganjali 6 let zločinske politike, ki je onemogočila sprejetje definitivno, da sta se Korošec in Spaho, ki čudno, da ste se Korošec in Spaho, ki je največji nasprotnik vsake agrarne reforme, baš zato tako bratila, ker sta vedela, da so veleposestva škofov in begov v nekonsolidiranih razmerah še kolikortoliko varna.

A da ni bilo samostojnih demokratov, bi danes ne bila agrarna reforma niti tako daleč, kakor je. **Do konca preteklega leta je bilo veleposestniške zemlje deležnih 216.644 rodbin, med katere se je razdelilo 572.396 oralov zemlje. Do danes je bilo naseljenih potom agrarne reforme nad 25.000 kolonistov, ki so postali iz siromakov samosvoji gospodarji.** Več tisoč hiš in gospodarskih poslopij je bilo s pomočjo agrarne reforme zgrajenih na veleposestniški zemlji ter kolonistom omogočen nakup živine in gospodarskega orodja. **Na vsem tem velikem delu nimajo slovenski klerikalci niti najmanjše zasluge.** Tudi g. Pucelj, ki se pred kmeti tako rad trka na prsi kot njihov prvoboritelj in zaščitnik, je v Beogradu le dijete pobiral ali pa doma sedel v zapečku, ko so samostojni demokrati ob sovražnem navalu od vseh strani neomajno branili temeljne principe agrarne reforme ter storili vse, da po svojih najboljših močeh pospešijo rešitev tega za naš narod tako eminentnega problema.

Šele po šestih, skoro že sedmih letih, je prišel čas, ko se je ljubljanski škof in šef SLS v svojem pastirskem listu pokazal slovenskemu ljudstvu tak, kakor je: **neizprosen sovražnik agrarne reforme, brezobziren zagovornik veleposestniške sebičnosti, v čemer mu dobro posluži tudi žuganje s cerkvenimi kaznimi in nesrečno smrtjo.** Naj «Slovenec» piše sedaj še tako dolge članke o potrebi agrarne reforme, naj sedaj škofov list še tako bruha klevete, vse to **ne more zakriti dejstva, da je SLS tudi glede agrarne reforme v dejanjih ravno nasprotnica vsega onega, kar dopoveduje ljudstvu. Prevarantstvo, licemerstvo in mamonizem so pač že od nekdaj najplemenitejše lastnosti klerikalcev.** Pisanje škofovega lista dokazuje, da to žal tudi ostanejo.

Veleizdajniška akcija glasila ljubljanskega škofa

Skoro vsi beograjski listi žigosajo herostratstvo «Slovenca». — — «To ni avtonomizem, ni separatizem, temveč eksplozija globoke mržnje proti državi.»

Sramotno pisanje «Slovenca» o bolgarskih dogodkih je naletelo v beograjski javnosti na odločen odpor. Skoro vsi listi v Beogradu žigosajo, da je edino glavno glasilo SLS ter list ljubljanskega škofa zavzelo povodom bolgarske katastrofe sovražno stališče proti naši državi, in sicer istočasno z bolgarskim notranjim ministrom Rusevom.

Beograjsko «Vreme» priobčuje članek, v katerem piše, da so politične stranke organizirane navadno na podlagi različnih nazirani o notranji politiki in da zelo redko služi za to podlago zunanja politika. V zunanji politiki ne more biti govora o posebnih strankarskih ali razrednih interesih, ker pride tu v poštev samo interes naroda kot celote. V okviru zunanjih zvez se narod pojavlja kot celota, ker cilji zunanje politike ne morejo biti delo posameznega človeka ali pa vprašanje ene same stranke, kajti ti cilji so določeni v preteklosti naroda, v njegovem zemljepisnem položaju, v objektivnih pogodbah, v katerih se nahaja, v postulatih njegovega obstanka in razvoja.

«Vreme» ugotavlja, da se je samo neznaten del našega časopisja znašel na istem terenu s Rusevom in drugimi nepriljatelji naroda ter piše: «Ob tej priliki se je zlasti odlikoval «Slovenec», glasilo klerikalne stranke dr. Korošča. Z nerazumljivo zagrizenostjo in zlobo in nepojmljivim herostratstvom je ta list jurišal na naš ugled ter denunciral kraljevino SHS.

Medtem ko se je omejil bolgarski notranji minister na to, da nam imputira vlogo inspiratorja krvavih atentatov v Bolgarski, obtožuje glasilo slovenskih klerikalcev svojo državo kot direktnega izzivača dogodkov v sosedni kraljevini. V tej smeri je glavno glasilo doktorja Korošca **iz okvira denuncijacije svoje domovine, ki mu je postala navada, prešel v domeno veleizdajniške akcije.** «Slovenec» smelo trdi, da je izvor vseh poslednjih bolgarskih nesreč v tem, ker je Srbija prejela vojno odškodnino od Bolgarske in ker ji ni odstopila Makedonije ter poskrbela, da v skupno državo pritegne ob času tudi Bolgare. Z drugimi besedami, razmere v Bolgarski bi se mogle zelo hitro popraviti in urediti, ako bi bili mi dobri brati in korektni sosedi. Bratstvo in korektnost naj bi obstojalo v tem, da se odrečemo delu svojega narodnega in državnega ozemlja, svoji narodni zibelki in svojim zahtevam napram verolomni sosedni državi.

To ni prvi slučaj, da se je klerikalno glasilo znašlo bliže našim narodnim neprijateljem nego svoji državi. Verjetno je, da tudi ne bo poslednji. Pri trgovcih v templju nas to tudi mnogo ne preseneča. Od ljudi, ki upregajo nebeška sredstva za doseganje posvetnih ciljev, katerih srce je na Dunaju, pogledi pa uprti v Rim, ki eksploatirajo tudi svoje bližnje sonarodnjake, ne moremo pričakovati, da bi mogli ljubiti ves trolmenski narod in tako postopanje odgovarja popolnoma njihovi črni duši.

To ni avtonomizem, ni separatizem, temveč eksplozija globoke mržnje, ki jo klerikalci goje proti državi kot posvetni organizaciji in proti srbskemu delu našega naroda kot njenemu najjačjemu stebru. Z ozirom na to, da ne ljubijo nikogar razen sebe in svojih sebičnih ciljev, ne ljubijo niti Bolgare. Z njimi jih spaja samo mržnja napram srbskemu delu naroda. Krokodilske solze radi bolgarske katastrofe so preračenjene samo na to, da se škoduje srbskemu imenu in ugledu države.

Ako mislijo s takim postopanjem **omajati našo ljubezen napram bratskemu slovenskemu delu, se klerikalci jako varajo. Naj bo še toliko Slovencev zapeljanih, da se zbirajo okoli njihove črne zastave, niti za trenutek nočemo pasti v napako, da bi identificirali slovenski del naroda z njegovo boleznijo, ki se zove klerikalizem.** S to boleznijo nočemo identificirati niti katoliške vere in cerkve, ki jo klerikalizem brezobzirno eksploatira in s tem nezavestno degradira. **Slovensko bratstvo je za nas nepobitna resnica, klerikalizem pa nevarna zabloda, ki koncem koncev mora po nezmotljivih zakonih zgodovine in razvoja podleči pred istino.** To pa je ono, kar nam daje moč, da z žalostnim preziranjem prehajamo preko izpadov v «Slovencu» in da z mnogim optimizmom gledamo v svojo narodno bodočnost».

Radikali o sporazumu z radićevci

«Samouprava» svetuje radićevcem naj se otresejo starih mrženj. Samo preko «Narodnega bloka» vodi njihova pot v vlado. —

Beograd, 28. aprila.

Današnja «Samouprava» prinaša uvodnik pod zaglavjem «Radi javnosti», v katerem glede na prizadevanja radićevcev za vstop v vlado piše jasno in odločno:

«Napačno je mnenje, da bi HSS po popuščanju v nekaterih stvareh, ki so jo nepremostljivo ločile od skupin Narodnega bloka, morala avtomatično priti do sodelovanja z Narodnim blokom. Ni dvoma, da preokret HSS odpravlja nesporazumljenja, toda s tem še ni ustvarjen sporazum za upravljanje države. Ta sporazum se šele mora ustvariti. Ampak od načelne in zakonite ustavne osnove, ki je itak obvezna za vse resne politične stranke, pa do programatične skladnosti je še vedno velik korak, zato je treba živo delovati, da se doseže ta skladnost za sodelovanje pri upravljanju države. Izkušnja z «blokom narodnega sporazuma in seljaške (ljudske) demokracije» služi kot primer, ki se ga ne sme pozabiti. Ob takem stanju stvari ne moremo uvideti nikakih resnih političnih razlogov, zakaj se iz krogov HSS češče čujejo zahteve po izključitvi Samostojne demokratske stranke iz kombinacije za programski sporazum in orijentacijo. **Ako bo Samostojna demokratska stranka soglašala s programskim sporazumom, ki naj bi se dosegel med HSS in NRS, ne uvidimo nikakega resnega političnega razloga za to zahtevo,** ki izvira iz prej: šnjih medstrankarskih in osebnih odnosov med radićevci in samostojnimi demokrati. Preokret radičevcev po izjavah Pavla Radiča in dr. Šuperine utegne še ogromno koristiti državi, a ta korist bi potekla iz programske skladnosti med radićevci in radikali. Ako pa se ta skladnost doseže, je treba preiti vse osebne odnose, kakor to vedno ravnajo pametni ljudje in z brezrazložno izključitvijo Samostojne demokratske stranke se pač **ne bi smela zmanjšati** sila programatične skladnosti, ki mora narod in državo povesti k dobremu».

Radikalski glavni organ torej v zgornjem članku sporoča radičevcem, da se v parlamentu kot stranka morejo sporazumevati **samo z Narodnim blokom.** Ni razloga, da bi se zavoljo radičevcev razbijala zmagoslavna enotna fronta. Radičevci bodo prišli v vlado samo s tem, da dokažejo iskrenost svoje državotvorne politike z delom v parlamentu in med narodom, ter da obenem premostijo stare mržnje in začnejo stremeti za programsko skladnostjo z Narodnim blokom.

Izzivanje avstrijskega časopisja

«Riječ» prinaša dopis z Dunaja, ki poroča, da je dunajsko časopisje, predvsem vladno, komaj pričakalo priliko, da more izkoristiti klevetniške izjave bolgarskih odgovornih faktorjev, v katerih se dolži naša država krivde na atentatih in pogromih v Bolgarski. Zlasti Seipelova in Ramekova «Reichspost» prinaša strahovite klevete proti Beogradu ter primerja atentat na kralja Borisa s sarajevskim atentatom. Že mesece in leta blatijo glasila voditeljev sedanje dunajske politike našo državo z najbolj neumnimi lažmi. «Reichspost» intrigira proti naši državi že cele mesece v zvezi z notranjimi dogodki v Albaniji. «Reichspost» in niei sični listi ne prenehajo intrigirati proti stabilizaciji naših notranjih razmer, dasi se mi niti najmanj ne vmešavamo v avstrijske notranje razmere. To se godi na način, kakor za bivše Avstro - Ogrske.

Ko je Stjepan Radić blodil po svetu, je bil za to staro avstrijsko kuhinjo velik politik in vodja hrvatskega naroda, po preokretu v njegovi stranki pa ga imenuje največjega političnega žonglerja. Pavla Radiča pa lopova in špekulanta, medtem ko psuje Hrvate, da so ravno taki Balkanci kakor Srbi. Tudi sedaj ob bolgarskih dogodkih se poslužuje dunajski tisk svojega starega načina hujskanja. «Riječ» opozarja, da ne smemo prezreti, kar piše dunajsko časopisje, zlasti pa vladno, ker je iz njegove pisave razvidno, da živi na dunajskem Ballplatzu še vedno stari avstrijski duh, ki spletkari proti Beogradu in celi naši državi. Dunajska politika išče po svetu pomoči za republiko Avstrijo ter se cmeri, da ne more živeti. Išče pomoči od Evrope, Zveze narodov in tudi od nas! Istočasno pa blati našo državo, ki je bila vedno pripravljena ustreči njenim upravičenim željam.

«Riječ» ugotavlja, da je izključena vsaka pomoč za politiko, kakršna se izraža v «Reichspošti» in sorodnih listih. Take Avstrije ne bomo reševali ter ji nudili pomoč, da nam postane še večji neprijatelj. Dunaj hoče biti ono, kar je bil nekdaj, ter neprestano propagira neke načrte, po katerih bi lažje došel do prejšnjega sjaja. Oni, ki so vedno hujskali in živeli na tuje stroške, bi se morali sprijazniti z usodo mirnega meščana, ki mora delati, ako hoče živeti. Kar dela danes Dunaj, je delal tudi prej, ko je imela Avstrija 50 milijonov prebivalcev in kar se mu je že bridko maščevalo. Resnica je premagala laž in tako bo tudi sedaj.

Naši državi ne morejo škodovati klevete Dunaja, kakor niso mogle nekdaj Srbiji. Mi gremo nasproti sijajni bodočnosti, končuje «Riječ» svoj članek, kar pa je gnilega mora do konca propasti v interesu vsega sveta, miru in kulture, resnične kulture človečanstva.

Politične beležke

+ **Obrnjeno po beležki škofovega lista:** Umolknil je «Slovenec» v zadevi zaplembe posestva ljubljanske škofije. Vnema glasila Škofove tiskarne za obrambo veleposetniške zemlje se je, kakor vidimo, čudovito hitro ohladila. Najbrž so gospod knez in škof svojemu organu sporočili, da je nevarno bezati v zadevo, ki bi potegnila za seboj razdelitev ostalih domen in veleposestev različnih visokih in bogatih cerkvenih magnatov, ki so z gospodom ljubljanskim knezom in škofom bratje v Gospodu. Mogoče pa je dobil mig tudi direktno iz večnega Rima, ki je srečni vrhovni upravitelj cerkvenih in kloštrskih latifundijev, pa mu seveda ne more biti všeč, če organ gospoda ljubljanskega kneza in škofa s svojo nerodno pisavo sam dokazuje ljudstvu, da je njegovo visoko upravitelstvo odveč in da zemlja pripada tistim slovenskim siromakom, ki zanjo dajejo trud in znoj, povrhu pa še krvavo prislužene krajcarje za misijone in za Petrov novčič. Prezvišeni gospod knez in škof so se gotovo zbali, da ne bi prišli pod Obznano, če bi njihov organ še nadalje razkrival tolikšno krščansko socijalno čustvovanje, da se ga ne bi smeli sramovati niti najbolj zadrti framazonski kapitalisti, ki so največji paraziti države in človeške družbe. — Cenjeni čitatelji naj oprostijo, stvar je kakor zgoraj rečeno posneta po «Slovencu», ki je napisal takšno duhovito beležko na našo adreso, ni pa včeraj reagiral na naš nedeljski članek.

+ **Gasilstvo in politika.** «Naša Straža» je objavila ostuden napad na naše gasilstvo, ki je pred kratkim proslavilo na dostojen način 60letnico podstaroste «Jugoslovanske gasilske zveze» gosp. Josipa Turka. V svojem napadu se zlasti zagania v delegata celjske župe g. Vengusta, glede katerega vprašuje, kdo ga je pooblastil, da je na proslavi zastopal štajersko gasilstvo, ki da se noče pustiti zapeljati v politični tabor. «Naša Straža» označuje torej proslavo «Jugoslovanske gasilske zveze» kot politično zadevo, ker slučajno njen zaslužni podstarosta ni pristaš klerikalne stranke. Dr. Koroščevo glasilo hinavsko zavija, da se štajersko gasilstvo ne bo nikdar dalo zapeljati v politični tabor ter grozi obenem, da bodo klerikalci osnovali svojo gasilsko organizacijo, ki bo «odgovarjala interesom ljudske volje, ne pa volji posameznih demokratskih kričačev.» Ako slovensko gasilstvo proslavlja jubilej svojega podstaroste, ki ni klerikalen mežnar, ki pa je tekom desetletij storil za gasilstvo več kakor pa vsi slovenski fajmoštri in kaplani s prevzvišenim ljubljanskim gosp. veleposestnikom vred, je to politika, če pa zanaša «Straža» politično gonjo v gasilske vrste, pa je to skrb za ljudske interese. Gasilcev «Stražino» hujskanje ne bo spravilo iz ravnotežja, tem manj, ker vedo, da je že nekoč obstojala klerikalna gasilska organizacija, ki je žalostno pogorela. Ako pa misli klerikalni štab okoli «Straže» organizirati ona štajerska gasilna društva, ki niso včlanjena v «Jugoslovanski gasilski zvezi» in ki imajo še nemško komando, jim je prosto, — bodo vsaj skupaj vsi sorodni elementi.

+ **Nemški nacijonalisti in mi.** «Slovenec» je dognal, da so se nemški nacijonalisti (hindenburgovci) takorekoč od nas («Jutrovcev»!) naučili politične borbe proti politikujočim duhovnom. Prav kakor naši samostojni demokrati — piše včerajšnji «Slovenec» — so tudi nemški nacijonalisti trosili v ljudske mase laži, da Vatikan obsoja sodelovanje centruma in socialističnih strank ter so vlačili celo imena visokih cerkvenih dostojanstvenikov v politično borbo. In zato, pravi «Slovenec», lahko naši «Jutrovci» podajo roke nemškim nacijonalistom. To menda zato, ker jo je «Slovenec» že podal vsem vesoljnim klerikalcem, ki se ne strašijo verskih zlorab v politične svrhe, pa bili v Nemčiji, na Irskem ali med zamorčki. Takšna je njegova politična morala. Toda z nami in nemškimi nacijonalisti je stvar malo drugačna. Nas malo zanima, kakšnih «metod» se poslužujejo nemški nacijonalisti proti klerikalcem: toda, če imajo tudi oni v volilni borbi opravka s takšno brezvestno kasto, kakor mi, in če se proti njej poslužujejo tako argumentiranih in upravičenih borbnih sredstev, kakor smo se jih posluževali mi, jim posnemanja nikakor ne zavidamo, a se s tem tudi ne bomo pobahali, kar bi nam rad podtaknil «Slovenec». In se jim tudi ne čudimo, če so zmagali! Samo naj se «Slovenec» ne hvali, da sv. Oče ne odobravalo politične borbe proti politikujočim duhovnom. Ker svet itak vé, da Vatikan mirno trpi vse nemoralne podvige klerikalcev in politikujoče duhovščine proti nasprotnikom v vseh državah, samo v Italiji ne! Zato naj bo «Slovenec» enkrat tako prijazen in naj pove, zakaj je papež v Italiji poslal v klošter duhovnike, ki so spočetka nekaj ropotali proti fašistom, ne ukrene pa enako z duhovniki in škofi drugod, kjer direktno rujejo proti državi in skrunijo cerkev in kršijo božje postave. To naj nam enkrat stvarno razloži škofov «Slovenec», pa bomo priznali, da Vatikan ni fašistovska ekspozitura in slovenski klerikalci ne podrepniki Rima.

Po svetu

— **Odkritje komunistične zarote na Poljskem.** V Novogrodeku na Poljskem so odkrile policijske oblasti veliko komunistično zaroto. Vodje zarotnikov so bili najemniki državnih gozdov, ki so imeli stalne zveze s sovjetskim poslaništvom v Varšavi. Po dosedaj še nepotrjenih vesteh je bilo v Varšavi na podlagi teh razkritij aretiranih že nad 700 komunistov.

— **Boljševiška propaganda na Japonskem.** Sovjetski veleposlanik Kopp je imel te dni na potu v Tokijo v Harbinu govor, ki je povzročil na Japonskem silno ogorčenje. Izjavil je namreč med drugim, da je rusko-japonska pogodba navadna cunja papirja in je bila sklicana samo zato, da bi imele tudi Zedinjene države vzgled za priznanje sovjetske Rusije. Kopp je dalje izjavil, da bo skušal kljub nasprotnim določbam pogodbe razširjati boljševiške nauke na Japonskem. Japonski listi naglašajo, da po tem govoru sovjetskega veleposlanika japonska vlada ne more imeti več zaupanja v odkritosrčnost sovjetske vlade.

Ukrajinski problem

Sovjetska vlada izdaja od časa do časa poročila, kolik del uradov, šol itd. je v Ukrajini že ukrajiniziran, to je, v koliko se je že vpeljal ukrajinski ali maloruski književni jezik v javne institucije namesto ruskega, to je velikoruskega. Iz teh poročil je razvidno, da ukrajinizacija precej hitro napreduje in da postaja ukrajinščina prevladujoči uradni jezik v Ukrajini.

Ukrajina tvori prav poseben problem v slovanskem svetu. Pred vojno je sestojalo njega bistvo v vprašanju, ali naj se uvede ukrajinski jezik v književnost, ali pa naj ostane le narečje, ki se sicer govori, piše pa ne, marveč ostane velikoruščina — književni jezik. To vprašanje pa je imelo prav poseben pomen, ker se je obravnavalo vedno s političnih vidikov. V Rusiji sami ukrajinsko gibanje ni bilo posebno močno, pač pa v Avstriji, kjer ga je z vso vnemo podpirala državna oblast, upajoč upravičeno, da se z ukrajinsko separatistično propagando slabi najopasnejši sosed in nasprotnik — Rusija.

Te avstrijske nade so se izkazale kot utemeljene, ko je v Rusiji zmagala revolucija. V Kijevu se je kmalu zbrala truma Ukrajincev, ki je zmago demokratične struje nad caristično reakcijo porabila obenem za čim dalekosežnejšo osamosvojitev Ukrajine. Do zmage pa so dovedla ta separatistična stremljenja Ukrajine šele po prevladi boljševizma in pa, kar je osobito instruktivno, vsled vmešavanja Nemčije in Avstro - Ogrske. Ukrajinska vlada se je brž, kakor hitro se je pokazal ugoden moment, izneverila Rusiji, je potegnila s centralnimi silami in omogočila, da so nemške in avstrijske čete dospele tja do Harkova in Odese in do ustja Donovega.

Po zlomu centralnih sil so boljševiki znova zavzeli Ukrajino, jo uredili kot zvezno republiko in pričeli realizirati tudi ukrajinski narodni program s postopno ukrajinizacijo. To je imelo to dobro posledico, da so popolnoma odstranili možnost, da bi nasprotniki proti njim agitirali s pomočjo ukrajinskega narodnega gibanja. Vrh tega so dosegli, da velja Ukrajina za zaželjeno deželo vsem onim Ukrajincem, ki so ostali pod gospodstvom Poljske ter Rumunije. To so nedvomno važni momenti. Vendar se ne sme prezreti, da pomeni ukrajinizacija Ukrajine lahko tudi veliko opasnost za bodočo moč Rusije. Danes je Ukrajina kot član velike federacije sovjetske socialistične Unije povsem pod ruskim vplivom in na kako ločitev od nje sploh ne more misliti. Toda kadar se diktatorska moč Moskve zmanjša, bi se težnje po narodni samostojnosti zelo lahko prenesle tudi na politično področje. Ukrajina je država 26 milijonov prebivalstva, od tega 19 milijonov 300.000 Ukrajincev in 3.500.000 Rusov; leži na meji ter ob morju; vzpričo tako velikega števila se kaj lahko povrneje ambicije, stremeče po popolni politični samostalnosti, z lastno povsem neomejeno državno eksistenco. Take ukrajinske težnje bi prišle kakor nalašč vsakemu zapadnemu ruskemu nasprotniku, kakor priča zgodovina l. 1918. In sovražnik, ki bi se mu posrečilo privesti do [illegible] Rusi in Ukrajinci, bi zadel slovanski svet na najbolj občutljivem mestu ter razbil njega osrednje pozicije.

Ne da se reči, kaki končni rezultat bo imela sovjetska ukrajinska politika. Morda bo baš političnemu separatizmu odbila ost in mu vzela privlačno silo — morda pa mu bo ustvarila močno osnovo ter položila kaj bodočim notranjim težavam slovanskega vzhoda. Že bližnja desetletja bodo pokazala, kakšen bo sad sedanjega razvoja.

Van Kaster kakao

Naši kraji in ljudje

Anketa Delavske zbornice o davkih za ročno delavstvo

Ljubljana, 28. aprila.

Danes zvečer se je vršila v posvetovalnici magistrata na inicijativo Delavske zbornice anketa o davku na ročno delavstvo, katere so se udeležili razni zastopniki delavskih organizacij.

Anketo je otvoril tajnik Delavske zbornice g. Filip **Uratnik**, ki je v daljšem govoru raztolmačil udeležencem krivičnost davčne obremenitve ročnega delavstva. S suhimi številkami je dokazoval mizerijo delavstva, katero teže in ubijajo razni še neiztirjani davčni plačilni nalogi še iz zadnjih povojnih let, ki se iztirjavajo še sedaj, ker je takrat malokdo mogel plačati. Opozarjal je, da trezno delavstvo uvideva, da v povojni dobi davki ne morejo biti nižji kakor so bili pred vojno. Delavstvo tudi noče izgubljati nobene besede o višini davkov, opozoriti pa hoče javnost, da so po vojni ravno delavski krogi najbolj krivično obdavčeni. V dokaz je navedel govornik pregled davkov, kakor so se plačevali v bivši vojvodini Kranjski pred vojno in kakor se plačujejo sedaj.

Za Uratnikom je govoril urednik «Socialista» g. **Svetek**, ki je naglašal, da davčni vijak tlači delavstvo, ki je že dovolj obremenjeno po direktnih davkih, sedaj še z indirektnimi davki na živilih, katere sicer občuti vsakdo, najbolj pa delavec, ki živi iz rok v usta.

Zastopnik splošnih delavskih organizacij, g. **Leskovšek** iz Celja je pojasnil krivičnost današnjih direktnih in indirektnih davkov in naglašal, da je v splošnem pri nas premalo socijalnega čuta za delavstvo.

Anketa je bila zaključena z apelom, da naj delavski zastopniki raztolmačijo smisel vprašanj, o katerih se je razpravljalo na anketi, po vseh delavskih organizacijah.

Bližnje naloge obč. sveta mariborskega

Poleg rednih in tekočih zadev so sedaj v posvetovalnih razpravah odsekov mariborskega občinskega sveta tudi načelno važni predlogi, ki se bodo rešili na prihodnjih sejah. Krvava potreba je, da se že vendar enkrat uredi razmerje občinskih uslužbencev, kajti dosedanjega tavanja, ko so bili mestni uradniki, poduradniki in sluge vsak hip odvisni od trenutnega razpoloženja občinskega sveta, mora biti konec. Občinska pragmatika naj uslužbencem zajamči njihove pravice in prejemke, kar bo ugodno vplivalo tudi na občinski svet. Demagoški predlogi in neokusno licitiranje v zadevi uslužbenskih prejemkov je postajalo včasih neznosno in je tudi uslužbencem samim v škodo (tako se je morala nedavno večina načelno odločiti za pokojnino 30 Din, mesto 150 Din, da se je s tem uprla demagoškim zahtevam, čeravno je radi tega uboga vdova hudo prizadeta).

Temelj bodoči službeni pragmatiki za občinske uslužbence mariborske bo službena pragmatika za državne nastavljence, ki jo je priredil najprej magistratni urad ex offo, nakar jo je vzel v pretres ožji odbor I. in IV. odseka in jo z ozirom na zagrebško in celjsko pragmatiko predelal, seveda oziraje se na lokalne mariborske razmere. Posvetovanjem tega ožjega odbora so prisostvovali tudi zastopniki uslužbencev in reklo se je, da se uslužbenci strinjajo s predloženim načelom; sedaj pa stavijo uradniki z visokošolsko naobrazbo posebne zahteve, katerih upravičenost je treba vsaj deloma priznati, čeravno se pragmatika za drž. uradnike na enake v drž. službi posebej ne ozira.

Druga važna in zelo pereča zadeva je tovornina, davek, ki ga je plačevati za večino v Mariboru natovorjenega in iztovorjenega blaga. Davek je bil sklenjen pred letom z namenom, da se sčasoma nabere sklad za zidanje stanovanjskih hiš; a velika socijalna in trgovska krivica se je zgodila s tem, da so bile od tega davka izvzete tvrdke, ki imajo lastne hiše, kar bi bilo pač le tedaj upravičeno, če bi se s tega sklada popravljale ceste; neprimerno je tudi, da se plačuje enak davek na stavb. materijal ali premog, kakor za svilo, kajti podlago tvori edino teža. Udarjeni so zlasti grosisti, ki blago dobivajo in ga zopet razpošljejo z železnico, kajti ti plačajo davek za isto blago dvakrat; drakonska je tudi kazenska zagrozitev, da je plačati davek v dvajsetkratni izmeri, ako ga ne poravnaš v 8 dneh. Tudi o tem davku in njegovi spremembi bo govora na prihodnjih sejah; za enkrat se posvetovanja še niso pričela, da spoznamo prej stališče g. vel. župana, ki ga mora zavzeti v enaki zadevi celjske občine.

Glavna skrb pa tvori najetje večjega, po možnosti inozemskega posojila; vrše se neki razgovori, a do sklepov še pogajanja niso dozorela; šele po zaključku ugodnega posojila bi prišli v razpravo načrti za zidavo mestnih stanovanjskih hiš, električne železnice in drugo, kar je bilo načelno sprejeto že ob priliki proračunske razprave. Za cestno železnico bi se pa pri primerni opozoritvi menda zanimal tudi inozemski kapital, seve proti dolgoletni eksploataciji, kar bi bilo pa še vseeno bolje, kakor da čakamo brez vseh izgledov še bogzna kako dolgo.

Veliko zanimanje je vzbudil tudi načrt mestnih tržnic na Novem glavnem trgu. Čeravno je občinski svet tozadevni predlog g. Weixla odobril, se projekt iz neznanih vzrokov (!) vendar ne premakne z mrtve točke. Zakaj neki ne? Isto je z renoviranjem razdrapanega poslopja mestnega gledališča, ki je postalo od zunaj zavod za plakatiranje. Zidovje in omet že razpada. Velik napredek pomeni tudi reorganizacija mestnega socijalnega skrbstva, ki ga predlaga svet. Stabej; s svojimi oddelki: ubožnim, mladinskim, delavskim, stanovanjskim in pravovarstvenim lahko stori več res socijalnega in dobrega kakor s samim teoretiziranjem in demogogijo.

Tako bo mariborski občinski svet imel v prihodnjih sejah velevažne zadeve v pretresu in bo Nar. blok, upajmo, zopet dokazal, da vrši nalogo, ki so mu jo zaupali slovenski volilci dne 21. septembra lanskega leta.

Dr. P. Strmšek.

Mariborski socijalisti in „neodvisni“

Maribor, 25. aprila.

Pred prevratom je bil Maribor vsled delavske kolonije v delavnicah Južne železnice eno najmočnejših postojank avstrijske-socijalne demokracije. Čeprav je bilo mesto včasih zagrizeno germanizatorično gnezdo — gospodarili so absolutno v mestu in bližnji okolici Wastian, Orosel, Juritsch — je vendar ob upeljavi splošne volilne pravice s pomočjo Slovencev zmagal v Mariboru socijalistični kandidat Resel.

Po prevratu so skušali Nemci izrabljati to nemško vzgojeno maso v svoje, Jugoslaviji sovražne svrhe. Krvavo demonstracijo za časa obiska angleške komisije so izvedli baš s pomočjo teh narodno nezavednih delavcev, med katerimi je ribarilo tudi par komunističnih emisarjev. Sicer pa se komunizem v Mariboru doslej ni skoro nič uveljavil. Manjkalo mu je nesebičnih inteligentnih voditeljev z organizatorično sposobnostjo. Nekaj časa sta se sicer nagibala na levo odvetnik dr. Škapin, ki pa je pri volitvah pred dvemi leti že v volilnem boju stopil v ozadje, in prof. Favaj, ki se je tudi kmalu pobotal z umerjenejšim socijalističnim voditeljem, bivšim županom Grčarjem in danes je prof. Favaj že socijalistični obč. svetnik. Ko so nekaj «neodvisnih voditeljev» izgnali iz Maribora, so hodili raztresene ovčice poučevat iz Ljubljane. Toda vsi njihovi shodi so nudili klaverno sliko majhne gruče, ki se ni mogla nikamor povspeti. Pri zadnjih občinskih volitvah so dobili neodvisni komaj enega odbornika, mizarja Razborška, ki je pri par sejah napravil nekaj medklicov, sedaj pa sedi že neopaženo in tiho v zadnji klopi.

Tudi socijalisti igrajo v našem javnem življenju precej podrejeno vlogo, čeprav imajo svojo «Ljudsko tiskarno», organ «Volksstimme», lep «Delavski dom», «Delavsko pekarno» in v občini štiri občinske svetnike. Tudi njim manjka energičnega in smotrenega vodstva. Slovenskega časopisa niti niso mogli vzdržati in «Socijalista» so prenesli v Ljubljano. Odpomoči si skušajo vsako leto z majsko proslavo, kjer zberejo za godbo in kolesarji vse, kar je le nekoliko njihovo.

Pa tudi komunisti bi se radi 1. maja pokazali. Ker se čutijo sami preslabi, so ponudili socijalistom skupen nastop, toda le pod pogojem, da smejo izdati svoj lastni majski spis, da nosijo in prodajajo svoje lastne majske znake in postavijo pri zborovanju pod milim nebom lastnega referenta. Mariborski socijalisti pa so videli v tem posebno majsko proslavo v okviru skupne manifestacije in so zato prijazno ponudbo «neodvisnih» odklonili. Skupne fronte torej ne bo.

Usoda realne gimnazije v Murski Soboti

Prekmurske občine so poslale proti nameravani ukinitvi V. in VI. razreda na državni realni gimnaziji v Murski Soboti in za izpopolnitev zavoda v popolno realno gimnazijo ministrstvu za prosveto ter ministrskemu svetu sledečo spomenico:

Z ustanovitvijo drž. realne gimnazije v M. Soboti leta 1919. se je vsemu prebivalstvu Prekmurja izpolnila njegova vroča in dolgo negovana želja, da je dobilo na lastnih tleh, v svojem kulturnem in gospodarskem središču v M. Soboti šolo, ki naj nudi njegovi mladini srčno vzgojo in umsko izobrazbo v narodnem duhu in jeziku. Dokaz temu je veliko zaupanje, ki si ga je že tekom svojega kratkega dosedanjega obstoja pridobila sobotiška gimnazija med vsemi plastmi prekmurskega prebivalstva. To zaupanje se gotovo najbolje izpričuje v stalno naraščajočem številu dijaštva iz vseh predelov Prekmurja. Potreba po lastni inteligenci in trdno prepričanje, da mu bo drž. real. gimnazija v M. Soboti vzgojila res dobrih vzgojiteljev in voditeljev, sili prekmursko prebivalstvo, da v tako obilnem številu pošilja svoje sinove in hčere na ta zavod. To naj potrjujejo tudi naslednje številke: V 1. šolskem letu 1919.—20 se je vpisalo v I. razred 33 učencev; v 2. šolskem letu 1920.—21. 51, v 3. šol. letu 1921.—22 77; v 4. šol. letu 1922.—23. 44 (skrajno slaba letina); v 5. šol. letu 1923.—1924. 75 in v letošnjem šolskem letu 102 učenca. V vseh 6 razredov se je letos vpisalo 225 učencev. Da pa je v sedanjih dveh višjih razredih (V. in VI.) razmeroma tako malo učencev, tiči vzrok v tem, ker so bile v Prekmurju od konca svetovne vojne do trianonskega miru vsled večkratnih sprememb v politični upravi šolske zadeve popolnoma neurejene in zanemarjene. Kruto in neupravičeno bi bilo, da se vzame tem učencem možnost nadaljnega študija; zaradi uboštva bi namreč ne mogli nadaljevati svojih študij izven M. Sobote. V šol. letu 1926.—27. bi postala murskosoboška gimnazija popolna, to je z vsemi 8 razredi in bi štela najmanje 350 učencev. Z vso gotovostjo pa je pričakovati, da bo gimnazija v normalnem razvoju štela 400 do 500 učencev. To sledi tudi iz tega, ker pride sedaj v Prekmurju šele na 450 prebivalcev en srednješolec, dočim pride v vsej državi sedaj že na 200 prebivalcev en srednješolec. Ako pa se izvede nameravana ukinitev letošnjega V. in VI. razreda s prihodnjim šol. letom, potem pa je izpopolnitev gimnazije v svojem razvoju ovirana za več let. Kajti gotovo je da bi se v tem slučaju zmanjšalo tudi število na novo vstopajočih učencev. Starši si namreč ne bi upali poslati svojih sinov v I. razred, ker bi jih po dokončanem IV. razredu zadeli previsoki stroški za popolno izšolanje svojih sinov na oddaljenejših zavodih. Vsled splošno slabih gmotnih razmer bi teh izdatkov starši nikakor ne mogli nositi. Jasno pa je, da ne bi bilo koristno niti v državnem interesu niti v narodnem oziru, ako bi se zmanjšalo število domače in doma se učeče mladine. Upoštevati je treba tudi, da je državna real. gimnazija v M. Soboti edina srednja šola v teritorijalno zelo razsežnem in zelo obljudenem (100 tisoč prebivalcev) ter v vseh ozirih zelo eksponiranem obmejnem ozemlju. Poudariti je treba tudi, da po otvoritvi železnice M. Sobota - Ormož gravitira na m. soboško gimnazijo vse obmejno ozemlje Radgone in njene okolice, dalje Mursko polje, Slovenske Gorice in del Medjimurja. In še nekaj drugega je, kar tudi odločno govori proti ukinitvi V. in VI. razreda in za čimprejšnjo izpopolnitev gimnazije v popolno VIII-razredno. V Prekmurju živi najbolj kompaktno skupaj in največje število evangeličanov (25.000) v naši državi. Na m. soboški gimnaziji se podaja srednješolski evangeličanski mladini verski pouk po evang. veroučitelju, česar na bližnjih zavodih, ki bi prišli za študij tukajšnje evangeličanske mladine v poštev, ni.

Iz vseh teh razlogov in z ozirom na veliko davčno moč Prekmurja in z ozirom na to, da ne bi bil malenkostni materijelni prihranek, ki bi ga povzročila ukinitev gimnazije, v nikakem razmerju z veliko moralno škodo in z ozirom na to, da je gimnazija šele v razvoju, apeliramo na gospoda ministra prosvete, da opusti nameravano ukinitev sedanjega V. in VI. razreda s prihodnjim šolskim letom, marveč da dá priliko, da se gimnazija v M. Soboti čimprej izpopolni v VIII-razredno.

Krasni posnetki iz Berlina, Pariza in New-Yorka ter avto tovarne „Ford“
lahko vidite danes dalje v ufimljenem romanu
Ludvika Wolf-a
Baron Garagan
Kino „Dvor“
Predstave ob 4., ½6., ½8. in 9.

Zločin ali nesreča v Trnovem

Zagonetna smrt livarja Banovca.

Ljubljana, 28. aprila.

Včeraj zvečer ali tekom noči se je pripetil v Trnovem žalosten slučaj, ki razburja vsled svoje tajinstvenosti celo trnovsko predmestje, različne govorice pa so nastale že tudi med prebivalci v mestu. Zgodil se je namreč umor, uboj ali pa nesreča — žrtev je 67letni livar Alojzij Banovec, stanujoč v Vogelni ulici št. 5 v Trnovem, zaposlen v zvonarni Strojnih tovarn in livarn.

Gosp. Banovec je obiskal, kakor običajno, po delu gostilno Škof v Rečni ulici. Tamkaj je posedel do ½9. zvečer, nakar je odšel proti domu. Ker pa se do 11. ponoči ni vrnil, se je domačih lotila skrb. 20letna hčerka ga je šla zato iskat po mestu v lokale, kamor je običajno zahajal, a ga ni našla. Zjutraj na vse zgodaj je odšla z materjo povpraševat za očetom. Okrog ½6. sta prišli v gostilno Škof, kjer sta izvedeli, da se je oče sinoči nahajal tamkaj. Meneč, da je napravil tekom večera morda kako nerodnost, sta šli tudi na policijo, koder pa istotako nista ničesar zvedeli.

Vrnili sta se, obe že v težki slutnji. Na veliko začudenje sta našli na povratku na bregu Gradaščice, 40 metrov od zasilnega mostička, ki vodi na desni breg, pred hišami v Krakovem, očetov dežnik in njegovo čepico. Obeh predmetov kljub prejšnjemu ogledovanju ob 6. zjutraj nista opazili tamkaj. Ženski sta preplašeni pričeli klicati na pomoč, nakar so se kmalu zbrale na bregu večje množice ljudi, ki so prišle na dan z najrazličnejšimi ugibanji in domnevami.

O slučaju je bilo seveda takoj obveščeno tudi policijsko ravnatelstvo. Medtem so na desnem bregu Gradaščice v Cerkveni ulici ljudje opazili tudi krvave stopinje, vodeče v smeri proti Gradaščici iz dvorišča peka Markiča. Na dvorišču samem pa se je opazilo še cele luže krvi, v kolikor jih seveda že ni izpral nočni naliv.

Policij. preiskava doslej še ni dognala ničesar pozitivnega. Meni se, da gre za nesrečo: razne okoliščine, kakor dejstvo, da se je našel dežnik in čepica nesrečneža na enem bregu Gradaščice, kri pa na nasprotnem, dalje stopinje na cesti in in mlake krvi na dvorišču, vse to pa tudi ne izključuje zločina. V poštev pa prihaja še neki težji moment, o katerem danes še ne moremo poročati. Vsekakor se bo dalo točneje sklepati šele takrat, ko bodo našli truplo, katero je narasla voda vrgla, ker so bile zatvornice v Gradaščici odprte, po 50 metrih že v Ljubljanično strugo in je odnesla s seboj. Na truplu samem se bo dalo šele konštatirati, ali se je zgodila samo nesreča ali pa gre za zločin. Vsekakor pa diši slučaj močno po kriminalu.

Iz demokratske stranke

Nova delavska krajevna organizacija SDS se je ustanovila v petek 24. t. m. v Studencih pri Mariboru na sestanku somišljenikov, ki je bil lepo obiskan. Neumorno delavni poslanec dr. *Pivko* je pohitel tudi v to predmestje Maribora in je v poldrugournem, globoko zasnovanem in stvarnem govoru očrtal položaj in smernice prave demokracije. V vseskozi stvarnih in mirnih izvajanjih je očrtal tudi stališče demokratske stranke napram drugim strankam ter je povdaril pomen in važnost organizacije. Volilci so govor svojega poslanca živahno odobravali ter izrekli razne želje glede davkov in novih zakonov. Soglasno je bila sprejeta zaupnica. Nato se je soglasno sklenila ustanovitev krajevne organizacije ter je bil izvoljen odbor 11 mož, katerih imena nam jamčijo za uspešno delo te nove organizacije, katera je po svoji veliki večini pred vsem delavska organizacija in so tudi v odboru skoraj samo delavci.

Občni zbor krajevne organizacije SDS v Šoštanju se je vršil v četrtek dne 23. t. m. ob jako lepi udeležbi članstva. Bil je izvoljen nov odbor pod predsedstvom dosedanjega predsednika g. Miloša Tajnika.

Sloviti roman Ludvika Wolf-a
Baron Garagan
predvaja danes dalje
Kino „Dvor“
Predstave ob 4., ½6., ½8. in 9

Profesorski kongres in redukcija srednjih šol v Sloveniji

V pondeljek ponoči so se vrnili slovenski profesorji, ki so se udeležili pretekli teden kongresa profesorjev v Skoplju. Kakor se nam naknadno poroča, je bila ob sklepu kongresa sprejeta tudi sledeča važna resolucija, ki smo jo v včerajšnjem poročilu pomotoma prezrli in se tiče v drugem delu predvsem nekaterih slovenskih srednjih šol:

«Zamena srednjih šol in njih dovedba na zakonito stanje naj se izvede čim pravilneje v zvezi z nacijonalnimi razlogi brez škode za šolsko delo in brez kršitve zajamčenih učiteljskih pravic. Ta točka se nanaša na sklepe ministrske komisije za reduciranje sedanjih šol, ki smo jih svoječasno že priobčili v «Jutru».

Kongres zahteva: a) da se nikjer ne sme ukiniti nobena srednja šola, ne da bi se namesto nje v istem kraju ne otvorila kaka strokovna šola; b) vsaka srednja šola mora imeti v posameznih razredih po zakonu predpisano število učencev, in se gre pod minimum lahko le iz nacijonalnih razlogov. Kongres je namreč tu upošteval predlog ljubljanske sekcije profesorskega društva, ker bi se morali po sklepu ministrske komisije ukiniti nekateri višji razredi na treh slovenskih gimnazijah.

Dolžnost lokalnih faktorjev bo, da dokažejo nacijonalno potrebo dotičnih srednjih šol in pošljejo spomenico na pristojna mesta.

Bitka pri Cušimi
film poln ljubezni in krvi

ELITNI KINO ATICA
Telefon 124.
Vsled ogromne dolžine filma
predstave ob:
1/24. 1/7 in 9. uri

Vse 3 epohe neskrajšane v 1 delu
Sin pariškega verižnika
BISCOT
Moderni gusarji
Isti francoski igralci kot v filmih „Ginetta“ in „Parisetta“

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji.

Ljubljanska opera

Sreda, 29.: «Roka roko umiva, obe obraz». A.
Četrtek, 30.: «Golgota». Delavska predstava pri znižanih cenah. Izv.
Petek, 1.: Zaprto.
Sobota, 2.: «Roka roko umije, obe obraz.» D.
Nedelja, 3: «Vdova Rošlinka». Izv.

Ljubljanska drama

Sreda, 29.: Zaprto.
Četrtek, 30: «Don Pasquale». B.
Petek, 1.: «Prodana nevesta». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

ad Maribor

Sreda, 29.: Zaprto.
Četrtek, 30.: «Tri sestre». D. (Kuponi.)

Iz ljubljanskih gledališč. V četrtek, 30. t. m. se poje Donizzettijeva komična opera »Don Pasquale« za red B. Sodelujejo ga Lovšetova in gg. Banovec, Šubelj, Zupan. Dirigira g. Neffat, režira g. Bučar. — Dve ljudski predstavi po izredno znižanih cenah bosta v ljubljanskih gledališčih v četrtek in petek, prvega maja. V četrtek se vprizori v dramskem gledališču na izraženo željo delavstva Tučičeva »Golgota« v Režiji g. Rogoza in z gg. Rogozovo, Rogozom, Drenovcem, Skrbinškom in Kraljem v glavnih vlogah. Prvega maja pa pojo v opernem gledališču Smetanovo komično opero »Prodana nevesta«. Režira g. Bučar, dirigira g. Balatka. Kecala poje g. Betetto, ki je dosegel ravnokar v Pragi s to vlogo sijajen uspeh. Marinko poje gdč. Rozumova, Janka g. Kovač. Ostale vloge pojo gg. Korenjakova, Ribičeva, Ropasova, Vaška g. Mohorič itd. Obe ljudski predstavi se igrata izven abonmanov. — Opera pripravlja reprizo Leoncavallove opere »Glumači«, Petra Corneliusa opero »Bagdadski brivec«, D' Albertove »Mrtve oči« in Offenbachove »Hoffmanove pripovedke«.

Zagrebške slikarske razstave. Zagreb je v umetniškem oziru zelo razvito mesto in ima poleg najboljšega gledališča v naši državi tudi polno drugih inštitucij, s katerimi neprestano dokazuje, da je njegovo zanimanje za kulturne zadeve dejansko. V Ullrichovem salonu se vrsti razstava za razstavo. Izmed zadnjih tozadevnih prireditev je omenit posebno kolekcijo del Pavla Bočariča in Milenka D. Djuričića. Priredila sta razstavo slik iz Bosne. Sujeti so bili prav zanimivi. Djuričić je svoja dela po zatvoritvi razstave umaknil, Bocaričeve slike pa so še na ogled pri Ullrichu. Odlikujejo se mestoma po izrazitih slikarskih efektih. V istih prostorih je razstavil Pero Orlić iz Osijeka. Kritika veli o njem, da še ni pokazal smeri svojega talenta. Napravil je več kompozicij bibličnega značaja. Orličeva tehnika je sigurna. Pri oljih daje prednost sivim barvam. Od 28. aprila dalje bodo pri Ullrichu na ogled dela slikarja Juneka. Kolekcija njegovih slik bo nudila večinoma ženske akte portrete in avtoportrete. Junek je kot slikar dober plastik. — Dne 3. maja se otvori v Zagrebu retrospektivna razstava umotvorov znanega slikarja Bele Csikosa-Sessie. Csikos spada med zrele hrvatske slikarje, ki so pred desetletji prinesli novo pomlad v domačo umetnost. Bil je učitelj skoro vsi mlajši zagrebški generaciji upodabljajočih umetnikov. Na njegovi razstavi, ki bo verno zrcalo dosedanjega mojstrovega dela, bo videti najmarkantnejša dela, poleg drugih tudi taka, ki sicer niso publiki dostopna, ker vise v zasebnih stanovanjih.

Zagrebška opera in drama imata te dni na sporedu: Nicodemijevo komedijo »Scampolo«, Verdijevo opero »Traviato«, balete: Licitarsko srce — Karneval-Capriccio espagnol, Molnarjevo dramo »Liliom«, Wagnerjevo opero »Lohengrin«, Smetanov »Poljub«, Begovićevo dramo »Božji človek in Tijardičevo opereto »Pierrot Ilo«.

Koncert sarajevske filharmonije. Sarajevska filharmonija je priredila v nedeljo, dne 26. aprila koncert, na katerem je izvajala naslednje skladbe: Haydn: Sinfonija v Es-duru; Čajkovski: Arija Lize iz opere »Pikova dama«; Verdi: Arija Violette iz opere »Traviata«; Čajkovski: »1812«, overtura. Arije iz Čajkovskega in Verdija je pela ga Majda Georgijevićeva, orkester je dirigiral kapelnik Rožđalovski.

Iz sarajevskega gledališča. V soboto se je vršila na sarajevskem gledališkem odru premijera povojne komedije »Šampijon«, par dni pred tem pa je bila na sporedu Andranova opereta «Lutka«.

Noviteta na splitskem odru. Prošli petek je priredilo glasbeno društvo »Guslar« v prostorih splitskega Nar. gledališča koncert solistov, v soboto pa je bila premijera Maughamove komedije »Krog«, katero je režiral naš rojak g. Rado Pregarc.

Rumunski pevci v Beogradu. V petek zvečer nastopil v Beogradu pevski zbor »Cantarea Romaniei«, današnji reprezentativni pevski zbor Rumunije. Prednašal je dela splošne veljave (klasike: Beethovena, Bacha, Mozarta) nekatere novejše muzike ter deloma rumunske skladatelje. Poleg drugih sta bila na sporedu celo Suk in Mokranjac. Beograjska kritika obžaluje, da ni imel zbor rumunskega programa. Zbor šteje okolu 80 pevcev in pevk; najboljši so soprani in alti. Pevce vodi kapelnik Marcel Botez.

Jubilej beograjske igralke. Članica beograjske drame ga Zofija Haritonovićeva je slavila dne 9. maja petindvajsetletnico svojega udejstvovanja v dramski stroki in nastopi pod režijo M. Ristića v »Dveh sirotičah«.

Ga Vesel-Polla v Osijeku. V nedeljo je gostovala koloraturna pevka zagrebške opere v Osijeku. Pela je naslovno vlogo Delibesove »Lakmé«.

Repertoar beograjskega gledališča obsega ta teden nastopne drame in opere: Smrt mažke Jugovičev, Striček Vanja (beograjski ansambl v režiji Rusa Masalitinova), Žlahtni meščan, Aida (premijera) Baletni večer, Nora, Kean, Ljubosumje. V zadnjem imenovanem komadu gostuje ga Masavjetova iz Splita v soboto, dne 2. maja.

Obletnica Torquata Tassa. Dne 25. aprila je praznoval italijanski in z njim ves kulturni svet 330 obletnico smrti pesnika Torquata Tassa, očeta pesnitve »Osvobojeni Jeruzalem«. Tasso je ustvaril še več drugih del ter je umrl v 51 letu starosti baš ko je imel biti kronan s pesniškim venconi v Rimu.

Domače vesti

* **Stevo Dmitrović †.** V Sarajevu je včeraj dopoldne umrl naš tovariš in ljubeznjivi prijatelj Stevo Dmitrović, urednik dnevnika »Jugoslovenski List«. Bil je med ustanovitelji enotnega Jugoslovenskega Novinarskega združenja in do svoje obolelosti vedno njegov agilen član, še sedaj pa podpredsednik sarajevske sekcije. Po svoji iskrenosti in svojem blagem značaju si je dobil povsod same prijatelje, zlasti pa ga je vezalo tesno prijateljstvo z novinarji iz Slovenije, katere bo vest o njegovi smrti kudo pretresla. Po rodu je bil bosanski Srb, pri tem pa iskren Jugosloven. Pobrala ga je strašna sovražnica novinarjev jetika, v najlepši moški dobi 39 let. Zapušča vdovo in nedorasło deco. Bodi mu lahek počitek v osvobojeni bosanski zemlji.

* **Zastopnik ministrstva trgovine in industrije na razstavi vajeniških del.** Načelnik ministrstva trgovine in industrije g. dr. I. Krpan je posetil včeraj razstavo vajeniških izdelkov v Ljubljani. Mudil se je v razstavnih prostorih skoro dve uri. Pri posameznih strokah so navzoči mojstri razkazali g. načelniku izdelke, risbe in načrte. Pri odhodu se je g. načelnik zelo laskavo izrazil o prireditvi sami kakor tudi o strokovni sposobnosti mladih razstavljalcev.

* **Agrarna direkcija v Ljubljani in okrožna** agrarna urada v Ljubljani ter v Mariboru so bili v smislu odločbe ministrskega sveta dne 30. aprila 1925. ukinjeni. Njihovi posli preidejo s 1. majem na velika župana ljubljanske in mariborske oblasti, odnosno na srezke poglavarje, na katere naj se odslej naslavljajo vse prošnje in vloge.

* **Zakon o proračunskih dvanajstinah.** »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v svoji včerajšnji številki zakon o proračunskih dvanajstinah za mesece april, maj, junij in julij 1925.

* **Natečaja načrtov za zgradbo poslopja Čekovnega urada v Ljubljani** se je udeležilo 32 arhitektov iz vse Jugoslavije. Komisija, ki je včeraj dovršila svoje delo, je prisodila prvo nagrado projektu, ki ga je vložil gradbeni tehnik, 21 letni Franjo Lavrenčič iz Ljubljane. Drugo nagrado je dobil prof. arh. Rado Kregar, tretjo arh. Vlado Mušič oba iz Ljubljane. Projekti bodo javno razstavljeni.

* **Promocija.** Na praški univerzi je bil g. Fran Pavlič iz Maribora promoviran za doktorja vsega zdravilstva. Novi doktor je bil med vojno legijonar. Naše čestitke!

* **Himen.** Poročil se je v nedeljo g. Ivan Dermač, trgovec v Sp. Pohanci pri Brežicah, z gdč. Mici Turk iz Braslovč. Bilo srečno.

* **Smrtna kosa.** V soboto, dne 25. t. m. ob 20. je umrla v Gaberju pri Celju ga. Terezija Novak, hišna posestnica in vdova po pečarju v 66. letu starosti. Blag ji spomin!

* **Najstarejša Vrhničanka.** Prošlo nedeljo je umrla najstarejša Vrhničanka ga. Marija Jurca v visoki starosti 95 let.

* **Spopolnitev železniškega voznega reda.** Pričenši s 1. majem vozi na progi Ormož-Murska Sobota dnevno redno še tretji par mešanih vlakov, t. j. mešana vlaka št. 7034 in 7035. Vlak štev. 7034 odhaja iz Ormoža ob 8. uri 20 min. ter prihaja v Mursko Soboto ob 10. uri 30 min. Priključni vlak odhaja iz Ljubljane gl. kolodvor od 23. uri 52 min. iz Maribora gl. kol. pa ob 4. uri 57 min. V obratni smeri odhaja vlak štev. 7035 iz Murske Sobote ob 14.10 minut ter prihaja v Ormož ob 16. uri 22 minut. Priključni vlak prihaja v Ljubljano gl kol. ob 22. uri 15 min. ter v Maribor gl. kol ob 18. uri 34 minut. Običajni nedeljski vlaki na progi Ljubljana gl. kolod. Jesenice, Bistrica ob Boh. jezeru in Ljubljana gl. kol. Kamnik pričnо voziti v nedeljo dne 3. maja in vozijo ob nedeljah in praznikih po znanem voznem redu.

* **Bolgarski emigranti se presele v Bosno.** Kakor javljajo iz Beograda, sta predvčerajšnjim voditelja bolgarskih emigrantov gg. Atanasov in Stojanov obiskala pomočnika ministra vnanjih zadev g. I. Markovića ter zaprosila, naj bi bolgarski emigranti, ki se nahajajo v Nišu, ostali še nadalje v tem mestu in naj bi se jih ne naselilo v Bosni. G. Marković je izjavil, da je nadaljnje bivanje emigrantov v krajih ob bolgarski meji po vsem tem kar se je v zadnjem času pripetilo izključeno. Naša vlada ne bo dovolila nobene akcije, ki bi bila naperjena proti vladi g. Cankova, ker pomeni vsaka taka akcija direktno podpiranje boljševizma.

* **Naši v Ameriki.** Dne 29. marca se je v St. Louisu v Zedinjenih državah vršilo zborovanje tamkajšnjih Slovencev. Ustanovili so klub, čegar naloga je, da zbere potrebno glavnico in zgradi v St. Louisu slovenski »Narodni dom«. — V St. Louisu je umrl tamkajšnji župnik slovenske in hrvatske cerkve Fran Kompare v starosti 67 let. Z njegovo smrtjo so tamošnji Slovenci in Hrvati izgubili dobrega voditelja. — V Clevelandu sta umrli Elizabeta Vihtelič rodom z Vrhnike, stara 61 let ter Marija Udovič rodom iz Boštanja na Dolenjskem, stara 34 let. Zapušča moža in štiri otroke. V Lorainu se je ponesrečil naš rojak Ivan Tomažin, rodom iz Podbukovja pri Krki na Dolenjskem. Na potu na delo je s svojim avtomobilom zadel ob drug avtomobil, pri čemur je bil težko ranjen. Uro pozneje je v bolnici umrl. V Youngstownu je umrl Fran Tavželj, star 20 let, v Barbertonu pa Fran Polk v starosti 22 let.

* **Dar Jugoslovenski Matici.** Posojilnica v Črnomlju, reg. zadr. z neom. zav. je poklonila Jugoslovenski Matici v Ljubljani znesek 100 Din. Iskrena hvala! Posnemajte!

* **Pevski zbori ZSPZ imajo polovično vožnjo** za udeležbo na skupščini in koncertu Zveze dne 3. maja glasom dovoljenja direkcije drž. železnic v Ljubljani z dne 28. aprila 1925., štev. 66.396—VI—25. Popust velja iz vseh postaj v območju direkcije drž. žel. Ljubljana za čas od 30. aprila do 6. maja zaključno. Udeleženci (za zbore blagajniki) kupijo pri vstopnih postajah cele vozne karte, ki morajo biti mokro žigosane, do Ljubljane. Te karte veljajo v smislu okrožnice v zvezi z legitimacijami, vidiranimi od predsedstva Zveze, tudi za povratno vožnjo. Da bodo postaje izdane karte pravilno žigosale, naj vsak udeleženec, kadar kupuje karte, pove, da potuje na skupščino ZSPZ.

* **Prodaja kvasa na korist Jugoslovenske Matice.** Tvrdka M. Žigon v Škofji Loki je na odpadajoče'h procentih za prodani kvas nakazala Jugoslovenski Matici že nad 13.000 Din. Našim trgovcem, pekovskim mojstrom in gospodinjam priporočamo, da kupujejo kvas pri omenjeni tvrdki, ker s tem podpirajo Jugoslovensko Matico.

* **Legitimacije za Zagrebški veleseljem** se dobivajo pri Publicitas, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II. Cena Din 40, tudi po povzetju.

* **Proti korpulenci** (debelosti) učinkuje edinole preizkušeno in najnovejše sredstvo Lepoform tablette. Glavna zaloga: Lekarna Bahovec, Ljubljana (in Salus).

* **Vlom v poštni urad Stražišče.** Doslej neznani zlikovci so v noči od pondeljka na torek vlomili v poštni urad Stražišče pri Kranju, ki se nahaja v hiši čevljarskega mojstra Ribiča. Vlomilci so prišli skozi okno v uradne prostore ter odnesli ročno blagajno, v kateri je bilo 4100 Din gotovine in približno za 10.000 Din znamk. O vlomilcih ni nikakega sledu. Čevljarju Ribiču so zlikovci odnesli dva para čevljev in nekaj orodja. Zanimivo je, da je bil vlom v Stražišču izvršen na isti način, kakor svojedobno v poštnem uradu v Kranju. Verjetno je, da so ga izvršili isti vlomilci. Orožniki so pričeli energično izsledovalno akcijo.

* **Roparski napad v ptujski okolici.** Iz Formina pri Ptuju poročajo o drznem roparskem napadu. V torek ob dveh popoldne so vdrli v stanovanje tamkajšnje posestnice Ivane Trunk neznani napadalci z samokresi v rokah ter od gospodinje zahtevali, da jim izroči denar, srebro ali zlato. Prestrašena žena jim je izročila 2500 dinarjev. Napadalci so preiskali hišo, pobrali še nekatere druge predmete, potem pa pobegnili v smeri proti Dravi na Hrvatsko. Orožništvo izsleduje zločinske roparje.

Franz Molnár ::

„Gardni oficir“

pride v Kino „Dvor“

Iz Ljubljane

u— **Člane Jugosl. novinarskega združenja** zadnjič opozarjamo, da mora odbor po naročilu Centralne uprave na svoji jutrišnji seji brezpogojno črtati vse člane, ki do takrat ne urede svojih finančnih obveznosti do sekcije. Blagajnik posluje danes od 15. do 18. ure v uredništvu »Jutra«, Miklošičeva cesta. — Odbor.

u— **Politično in gospodarsko društvo D. S. za kolodvorski in šentpeterski okraj** ima letošnji občni zbor z običajnim dnevnim redom v sredo dne 29. apr'la ob 8. uri zvečer pri g. Bončarju, Sv. Petra cesta 41, k kateremu vabi vse člane in somišljenike društva, da se istega v čim večjem številu udeleže. — Odbor.

u— **Društvo »Soča« priredi v soboto dne** 2. maja veselico s plesom. Spored veselice bo nudil le prvovrstne izbrane točke s sodelovanjem opernih pevk in pevcev, solo in petje v zboru, duetov, veseloigre itd. Ves spored se prične točno v določenem času. Začetek veselice ob 20. in plesa ob 23. uri.

u— **Kdo je razveseljeval naše otroke v** pustih dolgočasnih zimskih popoldnevih? »Atena« in njen Gašperček. Kaj rabi današnji čas? Mladino s pravim, nepokvarjenim veseljem na licu, mesto blazirancev in frazerjev. Človek, ki se zna resnično veseliti, naravno veseliti je prijeten in zdrav član človeške družbe. Pa malo je takih. Deloma so nas potrli težki časi deloma smo zanemarjali vzgojo v tem smislu. Vse urejujemo, vse popravljamo v naši mladi, novi državi, dvignimo še zaklad čistega, odkritosrčnega veselja v naših otrocih, da ne bo naš naraščaj ,naš narod — le narod godrnjačev, zabavljačev in nezadovoljnežev. Z veselim otrokom zasije solnce v celi družini. Podpirajte »Atено«. 869

u— **»Zorin gOd«.** Tako se imenuje znana vesela in apartna opereta ki pa se na slovenskih odrih še ni predvajala, a jo sedaj pripravljajo naši podletni Šentjakobčani, da tudi v tej sorti oderskega udejstvovanja pokažejo, kaj zmorejo in kaj znajo. V nedeljo je premijera v sokolski dvorani na Viču. Opereta je že docela naštudirana, vrši pa se pod vodstvom d'rigenta Danila Bučarja še marljivo izpopolnjevanje, da bo uprizoritev čim bolj popolna in efektna. Ni dvoma, da bo tudi ljubljansko občinstvo v nedeljo s posebnim interesom pohitelo na Vič in napolnilo dvorano. Vstopnice so že v predprodaji v Zalaznikovi kavarni.

Ali še veste??

Kaj pa? — Da je pričela tovarna čokolade „Mirim“ izdelovati tudi rženo in sladno kavo prvovrstne kakovosti. 2300—a

u— **Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani** priredi mesečno zborovanje v petek dne 1. maja v ženski bolnici s sledečim sporedom: 1.) Klinika netuberkuloznih obolenj juvenilnega kolka s kritičnega vidika predava prim. ortop. odd. dr. Minař. 2.) Pyaemia post, abortum, referira dr. Leo Šavnik, asistent. 3.) Primer operirane hidronefroze, demonstrira dr. B. Benčan, sek. Pričetek z demonstracijami točno ob 6. uri zvečer. — Odbor. 872

u— **Društvo ostrostrelcev II. glav. streliščа,** ustanovljeno 1562., naznanja svojim članom, da je strelišče pod Rožnikom že vpostavljeno. Poskusno strelianje se vrši v nedeljo dne 3. maja ob 2. uri popoldne za vse društvene člane. Redno strelianje se otvori v nedeljo dne 10. maja: dalje se bo streljalo dne 17. in 24. maja ter 7. in 14. junija ob isti uri. Ker bo postavilo društvo tudi nekaj tarč za mladinsko strelianje, naj se društva ali skupine, ki se zanimajo za to vrsto strelianja obrnejo pismeno na strelski svet. Pojasnila daje društveni blagajnik Anton Schuster, Ljubljana, Mestni trg 25. 873

u— **Kupujte srečke za planinski dom.** Dobitki so razstavljeni pri Gričar — Mejaču, Šelenburgova ulica 3 in Ivanu Černetu, Dunajska cesta.

u— **Najnovejše bluze, otroške plaščke, obiekce priporoča Krištofič-Bučar.**

u— **Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani** bo imelo jutri v četrtek dne 30. aprila ob 16. uri izredno odborovo sejo. 874

u— **Brivnice bodo v petek dne 1 maja** ves dan zaprte. — Načelstvo. 875

u— **Policijske prijave.** Od pondeljka na torek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 3 tatvine, 1 ekseces, 1 telesna poškodba, 1 poškodba tuje lastnine, 1 prestopek pijanosti, 1 prestopek kaljenja nočnega miru, 2 prestopka cestnega policijskega reda in 1 prestopek prekoračenja policijske ure.

Mladini, starim, slehernemu je naslada

Bonattijeva nedosežna **čokolada**

2418-a

Iz Maribora

p— **Mariborski veliki župan dr. Pirkmajer** je za teden dni službeno odpotoval, radi česar odpadejo ta teden sprejemi strank.

a— **Predavanje dr. Buriana o čeških literaturi** v Ljudski univerzi se ne vrši v četrtek, ampak šele prihodnji pondeljek. Ta četrtek pa nadaljuje realčni profesor g. Josip Orantar predavanje o moravskih in slovaških pokrajinah z mnogimi skioptičnimi slikami. Vstop je prost.

a— **Policija je včeraj** pobrala na cesti umobolno žensko, ki trpi na verski blaznosti. Trdila je, da je prišla v Maribor na božjo pot. Niso pa mogli dognati niti njenega imena niti, odkod je prišla. — Iz Avstrije pa je prejela policija včeraj štiri naše od tam izgnane državljane, med temi dva malopridneža, ki sta presedela več let v avstrijskih ječah.

a— **Trgovine 1. maja odprte.** Mariborski trgovski gremij razglaša, da bodo trgovine v Mariboru dne 1. maja ves dan otvorjene.

Iz Celja

e— **Imenovanje pri okrožnem sodišču.** Minister pravde je imenoval višjega sodnega oficijala Ivana Ivanška za višjega pisarniškega predstojnika pri okrožnem sodišču v Celju. — Temu imenovanju se v celjskih narodnih krogih čudijo, zlasti ker sta za to mesto kompetirala dva prosilca, ki imata polno kvalifikacijo in ki sta dobra in odločna narodnjaka.

e— **Državna policija v Celju se ukine?** Kakor čujemo, se namerava policijski oddelek pri srezkem poglavarstvu v Celju v doglednem času ukiniti in zopet uvesti mestno policijo, kakor je bilo to pred in med vojno. Jasno je, da bi to pomenilo novo, občutno obremenitev mestnih financ. O zadevi se, v kolikor smo poučeni, na pristojnih mestih sicer še ni končnoveljavno sklepalo, vendar bo moral celjski občinski svet stvari posvetiti vso pozornost.

e— **Pevska vaja.** Danes, v sredo ob 20. uri se vrši v mali dvorani Narodnega doma sestanek vseh pevcev moškega zbora CPD radi sodelovanja pri podoknici ge. dr. Božičeve, kumici prapora, ki ga razvije v nedeljo dne 3. maja Mestna Orjuna v Celju.

Iz Trbovelj

t— *Na poziv okrožnega sodišča* v Celju z dne 24. t. m. so bili včeraj aretirani in odvedeni v preiskovalni zapor okrožnega sodišča v Celju sledeči omladinci: Jožef Butara, Jernej Šorl, Franc Krajnc, Ivan Tomc, Ivan Biglez, Josip Jesih in Tončka Čečova. Vsi navedeni so bili prijeti radi hudodelstva po čl. 1. zakona o zaščiti države, storjenega s tem, da so širili nabirajoč prispevke za komunistično organizacijo »Rdečo pomoč« komunistično propagando. Dogodek sam je vzbudil v Trbovljah veliko senzacijo.

t— *Pri igranju* bi v torek 28. t. m. kmalu utonila hčerka g. Stanka Kolenca. Padla je s škarpe in jo je Trboveljščica že nesla, ko so jo rešila dekleta, ki so prale perilo.

t— *Za gerentskega sosvetnika* je imenovan namesto g. inž. Pavla Verbiča, ki se je odpovedal svojemu imenovanju, g. Mirko Kos, računovodja TPD. v Trbovljah.

t— *Vajeniška razstava v Ljubljani* je zelo moralno vpilvalo na trboveljske vajence, posebno radi običajnih formalnosti pri otvoritvi. Sedaj se pomenkujejo samo o njej, veseleč se, da bodo postali nekoč mojstri in jim bo omogočeno še bolj krepko udejstvovanje v njihovih strokah.

t— *Sokolski dom* postaja vedno bolj lep, čim bolj se bližajo h koncu zidarska dela. Že sedaj, ko je komaj do polovice gotov, slutimo ob njem, da bo ena izmed najlepših stavb v Trbovljah.

Reorganizaciza krajevne organizacije SDS v Trbovljah

Trbovlje, 27. aprila.

V sredo, 22. t. m. se je vršil v Trbovljah pri g. Ternovicu »Pod skalo« prijateljski sestanek krajevne organizacije SDS. Izmed 12 društvenih odbornikov je bilo navzočih 10. Predsednik je izvajal, da stojimo pred oblastnimi in srezkimi volitvami, česar se mora zavedati krajevna organizacija in zato pričeti takoj s kar najbolj intenzivnim delovanjem, da okrepi svoje vrste. Pri izvršitvi te naloge odbor ne sme biti oskosrčen in odklanjati iz osebnih nagibov ljudi, ki imajo resno voljo posvetiti svoje moči stranki, katera deluje zvesta svojim načelom v prid vsem slojem. Da postane razmah krajevne organizacije povoljen, morajo prenehati osebni nagibi, odstraniti se morajo med seboina nesporazumljenja in opustiti vsako delovanje, ki bi motilo naše najvažnejše delo, pridobivanje novih članov ali pristašev. V to svrho bo organizacija vsak četrtek od 4. do 5. popoldne pri g. Goropevšku v Trbovljah in pri g. Ternovicu po svojem tajništvu delavstvu in drugim slojem za razne želje brezplačno na razpolago.

Navzoči so se strinjali s tem načrtom. Živahen razgovor, v katerega je poseglo mnogo navzočih, je dovedel končno do naziranja, da je delovanje novega odbora, kakor tudi poedinih članov, neoporečno, in vsa organizacija trdna ter edina v svojih stremljenjih.

Nato se je prebrala neka po občinskih uslužbencih podpisana izjava, ki kroži po Trbovljah in je povzročila med članstvom sumnjo, da skušata v izjavi imenoma navedena člana organizacije škodovati. Po vsestranskem pojasnilu te zadeve se je prizadetima članoma izrekla za njuno korektno postopanje soglasna zaupnica, s pred'ogom, da se naj to sporoči na merodajna mesta.

Ugotovilo se je nadalje po vseh navzočih tudi to, da je bil sestavljen sedanji gerentski sosvet brez vednosti krajevne organizacije.

Po prečitanju došlih dopisov in sprejemu novih članov je predsednik z veseljem poudarjal, da so se na tem sestanku odstranila vsa nesporazumljenja in sprejeli vsi sklepi soglasno, kar bo prav sigurno v prid nadaljnemu, uspešnemu delovanju krajevne organizacije.

Iz Primorja

* *Resničen čudež.* Sredi prošl ga tedna se je podal po obedu z doma na progo dveletni sinček čuvaja na progi Gorica-Sovodnje Adelin Pavlin. Otrok se je sprehajal med tračnicami. Naenkrat je pridrvel tržaški brzovlak. Strojevodja je skušal ustaviti lokomotivo, a radi velike brzine ni mogel potegniti zavore. Zgodilo, se je, da je vlak drvel čez otroka, katerega je samo podrl na tla in mu pustil malo prasko na čelu. Prestrašena mati, ki je že menila, da ji je dete raztrgano pod kolesi, je odpeljana sinčka k zdravniku, ki je izjavil, da je poškodba malenkostna. O čudovitem slučaju govore vsi ljudje.

Danes:

Baron Garagan

Po slovitem romanu Ludv. Wolf-a

Kino „Dvor“

Predstave ob 4., ½6., ½8. in 9

* *Odvetniški izpit* je napravil pred izpraševalno komisijo na tržaškem prizivnem sodišču goriški Slovenec dr. Karel Birsa. Čestitamo!

* *Nadzornik Rubbia član komisije za izbiro učnih knjig.* Goriški okrajni šolski nadzornik Rubbia je imenovan od prosvetnega ministra v Rimu za člana komisije za izbiro učnih knjig za ljudske šole.

* *Šolska pridobitev Gorice.* Finančni minister v Rimu je določil za trgovsko šolo v Gorici, ki se izpremeni v zavod za trgovske znanosti, 30 tisoč lir podpore. Od novega zavoda si obetajo Italijani, da jim bo vzgajal dobre občinske tajnike, ki bodo z znanjem slovenščine izpodrinili domače nastavljence.

* *Drzen roparski napad* se je izvršil v soboto zvečer pri Sv. Jakobu v Trstu. V majhno trgovino Paleotiig je stopil okolu 21. ure zvečer elegantno oblečen bandit visoke postave. Zahteval je četrt kilograma sladkorja. Ker so trgovino pravkar zapirali, je izvrhil priliko ter potegnil revolver in zahteval od osemnajstletne prodajalke, naj mu izroči denar. Močno čekle je bandita prijelo za roko. Predno so zadoneli klici na pomoč, je počil strel, napadalec se je iztrgal in ušel, prodajalna pa je vendar ostala neoplenjena.

* *Alkohol, ki vodi v smrt.* 45letni J. Logar z Loga pri Kanalu se ga je v nedeljo preveč natreskal. Kolovratil je domov pozno v noči, padel v jarek poln vode in v njem utonil.

Občni zbor „Slavca“

Pred kratkim se je vršil v Narodnem domu 42. redni občni zbor pevskega društva »Slavec« ob povoljni udeležbi članstva.

Društveni predsednik g. Ivan Dražil je po pozdravu zborovalcev na kratko očrtal potek društvenega delovanja v minulem društvenem letu, tajnik gosp. Boris Roš pa je poročal med drugim tudi o društveni 40-letnici in razstavi, o številu in uspehu nastopov in drugih društvenih prireditev ter pozval pevski zbor, da se i v bodoče poprime resnega dela. Blagajnik g. Ludovik Baraga je podal sliko finančnega stanja. Društvo je imelo v preteklem letu 30.432 Din denarnega prometa, ki je padel po večini v breme upravnih stroškov za izpeljavo društvene 40-letnice. Poročilo tajnika in blagajnika je vzel zbor na znanje ter obema izrekel zahvalo za trud in absolutorij. Po izjavi društvenega gospodarja g. Ivana Zamljena znaša vrednost inventarja 56.000 Din. Arhivar g. Milan Skrem je poročal o društvenem arhivu, zborovodja g. prof. Josip Brnobič pa o uspehu pevskega zbora in posetu pevskih vaj.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Ivan Dražil, podpredsednik Ivan Hladnik, tajnik Boris Roš, blagajnik Josip Ježek. Odborniki: Franc Princ, Josip Hubad, Aloiz Breceljnik, Franc Merše in Daniel Strehovec; odborn. namestniki: Maks Bogataj, Viktor Bogataj, Aloiz Pavlin; preglednika računov: Ludovik Baraga in Ivan Vehar; zastavonoša: Ivan Zamljen; zastavonoše namestnik: Boris Roš.

Občni zbor je sklenil povišati članarino in sicer tako, da znaša podporna članarina najmanje 20 Din letno, ustanovnina pa enkrat za vselej najmanje 200 Din.

Vesti iz Prekmurja

Nova krajevna organizacija SDS se je ustanovila v nedeljo 19. t. m. v Srednji Bistrici v srezu Dol. Lendava. Organizacija šteje že danes 42 članov ter ji stoji na čelu kot predsednik posestnik in kovač Ivan Špiclin.

Poroka. V soboto, 25. t. m., se je poročil pešad. major g. Živan Lj. Obradović, komandant mesta v M. Soboti, z gdč. Marjeto Ditrichovo. Čestitamo!

M. Sobota. Breskoč Ludvik, natakar pri »Slonu«, je padel po stopnicah tako nesrečno, da si je prebil lobanjo. Težko ranjen je bil sprejet v javno bolnico v M. Soboti. Čeravno je njegova poškodba težka, je upati, da okreva.

Gor. Bistrica. Rudolfa Legena, pastirja pri posestniku Magdiču je brcnila žrebica in mu zlomila desno roko. Prepeljali so ga v javno bolnico v M. Soboto.

Izvoz živine iz Prekmurja je po velikonočnih praznikih oživel. Skoro vsak dan odhaja iz železniške postaje v M. Soboti po več železniških voz preko Ljutomera in Gor. Radgone.

Ljubljansko Narodno gledališče bo dne 17., 21. in 22. junija gostovalo v Dol. Lendavi.

Dolnjelendavska občina pridno popravlja svoje objekte. Preteklo leto je bila prenovljena osnovna šola, občinska hiša in bolnica, letos se popravlja mrtvašnica, ki je že skrajno zanemarjena ter klavnica. Dograjena je bila tudi lepa pešpot proti kolodvoru in vzorno je preurejeno sejmišče. Videti je, da je gospodarstvo občine pod gerentom g. Hribarjem v dobrih rokah.

Agrarna reforma. Kakor smo doznali, pride meseca majnika sedanji šef okrožnega agrarnega urada v Mariboru g. Gregorič, v Dol. Lendavo, kjer bo posloval za štiri srezka poglavarstva. Novim kmetovalcem je odkazana zemlja, ne morejo pa pričeti z delom, ker zemlja še ni izmerjena. Oblasti prosimo, da izposlujejo potrebni kredit, ki bi omogočil delovanje geometrov.

Križankarjem!

Sam Bog, ki pozna najskrivnejše misli, ve, da sem računala na glavno nagrado »Jutrove« velikonočne križanke.

Rešila sem jo pravilno in pripisala radi skromnosti ime svoje hčerke, s katero sva se domenili, da bo njeno ime lepo tiskano v največjem slovenskem dnevniku, jaz pa bom dobila pare za novo pomladansko obleko po najnovejšem pariškem modelu. In če kaj ostane, pa še ona dobi za kak predpasnik. Ako pa mi sreča ne bo naklonjena glede denarne nagrade sem upala, da dobim v najslabšem slučaju vsaj »Hčer papeža«.

Pa sem bila razočarana. In ne samo razočarana — ogorčena sem bila, toda ne mislite, da samo radi tega, ker nisem dobila nagrade, temveč zato, ker vem natančno, da velika večina priobčenih reševalcev ni pravilno rešila križanke. Dotični gospod urednik, ki ima to stvar v svojem področju, ne bi smel biti tako širokogruden, da je toliko prijavljenih reševalcev spoznal upravičenim, tekmovati za nagrade. Nikakor ne! Naj razložim, čemu ne:

Križanko sem rešila s tako lahkoto, da mi je cela stvar postala sumljiva. Kajti križanka ne sme biti lahka, posebno ako je priobčena za vse Slovence. In Slovenci smo — kako: sem nekje čitala — dosegli že tako visoko stopnjo kulture, da bi se celo drugi, večji narodi lahko ponašali z nami.

Mislila sem si: kakor mora vsak spis imeti neko poanto, tako mora imeti tudi križanka nekaj v sebi in sicer kaj takega, da zevede površnega reševalca. In res — reureka! — našla sem jo in sicer v besedi »naramnice«.

Beseda »naramnice«, ki znači moško toaletno »potrebščino«, nima ednine, slično kakor beseda »vilice« i. dr. Če pa kdo misli, da se lahko nosi eno naramnico, pa ne spada ta stvar več k toaleti, temveč k ciganom! Prepričana sem bila, da tega marsikdo v naglici ne bo razločeval in bo kratkomalo zapisal »naramnica«. Med temi slednji mi je bila tudi moja dobra prijateljica. Pri njeni križanki sem videla to napako, toda je nisem hotela opozoriti na njo, da mi ne bi postala tekmovalka. In tekmovalkam, pa najsi bodo katerekoli vrste, ne želimo nič dobrega, posebno me ženske ne, ker imamo to lastnost menda že v krvi.

Tako sem torej imela povod upati, da bo romalo najmanj štiri petine prijavljenih reševalcev brezobzirno v koš. Toda varala sem se. Niso romale v koš vsled bogsigavedi kakšnega nepotrebnega človekoljubja, temveč se jih je uvrstilo med nas jezikoslovce, ki smo s pridom predelali vse slovenske slovnice, od najstarejše do najnovejše.

Zato dajem oklic na vse cenjene reševalce, ki so rešili križanko tako kot jaz, to se pravi, do pičice pravilno, da se strnemo v mogočno falango in protestiramo. Zahtevajmo, da se nam podeli nagrada in sicer meni glavna, vam drugim pa knjige, ki so tudi lepe. V slučaju, da kdo izmed vas ne bi bil zadovoljen samo s knjigo, temveč bi hotel tudi prvo nagrado, mu prijateljski pošepečem na uho, da je skrompnost lepa lastnost, ki dači vsakega zemljana.

Eve

Poslano

Pisca anonimnega pisma «R. M.»

pozivam, da pride v 8 dneh s pravim imenom na dan, da ga »nagradi« sodnija za njegovo »požrtvovalno kolegijalnost«, sicer gre pismo v koš. Če tega ne stori, je nesramen zaploten obrekovalec in lažnjivec.

Matej Kapun
Aliaževa 16

Iz življenja in sveta

Še en polet na severni tečaj

Skoro ne mine dan, da ne bi listi poročali o ekspedicijah na severni tečaj, ki je sedaj postal cilj ne samo fanatičnih raziskovalcev, temveč tudi pogumnih letalcev. Podaniki evropskih, ameriških in celo azijskih držav tekmujejo med sabo, da bi prišli po zraku na skrajno severno točko naše zemlje in tam razvili svojo zastavo. Amundsen potuje na severni tečaj s pomočjo neizkušenih letalcev in Japonska, ki noče nikakor zaostati za evropsko civilizacijo, gradi svojemu sinu posebne vrste aparat, da ne zaostane za svojimi sotekmovalci. Pravkar čitamo v inozemskem časopisju novico, da se bavi z mislijo poleta na severni tečaj tudi Fritjof Nansen, znani učenjak in človekoljub.

Nansen se je navdušil za polet na skrajno severno točko naše zemlje pod vplivom nedavnega obiska dr. Eckenerja v Stockholmu. Dr. Eckener, znani voditelj balona Z. R. III. iz Friedrichshafna v Ameriko, je razložil Nansenu svoj načrt, kako bi se dalo doseči severni tvečaj z balonom Zeppelinovega tipa. Nansen je sprejel njegovo idejo. Glavna zapreka te ekspedicije pa obstoji v tem, da antanta ne dovoli jačati nemških obrambnih sil. Nansen hoče namreč naročiti v Friedrichshafnu balon Zeppelinovega tipa, ki bi bil manjši kakor Z. R. III., toda bi vseeno lahko kluboval nezgodam, ki lahko doletijo potnika na severu zemeljske oble. Njegov polet na severni tečaj potemtakem še ni siguren in zavisi od tega, kaj porečejo k temu evropske velesile in Amerika.

Gledališki teroristi

Konec klakerstva na Dunaju.

Pozna jih vsako večje mesto, kjer stoji gledališče na tako visoki stopnji, da se lahko razvijajo proti pevcem in igralcem simpatije in sovražnosti. Tudi v Ljubljani so že parkrat poskušali s klakerstvom, toda trajno se ni obdržalo. Drugače je v tem pogledu na Dunaju, kjer imajo pravkar velik škandal, ki kaže vso dalekosežnost tako zvanega gledališkega klakerstva.

Pri vsakem gledališču je običaj, da dobi solist, ki nastopa na odru, več vstopnic za stojišče ali kak drugi prostor. Karte lahko razdeli med svoje znance, ki pridejo v gledališče in mu navadno ploskajo. Večkrat pa izrabljajo gledališki praktiki to ugodnost tudi v umazane konkurenčne namene. Kdor je na svojega tekmeca jezen, mu lahko priredi neljub koncert, in škandal je gotova stvar.

V dunajski državni operi je imel vsak pevec pravico do nekega števila kart. Seveda jih je že v lastnem interesu dvignil ter razdelil med kompetentne klakerje. Ti so imeli svojega poglavarja, ki je dirigiral ploskanje, dajal migljaje za žvižganje. Gorje pevcu ali igralcu, ki se mu je zameril! Bil je izpostavljen najnesramnejšim napadom, čeprav je pel ali igral še tako izvrstno.

Toda prišel je umetnik, ki se je temu nečednemu načinu ustvarjanja sfere prijatelstva in sovražnosti uprl. Bil je to tenorist Grosavescu, ki se je sprva, ko je prišel na Dunaj, po primeru drugih pevcev posluževal ugodnosti razdelievanja gledaliških kart med svoje simpatizerje, a se je pozneje tej metodi odpovedal. Kaj ga je napotilo k temu, ni znano. Posledice njegovega neprijateljskega zadržanja napram klaki so se kmalu pokazale: pred neko predstavo je bil telefonično obveščen, da bo tega in tega dne ob tem in tem času izžvižgan, kar se je zgodilo natančno po programu. Umetnik se je razljutil in napovedal klakerjem in klikarjem boj do skrajnosti.

Nastala je afera, s katero se je pečala vsa dunajska javnost in seveda tudi ves tisk. Grosavescu je zahteval, da se možnost ustvarjanja atmosfere za in proti umetnikom enkrat za vselej odpravi, ker korumpira občinstvo in ubija smisel za razlikovanje med dobrim in slabim, simpatičnim in nesimpatičnim. Psihologija mase je namreč eksploatacijski problem za tistega, kdor se vešče razume na njegovo izkoriščanje.

Grosavescu je dosegel kar je hotel. Klakerji in klikarji so se morali vdati. Gledališko ravnateljstvo je sistiralo oddajo kart umetnikom ter je uvedlo tak način prodajanja vstopnic, da je moral priti po karto vsak posetnik sam. Dunajčani so se penili od jeze, a so morali odnehati. Žvižganje in ploskanje je namah utihnilo. Pevci so imeli na odru zasluženi mir, obiskovalci so odobravali samo, kolikor je bilo treba. Animiranosti radi tega ni bilo nič manj, pač pa je izginilo izsiljevanje, kateremu so bili umetniki izpostavljeni, predno je Grosavescu pokazal zobe.

Klikarji in klakerji so namreč postali zadnje čase tako nesramni, da jim niso zadoščale štiri karte, kater so jim poklanjali pevci, marveč so zahtevali od njih neprestano večjih žrtev, po deset in celo po več krat. Tako je prišlo med obema strankama — med umetniki in kupljenimi privrženci — do preloma in zdaj je upati, da bo vsaj za nekaj časa «pridobljenih» simpatij konec. Baje bo imela pri tem največ škode dunajska pevka Marija Jeritza, ki je s posebno vnemo kultivirala klakerstvo ter mu dajala potuho s tem, da mu je razdeljevala gledališke vstopnice v velikem številu.

Sedemkratni morilec

Pred sodiščem v Szatmar-Nemethyju se je začela pravda zoper trgovca Jakoba Reinitza, ki je obdolžen sedemkratnega umora. Reinitz se nahaja že tri leta v preiskovalnem zaporu. Zasledujejo ga tri države: Madžarska, Češkoslovaška in Rumunija. Obtoženec trdovratno taji svoja dejanja in sodišče, ki ima z njim opraviti, se nahaja v zelo neprijetnem položaju.

Reinitz je znan verižnik in tihotapec. Prva leta po vojni je imel cvetočo trgovino s predmeti, ki so prinašali velikanski dobiček. Na skrivnih sestankih s trgovci, verižniki in tihotapci, je umoril Reinitz sedem žrtev ter jih oropal. Radi teh zločinov se mora sedaj zagovarjati.

Reinitz je pretkan delinkvent ter ga odlikuje neka posebna moč, katero ima v svojih očeh. Ljudje, ki imajo opraviti z njim, pripovedujejo, da ume nenavadno fino hipnotizirati človeka, pred katerim stoji. Celo preiskovalni sodnik je postal parkrat njegova žrtev, in je moral prekiniti zaslišavanje, ker se je bal, da ga ne pritegne obtoženec v sfero svojega tajnega vpliva.

Reinitz je rodom žid in se zelo dobro obvlada. En samkrat je izgubil duševno ravnotežje. Peljali so ga na prostor, kjer so našli neko njegovo žrtev. Ko so mrliča odkrili, so se poteze na njegovem obrazu docela izpremenile. To je edini razlog, na katerega se opirajo oblasti, toda še ta je psihološkega značaja. Presojanje Reinitzove zadeve bo radi tega izredno težka stvar, problem s katerim bodo postavljeni na preizkušnjo s svojimi živci tudi člani sodnega dvora.

Sleparski ženini v Nemčiji

Povojna Nemčija je polna vdov in deklet, ki bi se rade poročile. Število žensk je namreč znatno večje nego število moških in zato so vse ženske, ki vlove ženina srečne in z njimi vsa družina vred. Pa tudi raznih ženinov ne manjka in ti se prav radi oglašajo v rodbinah, kjer je mnogo denarja. Ti nepričakovano došli ženini so hitro dobrodošli in navadno sprejeti z veliko ljubeznivostjo. Posebne srečne so one rodbine, pri katerih se oglašajo inteligentni ženini, ki imajo tudi visoke naslove. Vsi ženini se hitro vžive v rodbinsko življenje in spretno izvabljajo večje vsote denarja. Ko se denarno postavijo na krepke noge, pa morajo navadno nemudoma daleč odpotovati. Odhajajo z ganljivim slovesom in zagotavljajo, da se skoraj vrnejo, a navadno jih ni več na spregled. Takih primerov je že na tisoče in tisoče.

Neki mlad malopridnež, znan pod imenom «der schöne Oskar» se je tekom 3 mesecev zaročil z 28 mladenkami in vse obral za znatne vsote. Njegova nečedna dejanja so seveda prišla na dan in mnogobrojni ženin je sedaj pod ključem.

Koncem leta 1918. je bilo v Nemčiji 600.000 vojnih vdov. Deklet, ki se niso mogle poročiti tekom vojne, pa je bilo nad 2 milijona. V Berlinu je bilo leta 1923. porok 53.000, lani pa samo 30.341. Berlinski dnevniki prinašajo ob nedeljah vsak po najmanj 300 ženitnih ponudb. Sredi tako ogromnega števila po poroki koprnečih žensk se je z lahkoto razvilo sleparstvo mladih ženinov in ogromno rodbin je bilo ogoljufanih za velike vsote.

Časopisje zato predlaga, da bi vlada ustanovila posebne posredovalnice, potom katerih bi lahko prišlo do poštenih in resnih porok. Ta čas pa imajo mladi sleparji še plodonosno polje, da si z nepoštenimi porokami pridobivajo lepe vsote denarja.

Gledališki pes
Rin-Tin-Tin
pride v najnovejšem filmu v
Kino «LJUBLJANSKI DVOR».

× *Nesreča na morju.* Japonski tovorni parnik «Kaika Fuku Maru» se je potopil te dni v silnem viharju v bližini rta Sable na južnem koncu Nove Škotske v Severni Ameriki. Vsa posadka 48 mož je utonila. Ladja je bila natovorjena s pšenico iz Bostona v Hamburg. Ladja je klicala na pomoč, in sta tudi prihitela potniška parnika «Homeric» in «Tuscania», pa se je «Kaika Fuku Maru» potopil, ko sta bila komaj 100 km oddaljena.

× **Peto največje mesto na svetu.** Za Londonom, New-Yorkom, Parizom in Berlinom pride kot peto največje mesto na svetu japonsko mesto Osaka, ki so ga pred nekoliko dnevi spojili s predmestji v eno ogromno celoto, ki predstavlja velikansko trgovsko središče z 2 in pol milijona ljudi. Drugo največje mesto na Japonskem je Tokio s skoro 2 milijoni prebivalcev.

× *Prometne težave v Londonu.* Angleški prometni minister je izdelal poročilo, po katerem ne smejo za nekaj časa voziti nobeni novi omnibusi po londonskih cestah, ker je promet zadnje čase že tako narastel, da ga zmagujejo le z največjimi napori. Nadalje ne smejo hoditi po 600 cestah v Londonu pešci, ker je to zanje naravnost smrtnonevarno. V 160 ulicah pa naj ljudje kolikor mogoče malo hodijo, ker imajo tam na razpolago dovolj drugih oblačil. Med te ceste spadajo najvažnejša središča milijonskega mesta, kakor Trafalgar Square Knight Street, Victoria Embankment in Westminster Bridge.

× *Avtomobili povozijo v Ameriki vsak dan en milijon živali.* Velikanski razvoj avtomobila v Zedinjenih državah Severne Amerike ima za posledico, da je kretanje po cestah vrlo opasno ne samo za domače živali in perutnino ampak sploh za vse živali. Da je to istina, jasno odseva iz statistike, ki jo priobčuje ameriška revija «Science Service» glasom podatkov, ki jih je nabral g. Stoner, profesor na univerzi v Iowi. Profesor Stoner se je hotel na lastne oči prepričati, koliko napravi avtomobil škode med živalmi. V ta namen se je peljal z avtomobilom iz Iowa City do Lakeside Laboratory. Razdalja med obema navedenima krajema znaša 320 km. Na potu je profesor naštel 105 živali, pripadajočih 29 različnim vrstam, ki so ležale mrtve na cesti, očividno žrtve divjajočih avtomobilov. Med mrtvimi so prevladovale kure. Podobno število žrtev je naštel profesor Stoner na drugi vožnji. Peljal se je poleti v okolico mesto Iowa, kakih 1000 km ter naštel 225 mrtvih živali na cesti. Žrtve avtomobila so pripadale istotako 29 različnim vrstam. Na podlagi teh podatkov je doktor Stoner izračunal, da pogine v Zedinjenih državah, kjer je nad pet milijonov kilometrov vpo- rabnih za motorna vozila, vsak dan okrog 1 milijon živali. V primeri z navedenimi fantastično visokimi številkami avtomobilskih žrtev med živalskim svetom se mora človek šteti za izredno srečnega: saj umre glasom statistike v Zedinjenih državah na leto «le» 16 tisoč ljudi na poškodbah, ki jih jim povzroče avtomobili. — Pri nas, hvala bogu, pa imamo vseh motornih vozil toliko, kolikor je v Ameriki samo njihovih letnih žrtev.

× *Rekord v hitrem potovanju.* Med Bremenom in Curihom se je uvedel direktni letalski promet, s katerim se je ustvarila ena najhitrejših mednarodnih zvez. Sedaj je omogočeno, da potniki, ki pridejo zjutraj s parnikom v Bremen, takoj sedejo na letalo in so v petih urah v Curihu. Tam dobe zvezo na južni ekspresni vlak in so drugo jutro v Milanu ali Genovi in lahko ureda svoje posle.

× *Bruhanje Vezuva.* Kakor poročajo iz Rima, je začel ognjenik Vezuv zopet delovati. Iz žrela se dviga gost dim in tudi plameni, ki švigajo na vse strani.

Filatelija

«Modra Pokucija»

Pokucijske znamke imenujejo filatelisti one avstrijske znamke, katere so Rumuni l. 1919 v Kolomeji prežigosali s črkami C. M. T. in novo vrednostjo v kvadratu in so bile v prometu le pri sedmih poštnih uradih onega dela Bukovine, ki se imenuje Pokucija. Poveč'ni so pretiskali takrat veljavne avstrijske znamke iz l. 1916. in 1917 in tudi nekaj znamk iz l. 1908., ki niso bile več v veljavi, med njimi 3 vin. portovne 25 vin in najbrže samo eno 25 vin, modro s sliko cesarja Franca Jožefa. Ti provizoriji so bili le malo časa v prometu, ker so Rumuni kmalu vpeljali rumunske znamke, ostanek pretiskanih znamk pa prodali vseučiliškemu profesorju dr. Samuelu Greinichu v Černovicah. Ta učeni gospod je sicer odkril to redkost, a je ni znal ceniti ter jo je dal v zameno za druge znamke v vrednosti 10—12.000 Din petičnemu posestniku in zbiralcu Imre Ungarju v Subotici.

Iz Bačke se je slava «modre Pokucije» raznela po svetu in filatelisti in trgovci so mu brez vspeha ponujali velike svote za njo. Iz Dunaja mu je pa pisal I. Bogdan, češ da je znamko opisal in ga zato prosi, naj mu pošlje znamko, da jo reproducira za svoj članek. Ko je tudi Ungarju znana tvrdka Marback & Co prevzela jamstvo za dragoceno znamko, je nesel poseben kurir znamko na Dunaj. Čez nekaj dni je pa Ungarja firma obvestila, da se je znamka pri fotografu izgubila in mu ponudila takoj en milijon pozneje pa dva milijona dinarjev odškodnine. Ungar pa ni samo srečen ampak tudi pameten zbiralec in je pri dunajskih zbiralcih poizvedoval po svoji lepi «modri Pokuciji», ter izvedel, da je londonski «British Museum» dal Marbachu za nakup te znamke ravno poldrugi milijon angleških funtov na razpolago. Čeprav se morebiti časnikarji mot'jo in dunajske šilinge zamenjavajo za angleške funte, vendar se je Ungarju iz Bačke zdelo za najmanj dvanajst milijonov dinarjev vredno stopiti na policijo. Fotograf se je pred policijo v zadregi zagovarjal, da je znamko odnesel veter, pozneje pa, da jo je imel zaprto v nekem predalu, kjer je ni' policija ni mogla najti. Obrnili so se tudi na londonsko policijo, naj v British Museumu poizve, če je Marbach res imel kako naročilo za nakup znamke «Modre Pokucije», a odgovora še niso dobili.

Tako poročajo listi in zbiralci in nezbiralci se razburjajo, kakšna more biti znamka za 450 milijonov dinarjev. A. G.

Novosti

Finska: 30 penni, rumenkastozelena z vod. znakom v podobi križev.

Saško okrožje: 45 cent. karmin, zobč. 12½:13½, Mati Božja s pučicami.

Portugalska: 31 različnih znamk ob stoletnici pisatelja Camila Castela Branca s slikami njegove hiše, delavnice, dveh njegovih portretov, Terese de Albuquerque in prizor z Mariano in Isa de Cruzom z njegovega romana Amor de Perdicao; vrednostna številka črna; zobčane 14: 2 c. oranžna; 3 c. zelena; 4 c. ultramarin; 5 c. rdeča; 6 c. rjavoliasta; 8 c. temnorjava; 10 c. sinja; 15 c. olivna; 16 c. oranžna; 20 c. vijoličasta; 25 c. karminasta; 30 c. rmenoolivna; 32 c zelena; 40 c. zelena/črna; 48 c. rjavordeča; 50 c. zelena; 64 c. rumenorjava; 75 c. sivkastočrna; 80 c. rjava; 96 c. karminasta; 1 e. vijoličastomodra; 1 e 20 c. rumenkastozelena; 1 e. 50 c. temnomodra na modrozelenem; 1 e. 60 c. temnomodra, 2 e. temnozelena na zelenem; 2 e. 40 c. svetlordeča na rumenem; 3 e. temnordeča na svetlozelenem, 3 e. 20 c. črna na zelenem; 4 e. 50 c. rdeča/črna; 10 e. rjavkastočrna na rumenem; 20 e. črna na rumenem.

Rumunija: 3 leji, mesenordeča, kralj Ferdinand. — 50 bani, rjava na zelenkastem; portovne znamke za socijalno skrbstvo.

Razno

Gimnazija v Kranju je prva šola v naši državi, ki je pokazala, da ceni filatelijo tudi kot vzgojno sredstvo in dovolila svojemu gojencu g. Milkotu Rusu predavanje v tej stroki. Zanimivega predavanja se je razen g. ravnatelja Košnika udeležilo tudi več profesorjev in čez 80 dijakov. Nadamo se, da tudi na drugih zavodih vodstva ne ovirajo razširjenja filatelije, ki je v Rusiji že vpeljana, na Angleškem in Nemškem jo pa vpeljejo kot predmet.

Vneti filatelisti, posebno začetniki, postanejo včasih nehote tudi nadležni. Ta neolikani pojav moramo na žalost grajati tudi pri nas, ker se g. univ. prof. dr. Slavič sicer na najfinejši način pritožuje, kako dr. Jeharta, profesorja mariborskega bogoslovja, ki potuje s skrajno omejenimi sredstvi v znanstvene svrhe po Egiptu, Sinajskem polotoku, Palestini, Mezopotamiji itd. naši zbiralci in zbiralke prosijo za znamke. Pomislijo naj, da g. doktor ne potuje radi znamk, da nima časa čitati moledovani in letati za znamkami ter zakladati denar za znamke, katere si prosilci sami lahko nabavijo pri trgovcih in fil. organizacijah. Kdor se je pa že pregrešil ali se nikakor ne more premagati, naj dr. Jehartu pošlje potom «Zadružne gospodarske banke» v Mariboru vsaj dvojno svoto, kolikor znamke stanejo in mu tako pomaga nadaljevati študijsko potovanje. Čim več kavalirjev, temveč znamk! Kdor bi torej rad imel redkosti iz Jutrovih dežel na originalnih pismih, naj nakaže denar na banko in piše na naslov: Rev. dis. dr Anton Jehart, Dames, Syrie (par Beyrouth), Hospice de Terre Sainte (Pérres Franciscains) Bab Touma, Via Trieste — Beyrouth.

Italijanske znamke z reklamnimi obeski, o katerih smo že poročali, ne izhajajo več. Izšlo je 19 različnih, katere navajamo po vrednosti, firmi in barvi reklamnega obeska: 15 cent. Columbia, mlečnomodra; 15 cent. Campari, siva; 15 cent. Campari, modra; 25 cent. Tagliacozzo, temnorjava; 25 cent. Piperno, temnorjava; 25 cent. Coen, temnozelena; 25 cent. Reinach, zelena; 25 cent Abrador, modra; 30 cent. Columbia, temnozelena; 50 cent. Columbia, rdeča; 50 cent. Reinach, temnomodra; 50 cent. Siero Casali, mlečnomodra; 50 cent. Singer, rdeča; 50 cent. De Montel, temnomodra; 50 cent. Tagliacozzo, temnozelena; 50 cent. Piperno, temnozelena; 50 cent. Coen, sivkastomodra; 50 cent. Tantal, rdeča; 1 lira, Columbia, temnomodra. — Prerokovali smo torej pravilno, da te znamke ne bodo dolgo trajale.

Listnica uredništva

Fr. R. Sesvete: Naslov gospoda A. G. je: Škofja Loka.

Pismo iz Pariza

V pariških kavarnah. Časopisarice in časopisarji. Ob kositru. Mirovni sodnik. Bois de Vincennes.

Pariz, 24 aprila.

Če bi pri nas doma prišel kdo, recimo, v kavarno «Zvezdo» ali «Emono», ne da bi spoštljivo snel svoje častito pokrivalo in odložil plašč — in kar meni nič tebi nič sedel za mizo in poklical gospoda natakarja, bi prav kmalu zbudil ogorčeno pozornost vseh P. n. kavarniških gostov. Vsi bi pomilovalno, razžaljeno ali srdito gledali nani. «Glej ga no, kakšen kmetavs, kakšen rovtar neotesani, hribovec neolikani!» In kaj kmalu bi se gospod «plačilni» oblastno približal omadeževani mizi škandalozno slabo vzgojenega gosta: «Slišite, gospod, ali bi ne odložili klobuka in plašča, v kavarni ste, ki uživa dober glas, lepo vas prosim, in mraza tudi ni danes. Ali nič ne vidite, da se vsi naši gostje »gor držé» zastran vas. Prosim, prosim, gospod! Halo, Joško, zanesi gospodovo zimsko suknjo in klobuk v garderobo . . .» Na, vendar!

Takih in podobno dovtipnih scen Pariz ne pozna. Tu sedimo v največjih in najmanjših kavarnah kar lepo udobno v klobuku in plašču pod blestečimi zrcali in luksuznimi lestenci ravno tako kot na trdih in majavih stolch zakajenega predmestja «Café - Biard», kjer točijo nedolžno črno kavo, po domače «omako» ali jus, po trideset centimov ali 6 grošev. Tipični pariški brezdelni galán, ki pride v kavarno na rendez-vous z namazano in našemljeno ljubico, se v tem oziru ravno tako obnaša kot zgarani uslužbenec velikega magazina, ko si po trdem delu privoščí čašo ne kaj dobrega pariškega piva, gospod senator ali nadebudni poslanec, ki na tihem upa, da bo ob spremembi ministrstva morda prišel v poštev, ravno tako kot razboriti študent «Pri latinski kupici» na bulvarju sv. Mihaela. Če stopiš v kavarno, pustiš klobuk mirno na glavi, plašča tudi po navadi ne odložiš, pa naj v lokalu svira pet glasbenikov iz «Concerts - Colonne» ali pa naj se delavci prepirajo v sočnem pariškem narečju... To je vseeno. Glavna stvar je komoditeta. In pa denar, seveda, da lahko plačaš, kar si blagovolil zaužiti. Če si že ob vhodu v kavarno bogaboječe snameš klobuk, kot da vstopiš v cerkev, te natakarji in gostje precej pogruntajo, da si tujec, in to včasih ni dobro, zlasti v predmestjih.

Pariške kavarne nimajo časopisov, to je neugodno za nas, skoro tragično. Parižan si kupi svoj jutranji ali večerni žurnal v kiosku na ulici, pri vhodu v podzemno železnico, v manjši papirnici ali pa — in to še najčešče — od pouličnih prodajalk, ki svojo skromno prisotnost dokumentirajo s pretresljivim kričaniem. Te prodajačice so tip zase (prodajači tudi!). Imajo menda na poseben način ustvarjeno grlo, ker bi sicer najbrž ne mogli s tako burno glasovno reklamo ponujati svoje lažnive robe. Nekateri ponujači imena časopisov zapojo z interesantno melodijo, ki pa ni prav stalna in se često preliva v kaj zanimive variacije na dano temo, recimo: L' Intran, Paris-Soir, Liberté, Paris-Sport. S takim popevanjem, ki seveda, dasi ni zmirom ravno blagoglasno, imenitno privablja kupce, delajo časopisarji in časopisarice veliko konkurenco popotnim steklarjem, ki spet po svoje, a ponavadi tudi z lepo zaokroženo pesmico hvalijo svoje krhko blago, in pa prekupčevalcem starih oblek, ki krmarijo z dvokolnico po ulicah in kričé na ves glas: Ebi, kar v nespakedrani francoščini pomeni toliko kot habits, obleke, in Chiffons, cunje.

Prodajalke žurnalov, odlikujoče se po izvanredno našmarjeni a zanemarjeni obleki in široki, črni koferži (pri nas doma pravijo tako starim «damskim» klobukom), se rekrutirajo po večini iz preštevilne in nadebudne kaste ostarelih pocestnih deklet («devic»), ki oddaja svoje veterane tudi še za varuhinje tistih hišic, na katerih ponosno vabita nastrpne odjemalce velik črki WC, in za zgovorne dinetrise takih lokalčkov, ki so ponoči tudi pred vrati rdeče razsvetljeni. Razpečevalci časopisov pa, če niso invalidi zadnjega svetovnega pokolja, tudi ponajveč ne morejo trditi, ne da bi se zlagali, da še nikdar niso imeli resnejših konfliktov z dobro organizirano francosko roko pravice . . .

V manjših pariških kavarnah je posebno zanimivo delanje in nehanje okrog točilnice, to se pravi krog Comptoirja ali po pariško «zinca». Ta poslednji tipični naziv pride odtod, ker je pult, na katerem ti točaj postreže z okrepčili, obbit s kositrom. Ob zincu torej vidiš najrazličnejše ljudi in slišiš vse skale pariških žlobudranj in latovščin in vse posebnosti raznih francoskih narečij. To je študijska soba in predavalnica živeh slovnice in za izvestne dogodke najbolje in najhitreje informirani tukajšnji časopis. Kje bi mogel točneje izvedeti tajna borzna poročila kot po malih kavarnah ob burni Borzi, kje zakulisne novice manjših gledališč, če ne ob kositernem pultu «Cafés - Biard» v zakotnih montmarterskih uličicah? In tako dalje.

Če stoji «au zinc» večja družba in se po zaužitju zaplete v prerekanje zastran plačevanja «cehe» (saj res, vsak bi rad plačal za vse!), jim pomaga iz zadrege posebna igra na kocke, ki jo imenujejo splošno zan - zibar, ponekod pa v žargonu jako izrazito: le juge de paix (mirovni sodnik) ali pa colonel, polkovnik. Iz usnjenega toka mečejo po kositernem pultu tri kocke in štejejo punte, do deset in nazaj. Kdor je igro izgubil, plača za vse, pa je mir pri hiši . . .

Da se v kavarnah posebno radi shajajo parčki in da se večinoma prav nežnirano (velikomestno pač!) ljubkujejo in zabavajo med seboj, bi skoro ne bilo treba omeniti . . . Lahko pa še povem, da neudeležencem ni kaj prijetno gledati take reči in se navidez malomarno hliniti in zatajevati, kot da ničesar ne opazijo . . . (Tu bi prijatelj Jakec Le Gros pripomnil: Zbriš'mo to! . . .).

V nedeljo popoldne romajo Parižani na svežo travico in pod senčna drevesa v bližnje gozdove, umetne sicer a vendar dokaj prikupne. Bois de Vincennes je v dela prostih dneh neobičajno živahno pozorišče spomnega razveseljevanja zadovoljnih «izletnikov». Vse trate so polne rdečeličnega drobiža, ki skače in vpije ter se veseli prostega pomladnega zraka. Pod drevesi tabore razigrane družbe, se sladkajo s skromno zakusko in srkajo belega-bordojca. Mamice in papani pazijo na deco in so ponosni nanjo. Sem in tam opaziš agilnega očeta, ki s hčerko okorno skače preko vrvi, mamica pa se z otroci igra «šole». Po romantičnem jezeru, ki se preliva preko gozda, se zibljejo lahne barčice. Na otoku, ki vodi nani most, je kavarna. Tam sem se usidral za dobre pol ure k čaši črnega vina in mislil na naše Posavje in na Podrožnik . . . P. K—n.

Gospodarstvo

Obrtniška posojila v območju mariborske oblasti

Celje, 27. aprila.

Prosilci, katerim se od mariborske podružnice Narodne banke dovoljuje kredit iz kontingenta za podeljevanje obrtniških posojil v okolišu te podružnice, dobivajo obvestila, po katerih bi morali osebno predložiti v redu podpisano menico. Ta zahteva je vzbudila nevolio pri nekaterih obrtnikih, ki so sklenili opustiti realiziranje posojila. V tem pogledu objavlja Urad za pospeševanje obrti v Celju naslednje pojasnilo:

Zahteva po osebni predložitvi menice je razumljiva, ker mora banka kontrolirati pravilno izpolnitev menice in pristnost podpisov, dobiti dolžnikov podpis na eskomptni izkaz in osebno poznati vsai dolžnika, če ne žirantov. Gotovo je pa tudi, da bi dolžnikom, ki so oddaljeni od bančnega sedeža, visoki potovalni stroški uničili skoro vse ugodnosti posojila, zlasti če bi se tako potovanje moralo ponavljati vsake tri mesece radi obnovitve menice. Celjski obrtnopospeševalni urad je radi tega sam in potom Trgovske in obrtniške zbornice posredoval pri ravnateljstvu mariborske podružnice. Mariborska podružnica je izraženi želji ustregla in izjavila, da bo v bodoče sprejemala obrtniške menice v eskont tudi brez navzočnosti podpisancev, če bo menica v redu izstavljena in podpisana obenem z eskomptnim izkazom ter se originalnost vseh podpisov potrdi po obrtnopospeševalnem uradu.

Prosilci, ki imajo v rokah dovolilo za obrtniški kredit, se lahko skupno z žiranti zglasijo v Uradu za pospeševanje obrti v Celju, kjer so na razpolago tudi potrebne tiskovine in se jim bo vse delo opravilo brez stroškov.

Seveda pride ta ugodnost v dobro samo onim prosilcem, za katere je prihod v Celje cenejši nego v Maribor. Upati pa je, da se bodo slične olajšave (n. pr. s posredovanjem pristojnih obrtnih zadrug ali bližnjih denarnih zavodov) dovolile tudi drugim, od bančnega sedeža oddaljenim krajem.

Pri tej priliki se tudi sporoča, da se posojila iz obrtniškega kredita dovoljujejo po dosedanjih navodilih samo pokoljskim obrtnikom, torej ne tudi trgovcem ali gostilničarjem.

Govori se, da je za mariborsko podružnico določeni kontingent že izčrpan. To je mogoče, ker se iz kredita 300.000 Din, ki je pripadel za ta okoliš, pač ne more dati več nego kvečjemu 60 posojil po 5000 Din. Vloženih pa je bilo samo iz Celja in najbližje okolice 40 prošenj. Ker se je iz ostalega dela mariborske oblasti zaradi pomanjkljivih pojasnil vložilo menda le neznatno število prošenj in je večina prošenj še nerešenih, ta vest ni prav razumljiva in se more tolmačiti le tako, da bo kontingent izčrpan, če se ugodi vsem ali večini vloženih prošenj. Sicer je pa stavljena zahteva, da bo kontingent 300 tisoč Din zvišan.

Čipkarstvo na razstavi vajeniških del

Na razstavi vajeniških del v Ljubljani vzbuja posebno zanimanje izložba Državnega osrednjega zavoda za ženske domače obrti v Ljubljani. Njegov sedanji ravnatelj gosp. Božo Račić, ki je znan po svojem gospodarsko - organizatoričnem delovanju za povzdigo belokranjskih domačih obrti, je prišel sedaj v svoj element in kakor je videti, se je hitro vdomačil na zavodu. Zavod je za naše čipkarstvo velikega pomena, ker se delavke v šolah in tečajih, ki jih je 10 po številu, nauče dovršene tehnike, ki spravlja v inozemstvu naše blago na dober glas.

Zavod obrača pažnjo na to, da se za gotove kraje ustvarja poseben tip vzorcev. Pričelo se je tudi z uveljavljenjem domače ornamentike, kar da čipkam svoj narodni značaj, zaradi česar so ti izdelki tudi priljubljeni v inozemstvu.

Na zavodu se goji predvsem kleklanje, vendar pa tudi vse druge tehnike, kakor: toledo, biserna dela in prekrasni in sedaj toliko moderni filet. Poleg tega se goji na zavodu kombiniranje raznih tehnik za uporabne predmete, tako da je uvoz ročnih del iz inozemstva popolnoma neupravičen. Pri nas bi se lahko zaposlilo zlasti po gospodarsko pasivnih krajih še na tisoče žen in deklet za zimski čas, kar bi pomenilo velik napredek v našem gospodarstvu.

Svoje izdelke so razstavile naslednje šole in tečaji omenjenega zavoda: Horjul, Polhov Gradec, Kamnagorica, Fara pri Kočevju, Jesenice na Goreniskem, Železniki, Žiri in Prevalje. Glede na omejeni prostor niso mogle šole pokazati vsega, kar imajo. Zato prirejajo ob koncu šolskega leta doma krajevne razstave izdelkov, a zavod prireja vsako leto v Ljubljani svoje velike razstave.

Vse zunanje šole in tečaji kažejo, da so dobro organizirani in da razpolagajo z dobrimi strokovnimi močmi. Zavod hoče razširiti sčasoma svoje delovanje preko cele države, ker je povpraševanje po jugoslovenskih ročnih delih vedno večje. Vzlic raznim tehnikam in krajem, kjer se to dela, je absolutna potreba, da ostane zavod z vsemi šolami centraliziran, da ostane s tem večja možnost stikov zlasti z inozemstvom. Tečaji in šole se po potrebi ustanavljajo, premeščajo ali opuščajo, kakor nanese potreba čipkarstva.

Zavodu želimo najlepših uspehov.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (28. t. m.) Pšenica: baška, 1 vagon 475; baška, 77 kg težine, 2 — 3 odst., 2 vagona 475. Turščica: baška, 30 vagonov 194. Tendenca nespremenjena.

Živinski sejem v Mariboru (28. aprila). Dogon 2 konja, 2 bika, 71 volov, 136 krav, skupaj 211 komadov. Povprečne cene: debeli voli, kg žive teže 8 — 9.50 Din, poldebeli 7 — 8, plemenski 6 — 7, biki za klanje 7.50 — 9, klavne krave debele 5.50 do 6.50, plemenske 4.75 — 5.25, krave za klobase 3 — 4.25, molzne krave 4.50 — 5.50, breje krave 4.25 — 5.50, mlada živina 7.75; prodanih 112 komadov. Mesne cene nespremenjene.

Dunajski goveji sejem (27. t. m.) Dogon 3341 glav. Od tega jih je bilo iz Jugoslavije 131. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1.60 — 1.80 (izjemno 1.90 — 2.20), II. 1.35 do 1.50, III. 1.25 — 1.30, bikl 1.15 — 1.50 (1.60), krave 1.10 — 1.50 (1.60), slaba živina 0.65 — 1 šiling.

Dunajska borza za kmetijske produkte (27. t. m.) Ameriške žitne borze beležijo za 3 cente nižje tečaje. Kljub temu so na dunajskem tržišču ostale cene skoro nespremenjene. Tendenca je bila dalje prijazna. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 52 — 53, madžarska s Potisja 54.50 — 55, jugoslovenska 54 do 55, Rosafé 52 — 52.50; rž: domača 50 do 51; ječmen: domači 43 — 46; turščica: 27.50 — 28.50; oves: 41.50 — 42.50

= **Obisk razstave vajeniških del** je bil prva dva dneva zelo zadovoljiv. Razstavo je posetilo mnogo gostov iz okolice ljubljanske, pa tudi iz oddaljenejših krajev Slovenije. Včeraj so korporativno obiskale razstavo gremijalne šole. Danes ob 9.40 zjutraj prispe obrtno-nadaljevalna šola iz Siska korporativno pod vodstvom štirih učiteljev. Šola ostane tudi čez noč v Ljubljani, da si ogleda gospodarske naprave mesta.

= **Likvidacija oddelka ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani.** V smislu zakonskih odredb o likvidaciji ministrstva trgovine in industrije, oddelka v Ljubljani se je začelo včeraj s preselitvijo dela tega urada v Maribor, tako da bo mariborski referat za trgovino in industrijo pri velikem županu mariborske oblasti začel redno uradovati že s 1. majem t. l. Za Maribor so določeni od tukajšnjega konceptnega osobja kot šef sekcijski svetnik dr. Ratej tajnik dr. Pfeifer in koncipit dr. Pekle.

= **Domača ponudba za zgraditev jadranske proge.** Kakor javlja »Trgovinski glasnik«, je skupina domačih finančnikov vložila pri prometnem ministrstvu prošnjo za predkoncesijo za zgraditev in izkoriščanje železniške normalnotirne proge, ki bi spajala prestolnico z Jadranom. Ta proga bi šla od Beograda preko Sarajeva v Split in bi imela poleg tega dve stranski progi: eno od Beograda do Pančeva, drugo od Bačke Palanke preko Donave na Ilok, Šid do Zvornika, tako da bi se spajala zopet z glavno progo. Na ta način bi tudi Vojvodina dobila dve direktni zvezi z Jadranom. Ponudniki se razen tega obvezujejo, da bi zgradili v Splitu prvovrstno moderno pristanišče za potniški in tovorni pomorski promet ter da bi organizirali vsa pomožna podjetja za to progo, kakor: elevatorje za žito, skladišča in drugo, zlasti tudi izrabljanje vodnih sil v območju te nove proge, kar bi eventuelno moglo dovesti tudi do elektrifikacije te železnice.

= **Redni občni zbor** bo imela Milarna in svečarna, d. d. v Ljubljani, 15. maja ob 17. v pisarniških prostorih družbe na Viču in trgovsko-industrijska d. d. »Merkur« v Ljubljani istega dne ob 16. v prostorih tiskarne »Merkur«.

= **Likvidacija.** Zadruga slamnikarjev in klobučarjev, r. z. z o. z. v Domžalah, je prešla v likvidacijo. Upniki se pozivajo, da prijavijo terjatve.

= **Potrditev poravnave.** Odobrena je poravnava, sklenjena med Kosto Vukašinovićem, trgovcem v Mariboru, in njegovimi upniki za 40% njihovih terjatev.

= **Uradni tečaji za maj:** 1 napoleondor 240, 1 turška lira 270, 1 angleški funt šterling 297, 1 dolar 62, 1 kanadski dolar 61.50, 1 zlata nemška marka 14.80, 1 poljski zlatnik 12, 1 avstrijski šiling 8.77, 100 francoskih frankov 322, 100 švicarskih frankov 1200, 100 italijanskih lir 254, 100 belgijskih frankov 313, 100 holandskih goldinarjev 2480, 100 bolgarskih levov 45, 100 danskih kron 1140, 100 švedskih kron 1670, 100 norveških kron 1000, 100 španskih pezet 885, 100 grških drahem 105, 100 češkoslovaških kron 184, 1 milijon madžarskih kron 860 in 100 rumunskih lejev 27.75 Din.

= **Zlata pariteta.** En zlati dinar velja 11.88 papirnatega dinarja, 1 zlata češkoslovaška krona 6.83 papirnate, 1 zlata lira 4.75, papirnate, 1 zlata avstrijska krona 14.400 papirnatih, 1 zlata madžarska krona 14.700 papirnatih in 1 zlati rumunski lej 40.64 papirnatega leja.

= **Za zgradbo tvornice tobaka v Velesu.** V ministrstvu za javne zgradbe se proučuje vprašanje zgradbe velike moderne tvornice tobaka, ki naj bi se že tekom tega leta začela graditi v Velesu.

= **Razstava čebelarskih produktov v Mostaru.** Ob priliki sokolskega zleta 7. in 8. septembra se bo priredila v Mostaru razstava čebelarskih produktov. V tamošnji okolici je čebelorejа precej razvita.

= **Državni papirji kot kavcija.** Na podlagi finančnega zakona je finančni zakon odredil, da velja njegov odlok o polaganju kavcije v državnih papirjih z dne 1. aprila 1924. tudi za proračunsko leto 1925.—1926.

= **Popravila lokomotiv.** Te dni se je vršila v prometnem ministrstvu seja na kateri se je rešilo vprašanje popravljanja lokomotiv v privatnih tvornicah. Sklenile so se pogodbe s tvornicami v Brodu, Smederevu, Kruševu, Palanki in Novem Sadu. Delo se prične s prvim majem.

= **Razstava vin špirita, likerjev in vinskih produktov.** Odbor Jadranske izložbe v Splitu je sklenil, da priredi ob priliki otvoritve liške proge razstavo gori omenjenih produktov. Natančnejša pojasnila daje Odbor vinske izložbe v Šibeniku.

= **Proga Bordeaux-Milan-Beograd.** Kakor poročajo iz Beograda, je interparlamentarna trgovinska konferenca v Rimu sprejela med drugim resolucijo o zgraditvi železniške proge Bordeaux-Milan-Beograd.

= **Licencovanje bikov-plemenjakov marijadvorske pasme** v starosti od 18 mesecev naprej se bo vršilo v naslednjem redu: v sredo 13. maja ob 8. uri zjutraj pri dravskem mostu na Muti poleg gostilne Ratajc za občine, ki gravitirajo k žel. postaji Vuzenica; istega dne ob 14 (ob 2. pop.) na sejmišču v Marenbergu za sosedne občine; v četrtek 14. maja ob 8. zjutraj pri Kosovi koči za obč. Ribnico, Sv. Anton in Orlico ter ob 2. pop. na Brezmu pred gostilno Tenčič za ob. Brezno, Kapla in Tanževski vrh. Posestniki bikov marijadvorske pasme se opozarjajo, da je prigon istih pred licencovalno komisijo obvezen. Biki drugih pasem se ne bodo niti licencirali in ne obdarovali, torej se ne morejo dovoljevati za plemenske svrhe. Nagrade so naslednje: a) državne 1. po 650 Din 2. po 600 Din b) okrajne : 1 po 500 2. po 450, 3. in 4. 400, 5., 6. in 7. po 350 Din, 8. 9. in 10 po 300 Din 11., 12. in 13. po 250 Din in 14. po 200 Din, ostale po potrebi in razpoložljivih sredstvih. Stališče licenciranih bikov se bo naknadno javno razglasilo. — Vsaka občina naj odpošlje k licencovanju svojega že predlaganega zastopnika, ki izroči komisiji vestno izpolnjene priložene izkaze.

= **Kongres Mednarodne trgovinske zbornice** se bo vršil 21. do 27. junija v Bruslju. Mednarodna zbornica je danes najpomembnejše gospodarsko udruženje na svetu. Na kongresu se bo med drugim obravnavalo zlasti vprašanje, kako naj poravna Nemčija svojega dolgove aliiranim državam, ne da bi spravila v nevarnost svojo valuto. V Haagu je o tem vprašanju predaval pred zastopniki tiska Noble Hall, ki je izjavil, da se milijarda zlatih mark, ki jih ima Nemčija plačati, ne more poravnati v zlatu, ker bi s tem Nemčija prišla ob zlato kritje za krožeči papirnati denar. Plačanje se mora izvršiti v produktih, ne da bi s tem industrija v aliiranih državah utrpela škodo.

= **Naraščanje tečaja funta šterlinga** traja že dalje časa. Kakor je podoba bo funt najkrajšem času. Kakor je podoba bo funt v najkrajšem času dosegel zopet svojo zlato pariteto.

= **Učinek rezultata volitev v Nemčiji na praški borzi.** Kakor poročajo iz Prage je vest o izvolitvi Hindenburga za predsednika nemške republike uplivala v ponedeljek na tamošnji borzi konsternirajoče in so začeli tečaji padati, vendar se je proti koncu položaj zopet umiril. Na londonski in drugih borzah je vest o izvolitvi Hindenburga bila brez učinka.

Borze

28. aprila.

LJUBLJANA. (Prve številke pomenijo povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijske zaključke). **Vrednote:** 7% posojilo 60—62, Vojna škoda 160—162, Celjska posojilnica (210), Ljubljanska kreditna 217—0, Merkantilna 110—124, Praštediona 800—805, Kreditni zavod 190—200, Strojne 0—134, Trbovlje 385—395, Vevče 110—118, Stavbna 265—280. **Blago:** les: cerovi hlodi, 25 cm, 2 m dolžine sveži, fco naklad. postaja, 12 vagonov (18); trami monte 3/4, 6/8, fco meja 0—380; remelji, 4/8 3/6, monte, fco meja 0—600; bukova drva, 1 m dolžine, suha, fco meja 25—0; pšenica: Rosafé jutne vreče, pariteta Ljubljana 0—475, avstralska, jutne vreče, par. Ljubljana 0—465; otrobi pšenični: debeli, par. Ljubljana 0—220, drobni, pariteta Ljubljana 0—190; turščica, promptna, par. Ljubljana 210—0; oves makedonski, orig., fco vagon Ljubljana 0—345.

ZAGREB. V efektih tendenca nespremenjena. — V devizah je bila tendenca slabša. Blago se je pričelo ponujati takoj spočetka po mnogo nižjih tečajih kakor včeraj, tako da zaključni tečaji beležijo napram včeraj znižanje za nekaj točk. Blaga je bilo v izobilju, a tudi Narodna banka je v posameznih čekih ponujala blago. Zaradi povoljnejših tečajev je bil promet danes živahnejši. Po borzi je ostala tendenca dalje mlačna. Notirale so devize: Dunaj 863—883, Berlin 1469.5—1484.5, Budimpešta 0.0858—0.0878, Bukarešta 26—28 Italija izplačilo 252.46—255.46, ček 252.45—255.45, London izplačilo 297.03—300.03, Newyork kabel 61.36—62.36, Pariz 322.5—327.5, Praga 182.25—185.25, Švica 1198.5—1208.5; ček 1198—1208; efekti: bančni: Trgo 15—16, Litorale 56—61, Eskomptna 105—106, Kreditna Zagreb 105—108, Hipo 59—60, Jugo 96—97 Ljubljanska kreditna 230—245, Obrtna 66—67, Praštediona 800—805, Slavenska 70—71, Srpska 130—131, Narodna 3200—3600; industrijski: Eksploatacija 43—46, Drava 160—190, Dubrovačka 570—575, Šećerana 570—585, Nihag 50—55, Gutmann 370—380, Slavonija 54—55, Trbovlje 385—390, Vevče 110—120; državni: 7% posojilo 61.5—62, agrarne 30—30.5, Vojna škoda per kasa 161—161.75, obračun 161—161.5.

BEOGRAD. Tendenca v devizah nestanovitna. Notirale so devize: Dunaj 871—873 Berlin 1470—1474, Bruselj 312—314, Budimpešta 862—866, Bukarešta 27.5—27.75, Italija 253—253.75, London 297.75—298.25, Newyork 61.7—61.8, Pariz 321—322, Praga 183.25—183.75, Švica 1198—1200.

CURIH. Beograd 8.30, Newyork 516, London 24.86, Pariz 26.85, Milan 21.10, Praga 15.30, Budimpešta 0.0072, Bukarešta 2.30 Sofija 3.775, Dunaj 72.65, Berlin 1.2280.

TRST. Beograd 39.45 — 39.75, Dunaj 0.0340 — 0.0348, Praga 72.35 — 72.75, Pariz 126.75 — 127.25, Newyork 24.375—24.475 Curih 472 — 474; dinarji 39.25 — 39.55, 20 zlatih frankov 93.50 — 95.50.

DUNAJ. Beograd 11.455 — 11.495, Berlin 168.77 — 169.37, Budimpešta 98.98 do 99.38 Bukarešta 3.1625 — 3.1825, London 34.205 — 34.305, Milan 29.01 — 29.13, Newyork 709.35 — 711.85, Pariz 35.87 — 37.03, Praga 21.01 — 21.09, Varšava 136.15 do 136.05, Sofija 5.15 — 5.19, Curih 137.43 do 137.93; dinarji 11.41 — 11.47.

BERLIN. Beograd 6.76, Dunaj 59.07, Milan 17.18 Praga 12.435, Newyork 4.195, Curih 81.83.

LONDON. Beograd 301, Newyork 483 Italija 117.85, Švica 24.86.

Sokol

Soko Dušana Silnog

Poročali smo že, da namerava Sokolska župa v Beogradu izdajati svoj župni Vestnik. Te dni pa smo dobili prvo številko tega lista, ki nosi naslov Soko Dušana Silnog, ker se tudi beogradska župa oficijelno imenuje Sokolska župa Dušana Silnega. Novi vestnik je že po zunanjosti prikupljiv, ker ima na ovojnem listu okusno naslovno sliko, na kateri je v ozadju silhueta pravoslavne cerkve, pred njo pa car Dušan Silni na vrancu, ki se vzpenja za sokolom, letečim v zraku pred njim. Pa tudi tisk je čist in jasen, kar po navadi pogrešamo pri listih, ki so natisnjeni v cirilici.

Vsebinsko je prva številka prav dobra. Na uvodnem mestu pojasnuje urednik, to je starosta Sokolskega društva I v Beogradu in župni tajnik br. dr. Voja Kujundžić, potrebo lastnega župnega glasila, ki je temboli potrebno, ker je Sokolstvo v Srbiji še mlado in ne tako razvito kakor v prečanskih krajih. — Članstvo torej potrebuje sokolskega čtiva in pouka. V članku: Naloge Sokolstva pa temeljito razlaga br. dr. Ivo Ribar, pomen Sokolstva za narod in uči kaj mora storiti članstvo, da bo vršilo svoje naloge. Jako temeljit je dalje članek Masaryk in Sokolstvo izpod peresa br. dr. Mih. Gradojeviča. Priobčen je šele prvi del, ki je pa že jako obsežen in obdelava v glavnem politično in kulturno delovanje dr. Masaryka, o zvezi njegovega življenja s Sokolstvom pa bo obdelal tvarino pisatelj v prihodnji številki, kakor pravi koncem svoje razprave.

Za članki pridejo poročila iz župe, in sicer o glavni skupščini, o prvi župni akademiji, ki je bila prirejena v korist sokolskemu domu v Crikvenici na željo damskega komiteja, ki mu predseduje ga. Mara Trifkovič, dalje raznis župnega prosvetnega odbora svojim društvom in poročilo o proslavi 75 letnice dr. Masarykove.

Pod rubriko Jugsl. Sokolstvo prinaša vestnik več notic, ki se tičejo našega Sokolstva, med drugim tudi kratko poročilo o savezni glavni skupščini. Končno ima še odstavek za slovansko Sokolstvo in poročilo iz inozemskih telovadnih organizacij.

Soko Dušana Silnog stane za tekoče leto 30 Din in se naroča pri župnem blagajniku br. R. Nišaviču, Kralja Milana ulica 74.

Vestnik beogradske sokolske župe priporočamo tudi društvom v Sloveniji, najmanj pa naj si ga naroči vsaj vsako društvo za svojo knjižnico.

Za sokolski dom na Taboru so zbrali svatje na poroki g. Hinka Florjančiča, sina ravnatelja pivovarne Union v Ljubljani 300 Din. Iskrena hvala!

Sokolsko društvo v Ribnici ima dne 9. maja svoj izredni občni zbor. Dnevni red: sprejem novih pravil, nadomestne volitve, slučajnosti. . 870

Sport

Hašk pride v Ljubljano

V nedeljo 3. t. m. nastopi ljubljanska Ilirija proti Hašku iz Zagreba, ki je obvezan nastopiti v Ljubljani s svojim najmočnejšim moštvom.

Nadaljni nogometni program Ilirije v maju se glasi: 9. in 10. proti Jugoslaviji in BSK. v Beogradu, 16. in 17. igra v Ljubljani graški Sturm in 24. Gradjanski SK. iz Zagreba. — Ilirija absolvira ta program z ojačenim moštvom; poleg Segra, ki je prevzel zadnj čas vodstvo treninga, bo uporabila v moštvu Podujo in najbrže tudi Kesića, oba znan igrača splitskega Hajduka.

Mladinske pokalne tekme

Na inicijativo S. K. Ilirije se je osnoval pred dnevi v Ljubljani medklubski odbor, ki si je nadel nalogo, da izvede v prihodnjem mesecu mladinske nogometne tekme. V odboru sodelujejo funkcijonarji raznih ljubljanskih sportnih klubov, tekmovalo se bo za pokal, ki ga je LNP lani poklonil S. K. Iliriji kot zmagovalcu v podsaveznih mladinskih tekmah in katerega je S. K. Ilirija stavila na razpolago medklubskemu odboru kot klubovo prehodno darilo. Natančen razpis objavimo tekom prihodnjih dni.

Popravek. Včerajšnje naše poročilo o tekmi moramo v toliko popraviti, da je I. S. S. K. Maribor zmagal z 2 : 0 (1 : 0) in ne 2 : 1 (1 : 0). To je bilo pač tudi razvidno iz obeh poročil, ker smo ju objavili.

Še nekaj nedeljskih nogometnih tekem

CELJE: S K. Celje : nogometno moštvo 39. pp. 4 : 1 (4 : 0). Nogometna tekma, ki se je vršila v nedeljo na celjski Glaziji, je končala s precejšnjo zmago S K. Celje. V prvem polčasu je bilo Celje v znatni premoči, v drugi polovici pa je bila igra večji del odprta. Vojaki so v drugem polčasu spremenili svojo postavo, vsled česar je njihova igra trpela. Med njimi je nekaj dobrih nogometašev, ki so predvajali lepo, nizko kombinacijsko igro. Publike okoli 300. Sodnik g. Ochs dober.

SARAJEVO: Sašk : Jugoslavija 5 : 3.

TOPLICE (ČSR.): Moravska Slavija : Teplitzer F. K. 4 : 2.

BRATISLAVA: Češko okrožje : madžarsko okrožje 5 : 3.

WIENER NEUSTADT: Repr. Wiener Neustadta : Wacker (Dunaj) 0 : 8.

NUERNBERG: I. F. C. Nürnberg : Sportverein Nürnberg 2 : 1.

HAMBURG: Victoria (Hamburg) : Sp. V. Fürth 4 : 3.

WIESBADEN: Finale za prvenstvo Južne Nemčije: F. C. Wiesbaden : Sportverein Frankfurt 0 : 0.

Atleti S. K. Primorja v Brnu. V nedeljo 3. maja se vrši v Brnu internacijonalni stafetni tek 7 × 300 m, ki ga priredi Moravska Slavija. Lani so atleti Primorja izvojevali krasno zmago nad praško in Moravsko Salvijo ter postavili nov rekord na tej progi. Letos bodo imeli atleti Primorja veliko težjo nalogo, ker starta na isti prireditvi raz ven imenovanih dveh klubov še moštvo WAF. z Dunaja v postavi: Mahr, Swatonek, Ritter, Prey, Bobbe, Kauba, Hoffman. Pričakujemo, da bodo atleti Primorja ponovno dostojno zastopali barve svojega kluba in ves jugoslovenski lahkoatletski sport.

Nov rekord Weissmüllerja. Nedavno so se vršile v San Franciscu plavalne tekme za ameriško prvenstvo. Weissmüller je ob tej priliki zopet postavil nov svetovni rekord, in sicer na 100 jardov. Dosedaj so znani nastopni izidi teh tekmovanj: 50 jardov 1.) Weissmüller 0:23.4, (svetovni rekord znaša 22.6). 100 jardov 1.) Weissmüller 0:52.2 (nov svetovni rekord. Dosedanji svetovni rekord je postavil Weissmüller v Budimpešti z 0:52.4). 220 jardov 1. Arne Borg 2:18.6 (svetovni rekord Weissmüllerja 2:13.6). Na 300 jardov je zmagal Spencer v zelo slabem času 3:55.4, pri čemer je baje porazil tudi Arne Borga. Borg je zmagal na 200 jardov, prsno plavanje v slabem času 2:51.8.

Švicarski nogometni savez praznuje te dni 30 letnico svojega obstoja. Ko se je ta savez ustanovil, je bilo v njen enajst društev. Danes je vpisanih v švicarski savez 450 društev s skupno 55.000 člani. Ob priliki svojega jubileja bo švicarski nogometni savez priredil v Oltenu, kjer je bil ustanovljen, velike svečanosti.

Charlton noče v Ameriko. Charlton olimpijski zmagovalec na 1500 m, ki je v Parizu premagal Borga ter postavil na to progo svoj neverjetni svetovni rekord z 20:06.6, je odklonil vabilo, naj se udeleži plavalnih tekem za ameriško prvenstvo. Amerikanci bi radi videli dvoboj Arne Borg : Charlton in eventuelno dvoboj na 400 m med Borgom, Charltonom in Weissmüllerjem. Sedaj pa je vsled odklonitve Charltona ta lepi načrt padel v vodo.

Službene objave LLAP.

Pozivajo se vsi klubi, člani LLAP., da prisostvujejo dne 5. maja ob 18. v damski sobi kavarne Emona po svojih pooblaščenih zastopnikih estanku v svrho dogovora urezastopnikih sestanku v svrho dogovora urezoni. Klubi morajo tudi do incl. 9. maja javiti glasom sklepa glavne skupščine JLAS 26. aprila v Zagrebu natančne termine prireditev tajništvu LLAP. V nasprotnem slučaju in v slučaju poznejše prijave jim JLAS prireditev ne bo dovolil in se bo proti klubom postopalo v zmislu pravil JLAS, § 9 c.

Pozivajo se vsi tekmovalci in tekmovalke ki so se plasirali pri tekmovanjih za prvenstva Jugoslavije v l. 1924, da dvignejo od 4 maja naprej pri tajniku LLAP. S. Sancinu, Erjavčeva 24, kolajne proti vplačanju 3.50 Din jza graviranje. — Tajnik I.

Kolesarski podsavez Slovenije (Službe- 3.50 Din za graviranje. — Tajnik I.

kolesarski in moxociklistični klub z imenom «Sava». KPS. je imenovani klub pozval naj pristopi kot član v KPS., kar pa je ta odklonil. Radi tega opozarja KPS vse dirkače klubov, ki so včlanjeni v KPS, da jim je strogo zabranjeno na katerikoli način delovati ali se udeleževati njegovih dirk, ker se bo v nasprotnem slučaju najstrožje postopalo proti vsakemu, ki se ne bo držal te odredbe. Nadalje je bilo sklenjeno, da se gori imenovani klub letos sploh ne sprejme v KPS., temveč lahko šele pristopi drugo leto. Toliko v vednost verificiranim voznačem in včlanjenim klubom. — Tajnik.

LLAP. (Službeno.) Danes zvečer ob pol 9. v damskem salonu kavarne Emona seja tehničnega odbora. Dnevni red: razpis izbirnega mitinga za sestavo jugoslovenske reprezentance za medn. odno tekmovanje v Firenci. Polnoštevilna navzočnost vseh odbornikov dolžnost. — Tajnik II

LNP. (službeno.) Seja u. o. danes, v sredo, ob 20.30. — Tajnik I.

Damske sekcija S. K. Ilirija. Danes zvečer ob 7. sestanek v garderobi na igrišču. Polnoštevilna udeležba dolžnost. K sestanku imajo prinesti članice vso opremo, ki jo imajo doma. — Načelnik

Primorje, nogom. sekcija. Danes v sredo, trening I. moštva, v petek pa rezerve, vsakokrat ob 18. uri. V soboto sestanek v garderobi, v slučaju deževnega vremena pa v Narodni kavarni. — Načelnik

Izdajatelj in lastnik: «Konzorcij «Jutra».
Odgovorni urednik: Fran Brozovič.
Tisk Narodne tiskarne v Ljubljani.

Vi sevarate!

če ne verjamete, da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ"

traja kakor štirje pari drugih! Zato kupite eden par in prepričajte se. Dobivajo se v prodajalnah. 93-a IV

Dopisi

KRANJ. V sredo dne 29. aprila ob 8. uri zvečer predava dr. Franjo Čibej o «Socijološki kritiki Župančičeve Veronike Deseniške». Predavanje se vrši v fizikalni dvorani gimnazije.

BOŠTANJ OB SAVI. Malo novic pride iz naše vasi. To pa zato, ker smo Boštanjčani skromni ljudje in ne obešamo radi na veliki zvon svojih dobrih, še manj pa slabih del. Tupatam se moramo pa le oglasiti, da vidi izvenboštanjski svet, da ne spimo. — Pretekli mesec je predaval na pobudo našega Sokola br. dr. Kuščer o prazivalih že sama na sebi vrlo zanimiva snov je privabila v sokolsko dvorano okrog 80 poslušalcev, večinoma članov, ki so po poldrugournem predavanju g. profesorja odšli domov prav zadovoljno, želeč, da nam g. predavatelj kmalu zopet pove kaj iz svoje stroke. — Dne 12. aprila je priredila naša podružnica Sadjarskega društva precepljevalni tečaj, ki bi bil pa lahko bolje obiskan. Ne bi škodilo malo več zanimanja za strogo gospodarske zadeve! Vodil je tečaj prav spretno g. okrajni ekonom Ambrož iz Krškega. — Preteklo nedeljo pa je priredila tukajšnja osnovna šola koncert z deklamacijami in petjem v korist šolarski knjižnici. Prireditev je vodil naš popularni g. katehet Sedej, ki je vso stvar izvršil z amerikansko naglico. Sodelovala sta pri koncertu g. Joško Šolar, slušatelj vojne akademije v Beogradu in g. učitelj Gojko Aparnik. Seveda je pa pri prireditvi sodelovalo vse domače učiteljstvo. Škoda, da ni bila udeležba večja. S preplačili smo vendar dosegli kolikor toliko ugoden gmotni uspeh: 328 Din. Hvala vsem, ki so se udeležili prireditve, posebna hvala pa onim, ki so preplačali in onim, ki se iz kateregakoli vzroka niso mogli udeležiti, ki so pa dali, oziroma bodo dali za vstopnino naknadno!

ZAGORJE OB SAVI. V nedeljo dne 26. aprila je uprizorili prosvetni odsek Sokola v prid «Rdečega križa» Jalenovo štiridejanko «Srenja». Udeležba je bila vsestranska in publika zelo zadovoljna. Ker je bil čisti dobiček namenjen za dobrodelne namene se odbor iskreno zahvaljuje za trud in prvovrsten nastop vsem igralcem. Posebna zahvala pa še g. Likarju kot režiserju za njegov trud.

HRASTNIK. Komaj je poteklo nekaj mesecev, odkar je bil otvorjen naš Narodni dom, že smo imeli v njem celo vrsto lepo uspelih prireditev, kakršnih smo poprej tako zelo pogrešali. Saj vendar potrebuje človek po trudapolnem delu tudi malce razvedrila — nekoliko duševne hrane, da lažje prenaša in pozabija vsakdanje skrbi in težave. Med najboljše prireditve moramo šteti vsekakor koncert muzike Dravske divizijske oblasti, ki je bil na belo nedeljo. Krasen spored je privabil v Narodni dom zopet mnogo občinstva, ki je obsežno dvorano skoraj docela napolnilo, dasiravno je toplo pomladansko solnce vabilo tudi v prosto naravo. Vse točke so bile podane seveda dovršeno. Zlasti pa je ugajala velika fantazija iz Verdijeve opere «Aida». — Zelo posrečen je dr. Čerinov potpuri narodnih popevk «Lepa Mara». V naši glasbeni literaturi je to prva skladba te vrste, ker vsebuje srbske, hrvatske in slovenske narodne pesmi. Delo je bilo prizvajano prvič na tem koncertu, kar si štejemo v posebno čast. Občinstvo je bilo s koncertom nad vse zadovoljno in tudi ni štedilo s pohvalo. Škoda je, da je bila prireditev zvezana z velikimi stroški in vstopnina vsled tega nekoliko zvišana.

BREŽICE. Sokolsko društvo priredi v soboto dne 2. maja ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma Murnov večer. Recitirala bosta člana šentjakobskega gledališkega odra gg. Žust in Maršič, ki sta nam še dobro v spominu. Prepričani smo zato, da bo udeležba na tem večeru zelo častna. — Na naši postaji še vedno rabilo nemški pečat «K. k. priv. Südbahngesellschaft Station Rann». Čas je, da gre že enkrat ta spomin na nekdanjo dobo med staro šaro.

ŽUŽEMBERK. Učiteli verouku Gnidovec je prosil za upokojitev. Ker pa so na kompetentnem mestu upoštevali njegovo moralično kvalifikacijo, niso hoteli ugoditi njegovi prošnji z motivacijo, da potrebujejo ljudi sličnih zmožnosti. Dovolili so pa daljši dopust, ki ga je na našo veliko žalost že nastopil.

SLOVENJGRADEC. Lep napredek, ki mora vsakega naprednjaka razveseliti, zaznamuje v zadnjem času prosvetni odsek tuk. Sokola. Redna tedenska predavanja, nagovori pred vrstami in Masarykova proslava je dvignila tuk. društvo nad nivo podeželskih sokolskih društev. V rešitli agilnega predsednika g. Vranca so Sokoli uprizorili v nedeljo dne 26. aprila Golarjevo zabavno komedijo «Vdovo Rošlinko», ki je vsestransko ugajala. Glavna vloga Rošlinke je bila v veščih rokah ge. Romoldove, ki je žela s svojima drugoma Janezem (g. Senica) in Balantačem (g. Vranc) obilo priznanja in pohvale, kar se je izrazilo v podaritvi krasnega šopka. Pohvaliti je pa treba tudi vse ostale igralce, gdč. Ivanc, Belina, Prener ter gg. Sovré, Doberšek, Debelak in Šušteršič, ki so s svojimi originalnimi tipi ustvarili pravilno pojmovano razpoloženje kmečkega miljeja. Pač pa je nekoliko motilo ekstemporiranje nekaterih igralcev, nerazločna izgovorjava in prepočasen tempo v začetku 2. dejanja, kjer je nastala velika vrzel, ki pa ni vplivala na celoto. Sokolom - igralcem je vsekakor čestitati k lepemu uspehu, ki vkljub kratkemu času in raznim zaprekam ni izostal. Želeli bi, da po raznih režiserskih neprilikah pride v naši dramatiki do konsolidacije in nam igralci z g. Vrancem tudi v bodoče še nudijo kaj lepega. Omeniti je še, da je med odmori požrtvovalno sviral kvintet salonskega orkestra pod taktirko g. Šerbeca.

Šah

Mednarodni šahovski turnir v Baden-Badnu

18. aprila se je otvoril z žrebanjem 21 udeležencev mednarodni šahovski turnir v Baden-Badnu. Po vrsti so bile izžrebane sledeče številke: 1.) Mieses (znan tudi ljubljanskim šahistom) iz Lipskega (najstarejši udeleženec); 2.) Carls (iz Bremena), ustanoviteljem «Bremenske partije»; 3.) Marki Roselli del Turco (prvak Italije in udeleženec tržaškega šah. turnirja l. 1923); 4.) Marshall (iz Newjorka), 4. zmagovalec v newjorškem turnirju l. 1924; 5.) Bogoljubov (iz Kijeva); 6.) Rubinstein (iz Lodza), prvak z dunajskega turnirja l. 1922; 7.) dr. Tartakower (Dunajčan in Parižan, a rodom Rus); 8.) Grünfeld (najsijajnejši novejši dunajski mojster); 9.) Torre (Mehikanec iz Jukatana, najmlajši udeleženec turnirja; 10.) Colle (iz Bruslja); 11.) dr. Tarrasch (Monakovčan, šestdesetletnik); 12.) Niemcovič (iz Rige, bivajoč v Kodanju, hipermoderni igralec); 13.) Aljehin (ženijalni Rus); 14.) Te Kolsté (eden najjačjih igralcev Nizozemske); 15.) Réti (Dunajčan); 16.) dr. Treybal (Čehoslovaška); 17.) Thomas (eden najjačjih talentov Angleške); 18.) Sämisch (eden najsilnejših mlajših nemških igralcev); 19.) Spielmann (edini zastopnik Morphy-jeve «stare» šole); 20.) F. Rabinovič (eden najmlajših ruskih mojstrov) ter 21.) Yates (pač najsilnejši angleški igralec).

V prvem kolu je premagal Bogoljubov Thomasa, Spielmann Roselllja, Rubinstein dr. Treybala, dr. Tarrasch Yatesa, Grünfeld Te Kolstéja, Marshall Sämischa, Niemcovič Colleja in Rabinovič Carlsa. Partiji Torre-Aljehin in dr. Tartakower-Réti sta končali remis. Mieses je počival.

V drugem kolu je premagal Réti Grünfelda, Sämisch Bogoljubova, Rabinovič Rosellija, Torre Te Kolstéja, Carls Mieseja, Aljehin Colleja ter Rubinstein Thomasa. Partije Niemcovič - dr. Tarrasch, dr. Treybal - dr. Tartakower ter Spielmann-Marshall so končale remis. Yates počival.

Tretje kolo (20. aprila): Roselli izgubi proti Miesesu, Marshall premaga Rabinoviča v 29 potezah, Grünfeld Treybala v 50 potezah, Réti Te Kolstéja, a Bogoljubov Spielmanna. — Partije Rubinstein - Sämisch, Yates - Niemcovič, Torre - Réti (dasi je moral Réti napraviti s kraljem kazensko potezo!) ter dr. Tartakower-Thomas so končale neodločno (remis).

Četrto kolo: Aljehin dobi s premočjo kmeta v damskem gambitu proti Yatesu; Te Kolsté — dr. Tarrasch remis; Réti izgubi vsled pogreške v Caro-Canne obrambi; dr. Treybal užene Torreja; partija Thomas - Grünfeld prekinjena; istotako partija Sämisch - Tartakower; Spielmann izgubi proti Rubinsteinu; Rabinovič užene Bogoljubova vsled pogreške poslednjega v damskem gambitu. Partija Mieses-Marshall konča neodločeno (remis), a Carls-Roselli se prekine. Niemcovič prost.

5. kolo (22. aprila): Partije Rabinovič-Rubinstein, Sämisch - Grünfeld, dr. Tartakower - Spielmann, dr. Tarrasch - Réti se končale neodločeno (remis). Stijajno je porazil Bogoljubov Miesesa v holandski partiji potom krasne žrtvene kombinacije. Torre je porazil Thomasa, a Colle izgubi proti dr. Treybalu. — Partija Niemcovič-Aljehin je bila prekinjena pri boljši poziciji za črnega. Yates je v lahkoto premagal Te Kolstéja. Partija Marshall - Carls se ni dokončala: Roselli prost.

Pri nadaljevanju prekinjenih partij poraz Thomas Grünfelda in Marshalla ter remizuje s Carlesem; partija Sämisch - dr. Tartakower je istotako jenjala remis.

6. kolo. (23. t. m.) Mieses izgubi proti Rubinsteinu, Thomas v španski partiji vsled znatne pogreške proti Colleju, a Nimcovič premaga v krasni žrtveni kombinaciji Té Kolsteja. Partija Roselli - Marshall je bila prekinjena. Ostale partije: Réti-Yates, dr. Treybal-dr. Tarrasch, Spielmann-Grünfeld, Rabinovič-dr. Tartakower ter Carls-Bogoljubov se končale remis. Istotako partija Sämisch-Torre, ko je prvi vsled časovne zadrege bil izpregledal možnost za zmago. Prekinjena partija Thomas-Grünfeld je končala z zmago slednjega, ne pa prvega, kakor zgoraj navedeno. — Aljehin je bil prost.

V 7 kolu Aljehin z lahkoto premaga Té Kolsteja, Bogoljubov zada Rosellju, Niemcovič Rétiju. Yates v končni igri dr. Treybalu, a Tarrasch izgubi vsled časovne zadrege proti Thomasu. Sämisch stijajno premaga Colleja, Tartakover dobi proti Miesesu, a Rubinstein v stijajni formi proti Carlsu. Partiji Grünfeld-Rabinovič ter Torre-Spielman končajo neodločno.

8. kolo: Réti izgubi proti Aljehinu po 42 potezi, dasi je prvi odklonil po 20 potezi predlagani remis. Dr. Treybal porazi Nemcoviča po 25 potezah, Sämisch izgubi proti Tarraschu po 28 potezi. Spielmann dobi v sicilijanski igri proti Colleju v 21 potezah. Mieses izgubi vsled časovne zadrege proti Grünfeldu v 36 potezah. Marshall užene Bogoljubova po 54 potezah. Rabinovič-Torre se po 36 potezi zjedinita za remis. Angleška partija Carls-dr. Tartakower konča istotako po 51 potezi remis. Partije Thomas-Yaters in Roselli-Rubinstein sta bili prekinjeni. Te Kolste je počival.

9. kolo (27. aprila): Aljehin odločno stre dr. Treybala, Tarrasch v elegantni in energični igri proti Spielmannu. Torre odloči proti Miesesu že v srednji igri partijo v svoj prid. Grünfeld porazi Carlsa, a dr. Tartakower z lahkoto Rosellija. Colle izgubi vsled lahkomiselne igre proti Rabinoviču medtem ko Réti z lahkoto užene Te Kolstéja. Zanimivi partiji Niemcovič-Thomas ter Rubinstein-Marshall končata neodločno (remis). Partija Sämisch-Yater je bila prekinjena, v boljši poziciji za prvega. Bogoljubov je bil prost.

Trenotno vodita torej Aljehin in Rubinstein z vsak po 7½ točkami; sledé jima Grünfeld s 6½, Rabinovič s 6, Marshall, dr. Tartakower in Torre s 5½, Carls s 5, Bogoljubov in Niemcovič s 4½ Sämisch s 4 (1), Spielmann, Reti in dr. Treybal s 4 točkami. (Nadaljevanje prihodnjič).

POPRAVEK.

V svoji polemiki z g. Vladimirom Vukovičem iz Zagreba pod rubriko »Šah — Pro Domo« v četrtkovi številki »Jutra«, s katerim sem opozoril v interesu šahovske stvari z odobravanjem mnogih slovenskih šahistov na ponovno, povsem subjektivno kritiko imenovanega gospoda o velikonočnem šah. trening-turnirju v Ljubljani, se ima zadnji odstavek pravilno glasiti: »Toliko v lastnem imenu iz posebnega spoštovanja do g. svetovnega šah. mojstra dr. Vidmarja ter zunanjih udeležencev g. mednarodnega mojstra profesorja Astaloša ter šahovskih prvakov gg. E. Kramerja in P. Poljanca, na katerih imena smo jugoslovensko čuteči slovenski šahisti vrlo ponosni. — Mirko Krageli, 2. tajnik »Lj. šah. kluba«.

KNJIGE leposlovne in znanstvene v vseh jezikih **kupuje** po primernih cenah Ljudska knjižnica v Mariboru, Narodni dom.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Obrt

Slike za legitimacije izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibšer, Ljubljana, Valvazorjev trg. 168

Mehan. delavnica s strojnim obratom, pripravna za vsako tvorniško podjetje, se proda za zelo ugodne ceno 250.000 Din. Poizvedbe na mestu: Maribor, Tržaška cesta štev. 16 9245

Damske slamnike kakor tudi preoblikovanje starih po zadnji novosti — pri Alojziju Škrabar, Domžale. 202

Pouk

V francoščini želi pouka in konverzacije gospod. Mlajši gospodje ali dame naj pošljejo naslov pod «Perfektno 4602» na upravo «Jutra». 9636

Ni dame ti ne bi stremela za tem, da si klobuke in slamnike, ki so zelo dragi, preskrbi kar najcenneje. — Le one dame so našle pot do krasnih klobukov in slamnikov, ki so se udeležile učnega tečaja v modnem salonu Al. Vivod - Mozetič. Pred šolo 21/II. — Izgotavljajo si krasne klobuke same in zastonj. Drugi tečaj prišče 5. maja. Prijavite se

Služba (dobe)

Dekle pridno in snažno, ki zna-ma kuho in druga hišna dela v boljši hiši, se takoj sprejme. Naslov pove upr. «Jutra». 9552

Šofer z izpitom kateri bi tudi kot strojni mojster deloval in žagar za polnojarmenik, se išče za takojšen nastop. Oskrbništvo graščine Jurklošter. 9490

Izurjeno kuharico za poletno sezijo, sprejme hotel «Slavec» v Kranjski gori — Službe je nastopiti čim preje. 9679

Mesarski pomočnik zanesljiva izurjena moč, se išče za takoj ali pozneje. Plača dobra, po dogovoru. Reflektanti z dobrimi spričevali naj pošljejo ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Mesar». 9636

Čevljar, pomočnik prvovrsten, se sprejme. — Naslov pove upr. «Jutra» 9680

Šofer mlad in trezen, se sprejme takoj za «Ford»-avto. — Naslov pove upr. «Jutra». 9631

Fina šivilja se išče za takoj, najraje na dom. Ponudbe na upr. «Jutra» pod značko «Nujno 4577». 9588

Razpisano mesto kontoristinje, pod značko «Stalno» je že oddano, kar dajem tem potom ostalim prosilkam na znanje. 9570

Oskrbnik za manjše posestvo na Dolenjskem, se išče. Obveznost: delo na posestvu in strokovno oskrbovanje. — Mesečna plača, prosto stanovanje in nekaj zemlje. — Ponudbe z zahtevo plače na upr. «Jutra» pod šifro «9009». 9589

Hišnica se sprejme pod Rožnikom. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «39/II». 9571

Natakarica na račun se sprejme takoj v večjo trgovsko hišo, ki je vajena tudi snaženja perila. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Zanesljiva». 9598

Služba (iščejo)

Samostojna gospa z dveletno notarsko in enoletno v socijalno stroko spadajoče prakso, išče primerne službe. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Takoj 4553». 9542

Pisarniška moč samostojen — s petletno prakso v lesni trgovini, vešč slov., hrv. in srb. jezika, strojepisja in knjigovodstva, išče mesto skladiščnika, oskrbnika ali delovodje. Cenjene ponudbe s polnim naslovom je poslati na upr. «Jutra» pod šifro «Sprejem št. 1925». 9498

Čehinja želi nastopiti mesto kot oporo gospodinji v boljši hiši ali na posestvu. Vešča je vsega gospodinjstva, kuhanja in delonna šivanja. — Dopise prosi na upravo «Jutra» pod značko «Marljiva 4388». 9271

Knjigovodkinja in korespondentinja — želi premeniti mesto. Vajena je tudi lesne trgovine. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Dobra moč 4237». 9614

Prikrojevalec (Slovenec), izučen damskega in moškega kroja, s prakso, trezen, išče za takoj službo, kjerkoli v Jugoslaviji. Ponudbe pod šifro «Zmožen in vesten 89» na upravo «Jutra». 9637

Učenec 14 let star, s šestrazredno ljudsko šolo, se želi učiti krojaštva pri boljšem krojaškem mojstru, po možnosti z vso oskrbo v hiši. — Naslov pri podružnici «Jutra» v Mariboru pod «Krojaški vajenec». 9640

Dekle srednjih let vajeno vsega gospodinjstva, pridna in poštena, želi mesta pri dobri majhni rodbini kot samostojna. Najraje tja, kjer ni gospodinje. — Naslov pove upr. «Jutra». 9600

Čevljar (invalid) sprejme delo na dom pod garancijo. — Naslov pove uprava «Jutra». 9509

Žagar vešč vseh del, išče službo na deželi. Dopise pod šifro «Zanesljiv žagar» na upr. «Jutra». 9579

Železostrugar (Eisendreher), 22 let star, želi mesta takoj ali pozneje Naslov pove upr. «Jutra». 9567

Dekle pridno in pošteno, išče v boljši gostilni službo natakarice. Zmožno je tudi šivanja. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Središče 100». 9573

Šivilja pridna in poštena, išče mesta pomočnice. Dopise pod šifro «Središče 98» na upr. «Jutra». 9576

Trg. pomočnik samostojen, izučen kot poslovodja, dobro verziran v špecerijski stroki, vešč slovenskega, hrv., italijan. in nemškega jezika, išče primerno mesto, tudi na deželi. Naslov pove uprava «Jutra». 9563

Kot gozdni paznik in lovski čuvaj, želi nastopiti takoj, bodisi tudi v Srbiji, trezen in zanesljiv mladenič z večletno prakso Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Gozdar 29». 9569

Prodajalka pridna in poštena, dobro izučena v mešani stroki, išče mesta v dobro idoči trgovini Nastopi lahko takoj ali pozneje. Naslov v upravi «Jutra». 9596

Prodam

Abadie cigaretni papir zopet stalno na zalogi. — A. Lampret, Krekov trg 10. 186

Vrtne stole prodaja najcenejše Rosmane & Komp., Ljubljana, Mirje 4. 164

Dva pletilna stroja št. 67, skoraj nova, z vsemi pripadajočimi predmeti, se po ugodni ceni prodasta. Naslov pove upr. «Jutra». 9503

Motorna kolesa nov ameriškanski sistem «Ewans», ki se lansko leto bili po 13.500 Din, nudi že nekaj komadov sedaj po 6200 Din «Tribuna» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovška cesta št. 4. 8276

Damsko kolo dobro ohranjeno — se po zelo ugodni ceni proda. Naslov pove upr. «Jutra». 9539

Železna žica nova, močna 6 mm, za vezanje betona, nad 100 kg, se proda. — Naslov pove uprava «Jutra». 9551

Lokomobilo 20—24 HP, sistema Wolf, v najboljšem stanju, se po zmerni ceni proda. Naslov pove upr. «Jutra». 9468

Pozor, čevljarji! Dobro ohranjen «Singer» šivalni stroj in stare Zlove za čevlje, proda Josip Prešern, Ljubljana 7, Celovška cesta 68. 9592

Starinska kredenca in vetrina, v skupni vrednosti 18.000 Din, se proda za 7500 Din v Rožni dolini pri Ljubljani št. 28, cesta V 9167

Svinjsko mast čisto domačo, v lastni topilnici topljeno, imam stalno v zalogi. Najnižje dnevne cene. Cenj. naročila na tvrdko J. Popovič, Ljubljana. 8928

Več otroških vozičkov in dvokoles prejšnjih modelov, poceni proda «Tribuna» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovška cesta 4. 8278

Ceno prodam: 2 postelji, 2 žimnici, 2 omari, ženski šivalni stroj, zofo in omaro za led. Vse v najboljšem stanju. Naslov pove uprava «Jutra». 9656

Po zelo nizki ceni prodam okoli 1000 komadov krampov Dam jih tudi na posede po dogovoru. Rudolf Ravnikar, Radeče pri Zidanem mostu. 9647

Vrtnice visokodebelne, priznano lepih vrst, kakor tudi vrtnice - plezalke in vrtnice-žlajfke, nudi cenj. občinstvu Anton Peranl, trgovski vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg 3. Naročila se sprejemajo tudi v cvetličnem paviljonu pri frančiškanskem mostu. 9229

Umivalna omara postelja, stari čevlji, kinoaparat s filmi za društva ali otroke, z lastno lučjo in violine, naprodaj. — Naslov pove upr. «Jutra». 9666

Lovski voz moderne izdelan, v zelo dobrem stanju, se po zelo ugodni ceni proda. Naslov pove uprava «Jutra». 9668

Moško kolo se zelo ugodno proda. — Naslov pove upr. «Jutra». 9628

Kompl. postelja boljša, dobro ohranjena, se proda. Naslov pove uprava «Jutra». 9618

Spalna oprema za 2 osebi, popolnoma nova, iz trdega lesa, se proda za 7000 Din. — Poizve in ogleda se na Dolenjski c. št. 6 (ob vsaki uri). 9634

Spalnica dobro ohranjena, se radi selitve po nizki ceni proda Naslov pove upr. «Jutra». 9633

Ljubljanski Zvon» kompleten, vezan, se proda Cena po dogovoru. Resni reflektanti naj sporoče svoj naslov na upravo «Jutra» pod značko «Originalna vezava». 9625

Luksuzni avto «Puch», 23 HP, štirisedežen, izvrstno ohranjen, se proda za 15.000 Din. — Kos, Maribor, Klavnška ulica 12. 9643

Gumijevec (Gummirafler) za 2 osebi, malo rabljen in brek za 6 oseb, se po zmerni ceni proda. Naslov pove uprava «Jutra». 9582

V zlato vrednost naložiš denar in milijonar postaneš prej ali slej, ako kupiš turško srečko. Vsaka zadene. Pismo pod «Izguba nemogoča» na upr. «Jutra».

Proda se 3 vagone zidne opeke po ugodni ceni. P. Herlah, Laško. 9638

Moško kolo skoro novo, se ceno proda. Naslov pove upr. «Jutra». 9578

Vsled preselitve se proda oprema za 2 sobi in kuhinjo. Cena ugodna. Tudi stanovanje na razpolago. Poizve se na Cankarjevem nabrežju 7/III, desno 9595

Drva za kurjavo kakor brastovi in bukovi odpadki (obrezki), se prodajo po 15 par 1 kg ali 1500 Din desetetonski vagon, franko vagon Črnomelj. — «Zora», parna žaga in tovarna lesenih čevljev, Črnomelj. 207

Nova lovska puška kaliber 16, za brezdimni smodnik, se proda. Naslov pove uprava «Jutra». 9564

Kupim

Fotoaparat 10 × 15, kupim. Ponudbe z navedbo cene pod «Foto» na upravo «Jutra». 9622

Fotografski aparat 6 × 9, ostr. 9 × 12, kupim. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Zanesljiv 4561». 9562

Moško kolo že rabljeno, v dobrem stanju, kupim takoj. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Takoj 4589». 9614

Posest

Malo hišo s trgovino v prometnem kraju na deželi, pri železnici, kupim. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Trgovina 4533». 9606

Kupim hišo Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Ljubljana ali predmestje». 9442

Hiša z vrtom in lepim stanovanjem, se proda. Naslov pove uprava «Jutra». 9669

Redka prilika!

Proda se nova hiša za 80.000 Din, na Dolenjskem, pripravna za gostilno in trgovino. Naslov pove uprava «Jutra». 9599

Velik prostor 2409a

kot skladišče ali kot delavnica, primeren za garažo, se takoj odda na Sv. Petra cesti 85, Ljubljana.

Lep bukov gozd se proda blizu Laškega. — Pojasnila daje Jernej Mušerlin, Bukovje-Laško. 9670

Lokali

Gostilna dobro vpeljana, v večjem kraju na Notranjskem, se odda v najem. Naslov pove uprava «Jutra». 9512

Trgovina z mešanim blagom, v industrijskem kraju, s lepim stanovanjem, vse z elektr. razsvetljavo, se proti previdnemu zalogo, odda. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Dober promet». 9480

Lokal za trgovino ali pisarno, se odda v Ljubljani. Naslov pove uprava «Jutra». 9427

Trg. opremljen lokal v prometnem kraju na deželi, se išče v najem. Ponudbe na naslov: Josip Urek, poštno ležeče, Brežice. 9653

Kdo odda gostilno v prometnem kraju v najem ali na račun? Ponudbe na naslov: Jos. Urek, poštno ležeče, Brežice. 9654

Gostilna dobro vpeljana, se vzame na račun ali v najem v industrijskem kraju. Naslov pove uprava «Jutra». 9586

Stanovanja

Opremljeno sobo s separatnim vhodom, v sredini mesta, išče za takoj samostojna gospa. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Takoj 4553». 9541

Soba solnčna in zračna, v centru mesta, se takoj odda, tudi s hrano in vse oskrbo Naslov pove upr. «Jutra» 9528

Stanovanje se odda takoj onemu, ki odkupi pohištvo. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Rožna dolina». 9558

Sostanovalec z zahtrkom in večerjo, se sprejme. Naslov pove upr. «Jutra». 9627

Dva akademika iščeta opremljeno mesečno sobo s posebnim vhodom, v sredini mesta. Pismene ponudbe z navedbo cene na upravo «Jutra» pod šifro «Čista in snažna 35». 9621

Opremljena soba s 2 posteljama, električna razsvetljava in posebnim vhodom, se takoj odda. — Naslov pove upr. «Jutra». 9608

Soba s kuhinjo in vsemi pritiklinami, se takoj odda v Ljubljani. — Pisalo po dogovoru. — Naslov pove upr. «Jutra». 9628

Zakonski par brez otrok, išče za takoj ali poznejše stanovanje s 1 ali 2 sobama. Plača od 400 do 600 Din mesečno. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Stanovanje 4588». 9612

Na stanovanje in hrano se sprejme gospod na Starem trgu 9/I (hišnica). 9572

Na stanovanje se sprejmeta dva gospoda. Poseben vhod. Naslov pove uprava «Jutra». 9584

Kot sostanovalko se sprejme takoj gospodična, katera plača najemnino za par mesec naprej. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Zanesljiva 4376». 9581

Opremljena soba s električno razsvetljavo — event. s souporabo kuhinje, se takoj odda boljšemu zakonskemu paru brez otrok. Poljanska cesta 13/II, levo (med 12.—14. uro). 9630

Opremljena soba se takoj odda solidni gospodični. Kje, pove uprava «Jutra». 9621

Opremljeno sobo s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, v hišni kavarne «Evropa», iščeta 2 akademika. Pismene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Tribuna». 9619

Opremljeno stanovanje se odda v podnajem. Kje, pove upr. «Jutra». 9607

Kot sostanovalka se sprejme gospodična s 1. majem. Naslov pove uprava «Jutra» 9603

Kapital

Kdo ima 5000 Din na razpolago, da bi jih posodil za dobo enega leta proti dobrim obrestim. Garancija dobro vpeljana obrt Dopise na upravo «Jutra» pod «Posojilo». 9384

Kdo bi posodil mladi uradnici znesek 2000 Din proti vrnitvi v mesečnih obrokih po 200 Din? — Cenjene ponudbe prosim na upravo «Jutra» pod značko «Ostanem vedno hvaležna». 9671

Kot družabnik pristopim s 50.000 Din in sodelovanjem k dobro idoči trgovini ali sličnem podjetju. Stanovanje preg. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Mlada moč». 9616

60.000—80.000 Din posojila nujno išče trgovec-obrtnik, lastnik hiše, posestva. Prva vknjižba. — Event. se sprejme družabnik ali družabnica. — Ponudbe z navedbo pozelev na upr. «Jutra» pod šifro «Aver». 9590

Visoke obresti 40—50 odst. dobi, kdor posodi 10.000—15.000 Din na popolnoma varno mesto za dobo enega leta. Dopise se prosi na upravo «Jutra» pod «Visoke obresti». 9667

Dopisi

Dve devojki boljših družin, želita dopisovati z inteligentnima gospodoma. Dopise na upravo «Jutra» pod «Trgovina» in «Industrija». 9660

«Podjetje» Rakek Pošljite naslov, da pošljemo ponudbe. Pošta štirirane kot poštne ležeče ne sprejme. Nakažite 10 Din — ste prejmete poslali. 9664 — Oglasni oddelek «Jutra».

Premožen trgovec želi znanja z inteligentno gospodično. — Dopise pod «Podjetje» na upr. «Jutra». 9654

Plemenitost V soboto od 6. naprej v kavarni, ki pričenja s 2 prvima črkama mojega priimka. — Janko. 9615

Ženitve

Vdovec star 42 let, trgovsko zaobražen, s 45.000 Din premoženja, se želi poročiti s gospodično ali vdovo v starosti 30—40 let, ki bi imela svoje hišo, trgovino, gostilno ali pa že bi bila dobra šivilja. Vse ozebno. Naslov pove upr. «Jutra». 9665

40-letna vdova drž. uradnika, čedna, značajna, iz boljše rodbine, marljiva in vestna gospodinja, s 15.000 Din gotovine in poznejšo dobo, kopreni po mirnem zakonskem domu Reflektira na solidnega in srčno izobraženega državn. uradnika. Dopise se želi s sliko na podružnico «Jutra» v Mariboru pod šifro «Miroljubna». 9641

Glasba

Brač II zamenjam za brač I. ali ugodno prodam. Naslov v upravi «Jutra». 9582

Živali

Jazbečarja dobre izurjene za lisico in dobrega lovskega gončega psa, kupi trgovina s divjačino I. Pener, Zagreb, Trg I., br. 11. 9395

Pozor! Lovci! Prodam pelce «Lady» keltske pasme, bele barve, temnosivih lis, resaste dlake. — Pelca je čistokrvnih staršev (oče znameniti «Baron Podgorski»), štiri leta stara, izvrstna za zajca, lisico in srne. — Cena 1500 Din. — Poleg tega prodam 4 mladiče te pelce po čistokrvnem očetu, sedaj po 3 mesece stari, izredno lepi. Cena: pes 400, pelca 300 Din. Za navedbe jamčim: Janez Krže, lovec, Gora, p. Bodrežica. 9650

Doberman 7 mesecev star, črne barve, zelo dober čuvaj, se proda Naslov pove uprava «Jutra». 9631

Izgubljeno

Damska ura se je našla. — Dobi se je zvečer ob pol osmih pri Završniku v Šelenburgovi ulici št. 1.

Razno

Koncert v velesejmski restavraciji, vse dni vajenliške razstave od 15. do 18. ure. 1. in 2. maja pa od 10. do 23. ure.

Predtiskanje rožnih del najmodernejših vzorcev — po izvanredno nizki ceni Pred Škofijo 16. 188

Zastopstvo vsakovrstnega, tu izdelanega blaga, se prevzame za vso Italijo. — Prevzamem tudi posredovanje za izvoz italijanskega blaga v Jugoslavijo. Pičenko Giuseppe, Posterestante, Trieste. 9636

Na izborne opoldanske hrano poleg domače rodbinske (juha, pečenka, prikuha, kuhana sadja, možnata jed), se po nizki ceni sprejme gospod. Naslov pove upr. «Jutra». 9577

Stabilni stroj s kotlom ali lokomobila od 12 do 15 HP, se išče za kupiti. — Ponudbe je poslati na Moravka, Kruševac, Srbija. 2418a

«Jutrov» roman

LUCIFER

katerega skoznjeke napeta vsebina, prepletena s fantastičnimi zapletljaji od začetka do konca ki pripravlja navdušenemu čitatelju s interesantnim razmotrivanjem vsak hip presenečenja, ki mu že sledi razočaranje in konsternacija in zopet presenečenje tako, da se čitatelji nestrpno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je izšel in se dobiva pri upravi «Jutra» v Ljubljani

Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za domače knjižnice.

Šolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!

Vezana stane . . . . 55 Din
Broširana pa . . . . 45 Din

A. I. Kuprin:

Razžaljenje

(Resničen dogodek.)

(Konec.)

— Nikakor; to je zelo zanimivo — je ljubeznjivo odvrnil predsednik. — Rad bi samo vprašal, ako se vam seveda moje vprašanje ne bo zdelo neskromno, kakšna je vaša specijalnost?

— Moja . . . hm . . . zakaj neskromno? . . . Jaz delam v velikih trgovinah z briljanti, drugo moje poprišče pa so — banke, — je s skromnim usmevom odgovoril govornik. — Ne mislite, da je moj obrt lažji od drugih. Naj omenim, da govorim štiri evropejske jezike: nemško, francosko, angleško in italijansko, ne vštevši seveda poljskega, maloruskega in židovskega. Torej, gospod predsednik, ali naj nadaljejemo demonstracijo.

Predsednik je pogledal na uro.

— Žalibog, imamo malo časa, je dejal. — Ali ne bi prešli na bistvo naše zadeve? Tembolj, ker so nas poskusi, katerim smo bili priča, v radostni meri uverili o spretnosti vaših častitih sočlanov. Kajne, Isaak Abramovič?

— I, seveda, popolnoma! — je pritrdil rade volje advokat-karaim.

— Pa dobro, — je dejal ljubeznjivo gentleman v peskasti obleki: — Grafčik, — se je okrenil h kodrastemu plavolascu, podobnemu markerju na praznični dan, — spravite svoj trojček, ni nam več potreben. Ostalo mi je, gospoda, še nekoliko besed. Sedaj, ko ste se prepričali, da je naša umetnost, čeprav ji ni dano prosvitljeno pokroviteljstvo visokih oseb, vendarle umetnost; ko se nemara strinjate z menoj, da zahteva ta umetnost mnogo osebnih lastnosti razen truda, opasnosti in neprijetnih nesporazumljenj, — boste, upam, tudi verjeli, da se je mogoče strastno navezati na našo umetnost in jo — dasi je to tudi čudno na prvi pogled — ljubiti in spoštovati. Sedaj pa si predstavite, da dobi naenkrat izvesten, nadarjen pesnik, čegar legende in poemi dičijo najboljše naše žurnale, da dobi naenkrat naročilo, naj napiše po tri kopejke za vrstico in pri tem s polnim podpisom v verzih reklamo za cigarete «Jasmin». Ali pa da obdolže naenkrat koga od vas, blestečih in znamenitih odvetnikov, da se obrtoma pečate z lažipričevanjem v zadevah za ločitev zakona ali da pišete po zakotnih krčmah vloge na mestnega načelnika za izvoščke. Seveda, vaši sorodniki, prijatelji in znanci tega ne bodo verjeli, toda govorica vam je že zagrenila življenje, da preživljate mučne minute. Sedaj pa si predstavite, da grozi taka sramotna, neznosno od koga lansirana kleveta ne samo našemu dobremu imenu in mirnemu prebavljanju, ampak ogroža našo svobodo, naše zdravje, celo naše življenje.

— Ravno v takem položaju smo mi, od novin oklevetani tatje. Naj takoj pripomnim. Res je, obstoja kategorija lumpov — passez moi le mot — ki jih mi nazivljamo «mamkini sinčki» in s katerimi nas — žalibog — mečejo v eden koš. To so ljudje brez sramu in brez vesti, docela propadlo capinstvo, mamkini razvajenčki-izgubljenci, leni in nerodni nepridipravi, tatvini zapadli oskrbniki, ki nimajo v tem poslu pojma. Ni jih sram živeti na stroške svoje ljubice-prostitutke slično samcu ribe-vretenice, ki plava za samico ir se hrani z njenimi ekskrementi; sposobni so napasti otroka v temni ulici, da mu vzamejo tri kopejke, ubiti spečega in mučiti starko. Ti ljudje so tak-rana našega obrta. Zanje ne eksistirajo niti prelesti niti tradicije umetnosti. Slede nam, pravim, spretnim tatovom, kot šakali levu. Recimo da se mi je pogrešilo napraviti veliko stvar. Ne bom govoril o tem, da puščam pri prodaji reči ali razmenjavi papirjev v rokah oderuhov do dveh tretjink vsega zneska, ne bom govoril o običajnem bakšišu nepodkupni policiji, — primoran sem prihraniti še gotov del za vsakega teh parasitov, ki mu je površno, slučajno, ker je nekaj slišal, kaj znanega o moji stvari. Mi jih zato tudi imenujemo: motienti, od besede «motja», kar pomeni — polovica, izkaženo moitié... posebne vrste filologija. Dam pa samo zato, ker ve in me lahko ovadi. Največkrat pa je tako da dobi svoj delež, pa vendar takoj leti na policijo in me ovadi, da bi si prislužil še 5 rubljev. Mi, pošteni tatje... da, da, le smejte se, gospoda, vendar ponovim — mi, pošteni tatje, zaničujemo to golazen. Imamo zanje vzdevek sramoten kot žig, katerega pa si ne upam izpregovoriti tu iz spoštovanja do kraja in ljudi. O, oni se z veseljem odzivajo pozivu na pogrom. Toda sama misel, da nas morejo zamenjati ž njimi, je za nas stokrat bolj razžaljiva kot pa obdolžitev sama, da smo sodelovali pri pogromu.

Velecenjeni gospodje! Dosihmal sem često med svojim govorom opazil na vaših obrazih smehljaje. Razumem vas: naša prisotnost tukaj, naša prošnja za vašo pomoč, naposled nepričakovanost sama takega pojava kot sistematična tatinska organizacija z delegati-tatovi in s pooblaščencem delegacije - tatom-profesijonistom, vse to je tolikanj originalno, da mora izvabiti smehljaje. No, sedaj bom govoril iz dna svojega srca. Vrzite s sebe, gospoda vnanje pokrivalo! Ljudje govore ljudem.

Skoraj vsi smo pismeni in vsi ljubimo čtivo in ne čitamo samo «Prigode Rocambola», ko pišejo o nas naši opisovalci. Mar mislite, da nam ni krvavelo srce in ne goreli obrazi kot od zaušnic, od sramu za časa te nesreče, sramotne, proklete, podle vojne? Mar mislite, da nam ne žare duše od srda, ko razsekavajo našo domovino z nagajkami, teptajo s petami, streljajo in pljuvajo nanjo razdivjani, pobesneli ljudje? Mar ne verjamete, da mi — tatje — z navdušenim trepetom sprejemamo vsak korak prihajajočega osvobojenja?

Vsakdo nas razume — komaj dosti slabše kot vi, gospodje odvetniki — pravo bistvo pogromov. Vsakokrat, po izvršeni veliki podlosti ali po sramotnem neuspehu, ali po izvršeni kazni mučenika v temnem trdnjavskem kotu ali po zlorabi narodnega zaupanja se zbroji nekdo, ki je skrit in nedosežen, narodnega gneva in ga usmeri na glave nedolžnih židov. Kak peklenski um vprizori te pogrome — te gigantske krvosesne rogove, te kanibalske užitke za temne zverinske duše?

Vendar mi vsi vidimo, da nastopajo zadnji drgeti birokracije. Oprostite, da povem v prispodobi! Neki narod je imel tempelj in v njem je prebivalo za zaveso, zastreženo po duhovnikih, krvoločno božanstvo. Prinašale so se mu človeške žrtve. Nekoč pa so smele roke raztrgale zaveso, in tedaj so vsi namesto boga zagledali ogromnega kosmatega, požrešnega pajka, ostudnega morskega pajka. Tolčejo ga, streljajo vanj, že so ga razsekali na kosce, vendar on še vedno v besnosti poslednje agonije razprostira po vsem starinskem tramu svoja ostudna, oprijemajoča se tipala. In duhovniki, sami obsojeni na smrt, suvajo v šape pošasti vsakega, kogar zagrabijo njihovi od groze trepetajoči prsti.

Oprostite, kar sem povedal, je morebiti brez zveze in čudno. Toda sem nekoliko razburjen. Oprostite! Nadaljujem. Nam, tatovom po profesiji, je bolj kot komu drugemu znano, kako so se delali ti pogromi. Mi se potikamo po vsodi: po krčmah, po bazarjih, po čajnicah po premočiščih po trgih, v luki. Da, mi, ravno mi, moremo priseči pred Bogom, pred ljudmi, pred potomci, da smo videli, kako surovo in brez sramu je organizirala policija splošne poboje.

Mi jih vse poznamo po obrazu — i oblečene i preoblečene. Marsikomu od nas so predlagali, naj se udeleži, toda niti eden naših ni bil tolikanj podel, da bi dal vsaj lažnivo, iz bojazljivosti povzročeno pritrdilo.

Saj vendar veste, kako stališče zavzemajo vsi sloji ruske družbe napram policiji? Ne spoštujejo je niti oni, katerim služijo njene temne usluge. Toda mi jo zaničujemo, sovražimo trikrat, desetkrat bolj. In ne zato, ker so mnoge od nas mučili v policijskih uradih, v teh pravih mučilnicah, tepli do smrti, pretepali z volovskimi žilami in palicami od gutaperče, da bi izsilili priznanje ali prisilili, da izdajo tovariša. Da, kajpak, tudi zato. No, mi tatje, mi vsi, ki smo sedeli v ječi, obožujemo brezumno strastno svobodo. In zato ravno sovražimo ječarje z vsem sovraštvom, ki ga je zmožno človeško srce. Povem naj o sebi. Mene so policijski agenti trikrat mučili skoraj do smrti. Imam pohabljena pljuča in jetra. Vsako jutro kašljam kri. Toda naj mi porečejo, da se rešim takega četrtega poboja, ako stisnem roko glavnemu policijskemu generalu, — bi vendar zavrnil tak predlog!

Glejte, novine pa govore, da smo iz teh rok prejeli judeževe groše, oblite s svežo človeško krvjo! Ne, gospoda, to je kleveta, ki nas boli in peče v dno našega srca. Ne denar, ne grožnje, ne obljube nas ne napravijo za najete bratomorilce ali njihove pomočnike.

— Nikoli! Ne, ne! — so hrupno zavpili za govornikom njegovi tovariši.

— Povem še več, — je nadaljeval tat. — Dosti nas je ob času tega pogroma branilo pobijance. Naš tovariš, ki nosi vzdevek Sisoj Veliki, — videli ste ga pravkar, gospodje, — je stanoval tedaj pri židu na Holdavanki. In ubranil je svojega gospodarja z burkljami v rokah pred celo tolpo morilcev. Resnica, Sisoj Veliki ima strašno fizično silo in to je dobro znano marsikateremu prebivalcu Holdavanke; toda pritrdili mi boste, gospodje, da je gledal tedaj Sisoj Veliki smrti naravnost v oči! Drugi naš tovariš — Martin Rudokop — vidite, tistile, — govornik je pokazal na bledega bradatega moža s krasnimi temnimi očmi, ki se je držal v ozadju, — on je rešil staro neznano mu židinjo, za katero je drvela tolpa teh lumpov. Zato so mu prebili glavo z železom, zlomili na dveh krajih roko in zlomili rebro. Pravkar je prišel iz bolnice. Vidite, kako so postopali najbolj vročekrvni in silni po duhu. Drugi so se tresli od jeze in jokali od brezsilnosti.

Nihče nas ne pozabi strahot teh krvavih dni, teh noči, razsvetljenih od zubljev požarov, teh ženskih krikov, teh valjajočih se, razmesarjenih, malih otroških trupel. Vendar zato nihče nas tudi ne misli, da sta policija in sodrga začetek zla. Te male, neumne, ostudne zverine so samo brezmiselna pest, ki jo vodi podel, preračunljiv razum, razburja peklenska volja...

Da, gospodje advokati, — je nadaljeval govornik, — mi — tatovi — smo tudi zaslužili vaše zakonito zaničevanje. Toda kadar boste vi, boljši ljudje, potrebovali na barikadah spretnih, smelih, poslušnih dečkov, ki bodo znali veselo, s pesmijo in šalo gledati smrti v obraz zaradi najlepše besede na svetu — zaradi **svobode** —, ali nas boste mar zastran zastarelega studa zavrgli, odbili?

Za vraga! Za časa francoske revolucije je bila prva žrtev prostitutka. Skočila je na barikade in elegantno popriemši krilo zaklicala: «No, vojaki, kdo od vas bi se osmelil streljati na žensko?»

Vraga! — je glasno vzkliknil govornik in udaril s pestjo po marmornati plošči mize, — ubili so jo, toda, bogme, njena gesta je bila krasna in njene besede nesmrtno — lepe.

Ako nas zavrnete ob času velike minute, vam porečemo, o, neomadeževani kerubini: «Kaj pa, ako bi imele človeške misli sposobnost raniti, ubijati, spravljati ljudi ob čast in premoženje, kdo od vas, o, nedolžni golobi, ne bi zaslužil biča in jetnišnice?» In tedaj se umaknemo od vas in zgradimo svojo lastno veselo, smešno, obupno tatinsko barikado in umremo s takim družnim petjem, da nas boste zavidali, vi, belosnežniki!

Toda zopet sem se oddalil od predmeta. Oprostite. Končam. Vi vidite sedaj, gospodje, kakšna čuvstva je izzvala v nas novinska kleveta. Verjemite naši iskrenosti in storite kaj, da nas operete tega krvavega in umazanega madeža, ki nam je tako nepravično pritisnil na čelo pečat sramote. Končal sem.

Odstranil se je od mize in se pridružil svojim tovarišem. Odvetniki so nekaj med seboj šepetali, slično, kakor to delajo sodniki na razpravah. Potem je predsednik vstal in izjavil:

— Brezpogojno vam verjamemo in napnemo vse sile, da očistimo ime vaše korporacije te težke obdolžitve. Obenem so me moji tovariši pooblastili izraziti vam, gospoda, naše globoko spoštovanje za vaša topla občanska čuvstva. Jaz pa, za mojo osebo, prosim predstavnika delegacije dovoljenja, da mu stisnem roko.

In ta dva človeka, oba visoka in resna, sta si stisnila roki s krepkim, moškim stiskom.

•

Odvetniki so odhajali iz gledališča. No, četvorica se je zamudila v predsobi okoli stojala za obleke: Isaak Abramović nikakor ni mogel najti svojega novega rumenega slamnika — paname. Namesto njega je visela na klinu suknjena čepica.

— Jaša! — se je zaslišal naenkrat od zunaj, preko vrat, strogi glas nedavnega govornika. — Jaša, zadnjikrat ti pravim, da bi te vrag!.. Slišiš? No?..

Težka vrata so se odprla. Vstopil je džentlmen v peskasti obleki. V rokah je imel slamnik Isaaka Abramovića, na obrazu mu je igral prikupen, svetski smehljaj.

—Gospoda! Za Boga oprostite! Majhno, smešno nesporazumljenje. Eden naših tovarišev je čisto slučajno zamenjal klobuk. Ali, to je vaš? Oprostite, prosim! Čuvaj, kam si se zagledal, bratec?

A? Daj sem tistole čepico. Še enkrat prosim za oproščenje, gospoda!

In z ljubeznjivimi pokloni, vedno z istim prikupnim smehljajem je odšel naglo na ulico.

Darujmo za sokolski Tabor!

Vse potrebščine za strojepis. Pisarniške opreme.
L. BARAGA, LJUBLJANA, Šelenburgova ulica Št. 6/I
Telefon Št. 980 — Telefon Št. 980
82-a III

Do 3. maja 1925
prodajamo 2278-a
Crepe de chine dosedanja cena Din 125·— za D 99·—
Crepe maroquine dosedanja cena Din 175·— za D 129·—
Crape georgette dosedanja cena Din 150·— za D 13·—
H. KENDA, Ljubljana, Mestni trg 17.

Rast las zamčuje „LEDA"
zakonito zavarovano sredstvo proti plešavosti, izpadanju las in prhuti. Dobiva se vseh lekarnah, drogerijah in brivnicah, ali na ga pošilja po povzetju za 100 Din (in 10 Din poštnina).
Kosmetični laboratorij „LEDA" v Zagrebu, Nikolićeva 1
80-a

Opozarjamo
vse interesente, da je pri pismenih vprašanjih, ki naj jih upravništvo pismeno reši, brezpogojno priložiti poštnino in manipulacijsko pristojbino v znesku Din 2·—. Posebno opozarjamo na to one stranke, ki žele, da se jim po pošti pošlje naslove od malih oglasov.
Vsa vprašanja in prošnje glede naslovov od „malih oglasov" bodo romale v koš, ako ne bo priloženih Din 2·—

Zahvala.
Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so spremili našega pokojnega očeta, gospoda
Frana Zanoškar
k večnemu počitku, najiskrenejša zahvala.
Žalujoča rodbina Zanoškar.

Elektrotehnične tvornice
ŠKODOVIH ZAVODOV v Plzni
Zastopstvo za Jugoslavijo: Ljubljana, Selenburgova ul. št. 7, hiša Jadranske banke.
Dobavljajo:
najsolidnejše in najcenejše elektro-motorje, turbogeneratorje in vse ostale električne stroje.
Grade:
električne centrale, električne železnice, cukrarne, pivovarne, rudniške naprave itd.
Obračajte se v vseh primerih na pisarno v Ljubljani. Poset inženirja je brezplačno na razpolago.
204a

Zahvala.
Ker nam ni mogoče zahvaliti se vsakemu posameznemu za vsestransko dokazano srčno sočutje ob priliki smrti naše skre o ljubljene soproge in mamice, gospe
Marije Trupej roj. Ločičnik
izrekamo tem potom najglobljo zahvalo vsem onim, ki so nam izkazali svoje sočustvovanje, kakor tudi za mnogoštevilno spremstvo prečastiti duhovščini, prostovoljni požarni brambi Sokolu ter vsem prijateljem in znancem drage pokojnice na njeni zadnji poti ter za krasne vence in cvetje.
Posebno se čutimo dolžni izrekati našo najtoplejšo zahvalo g. Dr. Cholevu v Brezjah ki je storil vse, kar omogoča zdravniško znanstvo, da je pokojnici olajšal trpljenje in da bi ji rešil življenje, kakor tudi tukajšnjemu prečastitemu g. župniku in g. kaplanu za njihova tolažila ob času bolezni pokojnice.
Izkreno sočustvovanje kakor tudi ganljivi od tolikoterih strani nam došli dokazi sožalja, ki svedočijo v kaki meri je bila pokojnica vsestransko priljubljena nam olajšuje neizmerno tugo, ki smo jo utrpeli zaradi izgube ljubeče soproge in mamice.
Šmarje-Sevnica 26 aprila 1925.
Franjo, soprog, **Angela, Matilda, Marija, Fráno** in **Ivanka** otroci.
240a

KORESPONDENT
s perfektnim znanjem slovenščine in srbohrvaščine se sprejme takoj. — Ponudbe z navedbo plače na Rudolf Komauer, Dravograd-Meža
2401-a

Zelo ugodno prodam
več grosov črnega čistila za čevlje prvovrstne znamke. Redka prilika.
Cenjene ponudbe pod „Takoj" 2290-a na upravo Jutra.

Prodaja parnega mlina.
Vsled delitve lastnine K. in N. braće Z. Popovića, prodamo pod zelo ugodnimi pogoji obstoječi parni mlin v Beogradu.
a) **Zemljišče** je veliko 7277 m² na oglu Karadjordjeve, Kameničke in Bosanske ulice.
b) **Skupna površina** pod poslopji 3124 m.
c) **Vrstni mlinski stroji:** 18 komadov dvojnih valjev; 6 dvojnih čistilnih strojev za zdrob, 4 filtri, 3 „Exhaustorji" in „Kleie Bürstmaschine" s cilindrom za sortiranje, 11 največjih dvojnih „Plansichter"; 14 detažer, 1 monitor kapacitete 180.000 kg; 22 največjih trijerjev; 4 luščilni stroji, 2 avtomatične tehtnice itd.
d) **Stroji:** 2 stara parna stroja, eden 300, drugi 70 HP z kompletno instalacijo.
e) **Nov stroj in novi kazani:** 2 nova parna kotla po 120 m² kurilne površine (eden je vzidan v oktobru lanskega leta, drugi prispe v enem mesecu) s pritiskom od 12 atmosfer s ekonomizirajem in pregrejalcem; 1 nov parni stroj (poslan iz tovarne, pričakujemo vsak dan da prispe) ef. 550 HP (indic. 700 HP) poraba pare garant. 4.6 kg na uro i konj. sila, teža tega stroja je 79.000 kg.
f) **Kapaciteta mlina je 120.000 kg pšenice v 24. urah.**
Interesenti za ceno in pogoje naj se najkasneje do 15. maja t. l. obrnejo na naslov: Mlinovi Braće Z. Popovića A. D., Beograd. 2386-a

Novosti v svili in nakitu!

Crêp de chine D 68.85
„ „ Ia D 138
surova svila met. D 69
chantung met. D 95
Velika izbira v crêp georgette in marocain.
Najnovejši vzorci v svili za promenadne obleke!
Modni nakit za šivilje in modistke!
Cene najnižje.
A. Šinkovec nasl. H. Soss Mestni trg 19

Ažurira in entla
volno v vseh barvah 24-a
Toni Jager-Černe
Ljubljana, Dvorni trg Št. 1.

ZNANOST IN VERA
VEDOSLOVNA ŠTUDIJA
NAPISAL
DR. FRANCE VEBER,
VSEUČIL. ŠČNI PROFESOR
KNJIGA STANE DINARJEV 65·— BREZ POŠTNINE
NAROČA SE V KNJIGARNI
TISKOVNE ZADRUGE
V LJUBLJANI, PREŠERNOVA UL. 54, NASPROTI GLAVNE POŠTE

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopju).
Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, escompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzojavke: Kredit Ljubljana Telefon 40, 457, 548, 805 in 806
81-a